

Intergemeentelijk Structuurplan Wieringerrandmeer

Ontwerp

Inhoud:

Notitie

BügelHajema
ADVISEURS

Hippolytushoef/Wieringerwerf/Leeuwarden
Projectnummer 270.19.01.14.01
11 april 2006

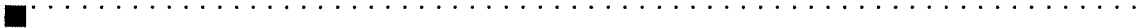
Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1 Inleiding	7
1.1 Algemeen	7
1.2 Proces	8
1.3 Inhoud van het Intergemeentelijk Structuurplan	11
2 Huidige situatie	15
2.1 Ontstaansgeschiedenis	15
2.2 Ruimtelijke structuur	17
2.2.1 Bodem	17
2.2.2 Verkaveling	18
2.2.3 Bebouwing	18
2.3 Functionele structuur	19
2.3.1 Bevolking en wonen	19
2.3.2 Landbouw	21
2.3.3 Natuur	22
2.3.4 Bedrijvigheid	22
2.3.5 Recreatie	23
2.3.6 Detailhandel en voorzieningen	24
2.3.7 Infrastructuur	25
2.4 Conclusie	26
3 Beleid	27
3.1 Rijksbeleid	27
3.2 Provinciaal beleid	29
3.3 Regionaal Woonplan	33
3.4 Gemeentelijke plannen	34
4 Waterhuishouding	37
4.1 Beleidskader	37
4.2 Situatie in het plangebied	41
4.3 Toekomstige autonome ontwikkeling	44
4.4 Realisatie van het Wieringerrandmeer	45
5 5 Randvoorwaarden	47
5.1 Inleiding	47
5.2 Ecologie (kaart 5)	47
5.3 Archeologie, aardkundige waarden, cultuurhistorie (kaart 6)	50
5.4 Milieu (kaart 7)	56

5.5	Water (kaart 5)	60
5.6	Bodem	61
5.7	Stiltegebied (kaart 6)	62
6	Planbeschrijving	63
6.1	Doelstellingen	63
6.2	Motivering van de aanleg van het Wieringerrandmeer	63
6.3	Inhoud van het plan: randvoorwaarden	64
6.4	Planconcept 2A	66
6.5	Bouwstenendiscussie	69
6.6	Stand van zaken (maart 2006)	72
6.7	Drie varianten voor inrichting van het gebied	74
6.8	De integrale effectrapportage (IER)	76
6.9	De varianten Halfland en Waterland.	82
6.10	Woningbouwlocaties Hippolytushoef en Den Oever	85
6.11	Structuurplankaart	86
7	Exploitatie	91

Samenvatting

De realisatie van het Wieringerrandmeer heeft tot gevolg dat Wieringen weer een eiland wordt. De ontwikkeling van het meer heeft grote positieve gevolgen voor het gebied: de identiteit van Wieringen wordt versterkt en economie en toerisme krijgen een impuls. De voorgenomen bouw van ruim 1800 woningen betekent een instroom van nieuwe inwoners, die bijdragen aan instandhouding van het voorzieningenniveau in de omringende dorpen. De aanleg van het meer heeft daarnaast positieve gevolgen voor de waterhuishouding en de ecologische situatie in het gebied.

Het voorliggende Structuurplan is één van de plannen op basis waarvan het Wieringerrandmeer kan worden ontwikkeld. Tegelijkertijd wordt het Streekplan aangepast en vindt de opstelling van de zogenoemde Integrale Effectrapportage (IER) plaats. In de IER vindt een afweging plaats van de milieugevolgen, de gevolgen voor de landbouw en de maatschappelijke kosten en baten van het project. Door de opstelling van het Structuurplan kunnen de gemeenten Wieringen en Wieringermeer het voorkeursrecht voor de aankoop van gronden in het gebied op basis van de Wet Voorkeursrecht Gemeenten verlengen.

Het Structuurplan omvat de hoofdlijnen van het plan voor het Wieringerrandmeer. Op veel onderdelen moet het plan nog worden uitgewerkt. De basis voor de feitelijke aanleg van het meer en de inrichting van de omgeving ervan wordt geboden door het intergemeentelijk bestemmingsplan, dat in 2006 in procedure gaat. De planning is erop gericht de werkzaamheden in het gebied in 2007 te starten.

Het gebied waarop het voorliggende Structuurplan betrekking heeft, is aangegeven op het kaartje in hoofdstuk 1. Het omvat in de gemeente Wieringen de Polder Waard-Nieuwland en gebieden bij Hippolytushoef en Den Oever, waar in de toekomst woningbouw plaats zal vinden. In de gemeente Wieringermeer omvat het plangebied het gebied van het Amstelmeer tot en met het Robbenoordbos en de Zuiderhaven.

In de huidige situatie heeft het gebied een agrarische functie. Het Robbenoordbos heeft een recreatieve en natuurfunctie. In het gebied moet rekening worden gehouden met onder andere

- aardkundige waarden (het grootste deel van Wieringen);
- archeologische en cultuurhistorische waarden (Wierdijk, monumenten op Wieringen, verkaveling in de Wieringermeer);

-
- natuurwaarden (IJsselmeer, Waddenzee, Amstelmeer, bossen en waterlopen).

Bij de ontwikkeling van het gebied zal daarnaast de nodige aandacht moeten worden geschonken aan beperkingen die voortvloeien uit onder andere de aanwezigheid van wegen, waterkeringen, (agrarische) bedrijven en stiltegebieden. Voor een deel zullen deze beperkingen overigens hun betekenis verliezen door aanpassing van het streekplan (onder andere wijziging van de situering van stiltegebieden en ecologische verbindingen) en het verdwijnen van bedrijven.

De belangrijkste elementen van het plan zijn:

- de aanleg van een meer van ruim 600 -900 hectare aan de zuidrand van Wieringen; dit meer krijgt een sterke recreatieve én natuurfunctie, en biedt daarnaast de mogelijkheid van vrachtvervoer over water;
- een hoge waterkwaliteit die aansluit bij de beoogde recreatieve en natuurfunctie;
- de bouw van maximaal 1845 woningen voor permanente en recreatieve bewoning in woongebieden met een landelijke uitstraling (woningdichtheid overwegend 5 à 10 woningen per hectare), deels op eilanden in het meer en deels in de Polder Waard-Nieuwland;
- daarnaast de bouw van maximaal 600 woningen als afgeleide van de realisatie van het meer nabij Den Oever en Hippolytushoef;
- realisatie van een droge ecologische verbinding aan de zuidkant van het meer en een natte ecologische verbinding langs de Wierdijk en via de vooroevers van het nieuwe meer; deze verbindingen zijn onderdeel van de zogenoemde Noordboog, de ecologische verbinding tussen IJsselmeer en Noordzee;
- realisatie van nieuwe mogelijkheden voor dag- en verblijfsrecreatie door de bouw van recreatiewoningen en de aanleg van stranden, voet-, fiets- en ruiterspaden, nieuwe natuur en dagrecreatieve voorzieningen;
- realisatie van bedrijfsterreinen voor watersportgebonden bedrijvigheid, deels op nieuwe locaties (nabij de Zuiderhaven), deels in aansluiting op bestaand terrein (De Haukes).

Het meer wordt met een keersluis gescheiden van Amstelmeer en IJsselmeer. De verbinding richting het IJsselmeer omvat de aanleg van een kort kanaal naar de Zuiderhaven nabij Den Oever. Dit kanaal heeft naast een functie als vaarweg ook een functie als waterinlaat.

■
Overtollig water uit het randmeer wordt in westelijke richting afgevoerd via het Balgzandkanaal en de spuikokers bij Oostoever.

De bestaande infrastructuur wordt zo veel mogelijk gehandhaafd en aangepast aan de nieuwe functie. Nadere studie vindt plaats naar de mogelijkheden om doorgaand verkeer door De Haukes te ontmoedigen. Door het hart van het gebied blijft alleen een fietsverbinding in stand.

Ten behoeve van het voorliggende Structuurplan is een zogenoemde Integrale Effectrapportage (IER) opgesteld. Deze IER bestaat uit een Strategische Milieubeoordeling, een Landbouweffectrapportage, een Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse en een watertoets. Daarmee wordt een volledig inzicht geboden in de effecten die de aanleg van de Wieringerrandmeer zal hebben. De IER heeft betrekking op de 0-situatie (situatie zonder Wieringerrandmeer) en op drie uitwerkingsvarianten: Nieuwland, Halfland en Waterland. Op basis van de uitkomsten van de IER bestaat een voorkeur voor de variant Waterland, waarbij de Polder Waard-Nieuwland onder water wordt gezet en wonen in de polder op eilanden mogelijk wordt gemaakt. In het voorliggende Structuurplan wordt daarnaast de variant Halfland mogelijk gemaakt. Deze verschilt van de variant Waterland in die zin, dat de Polder Waard-Nieuwland deels als polder blijft bestaan.

Op basis van nadere besluitvorming over de inrichting van het gebied zullen vervolgens een Milieu-Effectrapportage en een intergemeentelijke bestemmingsplan worden opgesteld.

1.1 Algemeen**Aanleiding**

In de gemeenten Wieringen en Wieringermeer spelen verschillende problemen. De regio kampt met een stagnerende economie en een vergrijzende bevolking. In de jaren '90 zijn diverse studies en verkenningen gedaan naar de aanleg van een randmeer. Conclusies van de studies waren dat aanleg van het randmeer in combinatie met de bouw van woningen en randvoorzieningen zeer gunstige effecten zou hebben:

- de vergrijzing in de regio wordt afgeremd;
- de werkgelegenheid krijgt een impuls;
- er wordt extra draagvlak gecreëerd voor het voorzieningenniveau;
- er ontstaat ruimte voor natuurontwikkeling en versterking van de landbouwsector;
- er ontstaan nieuwe mogelijkheden voor recreatie;
- er ontstaan mogelijkheden om woonmilieus te realiseren, die nu nog niet of maar beperkt in de regio voorkomen;
- de waterhuishouding kan duurzaam worden verbeterd.

Bestuurlijke ontwikkelingen

In 2002 is daarop het initiatief genomen om de Projectgroep Wieringerrandmeer op te richten, waarin de provincie Noord-Holland, de gemeenten Wieringen en Wieringermeer en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier deelnamen. De Projectgroep stelt zich ten doel om tot de daadwerkelijke realisering van het Wieringerrandmeer te komen. Door de Projectgroep is een prijsvraag uitgeschreven voor een gebiedsontwerp. Van de diverse inzendingen is de visie van Ontwikkelingscombinatie Lago Wirense als winnaar uit de bus gekomen. In deze Ontwikkelingscombinatie werken Volker Wessels Vastgoed en Boskalis uit Rotterdam samen, met als adviseur Witteveen & Bos uit Deventer. Hierop is op 15 maart 2005 een Intentieovereenkomst tussen Lago Wirense en de betrokken overheden ondertekend. Tevens is door de gemeenten Wieringen en Wieringermeer en de Provinciale Staten van Noord-Holland een Bestuursovereenkomst ondertekend. Inmiddels maakt het Hoogheemraadschap niet langer deel uit van de Projectgroep, maar heeft het nog wel een belangrijke adviserende rol.

1.2 Proces

Om het Wieringerrandmeer daadwerkelijk te kunnen ontwikkelen dienen de volgende stukken te worden opgesteld:

- een partiële herziening van het streekplan door de provincie Noord-Holland;
- het voorliggend intergemeentelijk structuurplan (ISP) door de gemeenten Wieringen en Wieringermeer;
- een Strategische Milieubeoordeling, een Landbouweffectrapportage (LER), een Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA) en Watertoets, gezamenlijk de Integrale Effectrapportage (IER);
- een Milieueffectrapportage (MER);
- een intergemeentelijk bestemmingsplan (IBP).

In het navolgende wordt kort op deze onderdelen en hun onderlinge relatie ingegaan.

Partiële herziening Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland-Noord

In het Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord, dat de status heeft van streekplan, wordt in de visie voor de lange termijn (tot 2030) ingegaan op de mogelijke aanleg van het Wieringerrandmeer. De aanleg ervan is echter geen onderdeel van het planologisch beleidskader 2004-2014, waarin de juridisch bindende onderdelen van het Ontwikkelingsbeeld zijn opgenomen. Om die reden is een partiële herziening van het Ontwikkelingsbeeld noodzakelijk. De opstelling van deze partiële herziening vindt gelijktijdig met de opstelling van het voorliggende structuurplan plaats.

Met de opstelling van de Partiële Herziening wordt ook voor de langere termijn de uitvoering van de plannen gewaarborgd. De realisatie van de plannen vindt plaats over periode die langer is dan de periode waarvoor een bestemmingsplan geldt (10 jaar).

Intergemeentelijk Structuurplan

Voor grote delen van het gebied is op 19 april 2004 de Wet Voorkeursrecht Gemeenten van toepassing verklaard. Daardoor hebben de gemeenten het eerste recht van koop van gronden in het gebied van het Wieringerrandmeer. Dit voorkeursrecht geldt tot 19 april 2006. Op dat moment moet een ontwerp-structuurplan of een ontwerp-bestemmingsplan ter visie zijn gelegd: het voorkeursrecht kan dan worden voortgezet. De gemeenten Wieringen en Wieringermeer kiezen ervoor om een globaal structuurplan op te stellen om de nodige flexibiliteit te behouden bij de verdere planinvulling. Bovendien hoeft dan nog geen (volledige) Milieueffectrapportage (MER) voor het hele gebied te worden opgesteld.

Wel dient in het kader van het structuurplan een Strategische Milieubeoordeling plaats te vinden.

Relatie Streekplanherziening – Structuurplan

Toetsingskader voor het intergemeentelijk Structuurplan is Ontwikkelingsbeeld (streekplan) Noord-Holland Noord. In het Ontwikkelingsbeeld is weliswaar aandacht besteed aan de realisatie van het Wieringerrandmeer, maar het meer is geen onderdeel van het beleidskader, zoals dat op de bij het streekplan horende kaarten is aangegeven. Om die reden moet het Streekplan worden herzien, zodat het Structuurplan aan het herziene Streekplan kan worden getoetst. In verband met de tijdsdruk is er voor gekozen om Streekplanherziening en Structuurplan zo veel mogelijk gezamenlijk op te laten lopen. Beide plannen putten immers voor een belangrijk deel uit dezelfde bronnen. Zo is de planbeschrijving voor beide plannen op hoofdonderdelen identiek en dat geldt ook voor de motivering van het plan voor de Wieringerrandmeer. Tussen Streekplan en Structuurplan bestaan de volgende verschillen:

- De Streekplanherziening wordt door (in laatste instantie) Provinciale Staten vastgesteld, het Structuurplan door de gemeenteraden. Beide plannen volgen op grond van de Wet op de Ruimtelijke Ordening verschillende procedures. In de beginfasen van beide plannen wordt ernaar gestreefd om de procedures zo veel mogelijk gelijk te laten verlopen, maar in de volgende planfasen is het mogelijk dat de procedures voor beide plannen uiteen gaan lopen.
- Het streekplan maakt in globale zin ontwikkelingen mogelijk, bijvoorbeeld door een gebied als "zoekgebied" voor wonen en werken aan te merken. Het Structuurplan is concreter: hierin wordt bijvoorbeeld globaal aangegeven waar woon- en werkgebieden komen en waar water en natuur.

Noch de Streekplanherziening noch het Structuurplan geeft mogelijkheden om direct aan de slag te gaan. Dat is pas mogelijk als ook het intergemeentelijk bestemmingsplan is vastgesteld door de gemeenteraad en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten. Onder voorwaarden kan echter al eerder worden gestart met bouwen en graven met behulp van een zogenoemde artikel 19 WRO-procedure.

Strategische Milieubeoordeling (SMB), Landbouweffectrapportage (LER, Maatschappelijke Kosten- en Batenanalyse (MKBA) en Watertoets

In 2001 is de Europese Richtlijn voor Strategische Milieubeoordeling in werking getreden. Omdat deze richtlijn nog niet in nationaal beleid is vertaald, is deze richtlijn rechtstreeks van toepassing op de situatie in Nederland. De Europese richtlijn houdt in dat de milieu-effecten van plannen al tijdens de voorbereiding ervan in beeld moeten worden gebracht. Daarbij gaat het om plannen op het terrein van landbouw, bosbouw, visserij, energie, industrie, vervoer, afvalstoffenbeheer, waterbeheer, telecommunicatie, toerisme, ruimtelijke ordening en grondgebruik waarin activiteiten worden aangewezen of overwogen, die zijn opgenomen in bijlage I en II van de richtlijnen van een MER. De SMB-plicht geldt bovendien voor plannen waarvoor een passende beoordeling noodzakelijk is op grond van Europese Vogel- en Habitatrichtlijn.

■
Zowel in het kader van de Partiële Herziening van het streekplan als het Intergemeentelijk Structuurplan is in dit licht een Strategische Milieubeoordeling noodzakelijk. Aan deze verplichting wordt voldaan in het kader van de opstelling van Integrale Effectrapportage. Hierop wordt in het navolgende ingegaan.

In het Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord is aangegeven dat bij projecten die betrekking hebben op een groot landbouwareaal, voorafgegaan dienen te worden door een Landbouweffectrapportage. In dit licht zal ook in verband met de realisatie van het Wieringerrandmeer een LER moeten worden opgesteld. Hierin dient onder ander te worden ingegaan op de gevolgen van het areaalverlies voor het inkomen, de verkavelingssituatie en de bedrijfsomvang.

Bij grote ruimtelijke ingrepen wordt in veel gevallen een Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA) opgesteld. Deze heeft ten doel de huidige en toekomstige maatschappelijke voor- en nadelen van ruimtelijke ingrepen tegen elkaar af te wegen door ze in geld uit te drukken. Daarbij wordt ook ingegaan op positieve en negatieve effecten op natuur en milieu als gevolg van een project.

In de vierde plaats dient een watertoets plaats te vinden, waarin de gevolgen van het voornemen van de aanleg van de Wieringerrandmeer voor de waterhuishouding worden geschat. En wordt aangegeven op welke wijze eventuele negatieve effecten kunnen worden gecompenseerd/gemitigeerd. In het voorliggende structuurplan wordt hierop ingegaan in paragraaf 5.5.

In het geval van de realisatie van het Wieringerrandmeer worden SMB, LER, MKBA en watertoets gecombineerd opgenomen in de Integrale Effectrapportage, de IER. Een samenvatting van de IER is opgenomen in paragraaf 6.8.

Op basis van de uitgangspunten en doelstellingen genoemd in het Vooronderzoek Integrale Effect Rapportage (februari 2005) is de Startnotitie van de Integrale Effectrapportage (IER) opgesteld. Deze heeft van 20 juni tot en met 18 juli 2005 ter inzage gelegen. De uiteindelijke IER is gelijktijdig met het Structuurplan opgesteld en in april 2006 samen met de streekplanherziening en het structuurplan in procedure gebracht.

MER

Meerdere activiteiten verbonden aan plan voor het Wieringerrandmeer zullen MER-plichtig zijn. Daarbij gaat het om :

- de aanleg van een recreatieve of toeristische voorziening met een oppervlakte van meer dan 50 hectare;

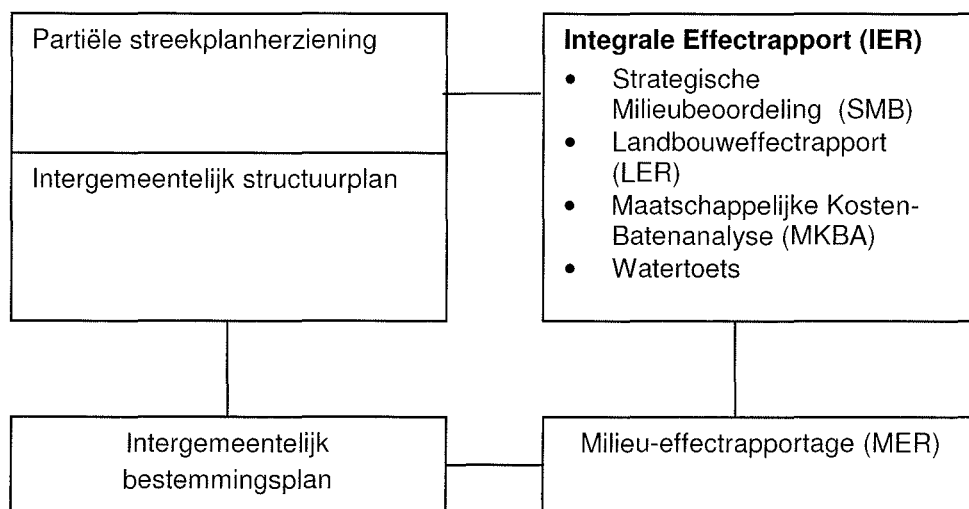
- de uitbreiding van de jachthaven met 250 ligplaatsen in een gevoelig gebied (bij De Haukes en Den Oever);
- de wijziging van dwarsprofiel (250 m² of meer) van een primaire waterkering (IJsselmeerdijk);
- het storten van baggerspecie van 500.000 m³ of meer;
- de aanleg van een waterweg voor schepen zwaarder dan 900 ton (vergelijkbaar met CEMT klasse III).

De MER is in feite een uitwerking van de SMB. In de MER komen daarnaast opnieuw de landbouw en de maatschappelijke kosten en baten aan de orde. De MER moet gereed zijn voorafgaand aan de vaststelling van het intergemeentelijk bestemmingsplan.

Intergemeentelijk bestemmingsplan

Het bestemmingsplan biedt het juridisch kader voor de uitvoering van de plannen. Omdat in het bestemmingsplan concrete beleidsbeslissingen omvat, moet de IER voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan zijn uitgevoerd.

De relatie tussen de verschillende plannen wordt aangegeven in onderstaande figuur.

Relatie tussen de verschillende plannen

1.3 Inhoud van het Intergemeentelijk Structuurplan

Het Structuurplan dient als basis voor de verdere uitwerking van de plannen voor het Wieringerrandmeer. Het gebied waarop voorliggend Structuurplan betrekking heeft, is aangegeven op de bijgaande kaart. Deze grens is te beschouwen als de buitenste grens waarbinnen de ontwikkelingen plaats zullen vinden. De exacte begrenzing van de gebieden zal in het kader van het bestemmingsplan worden bepaald.

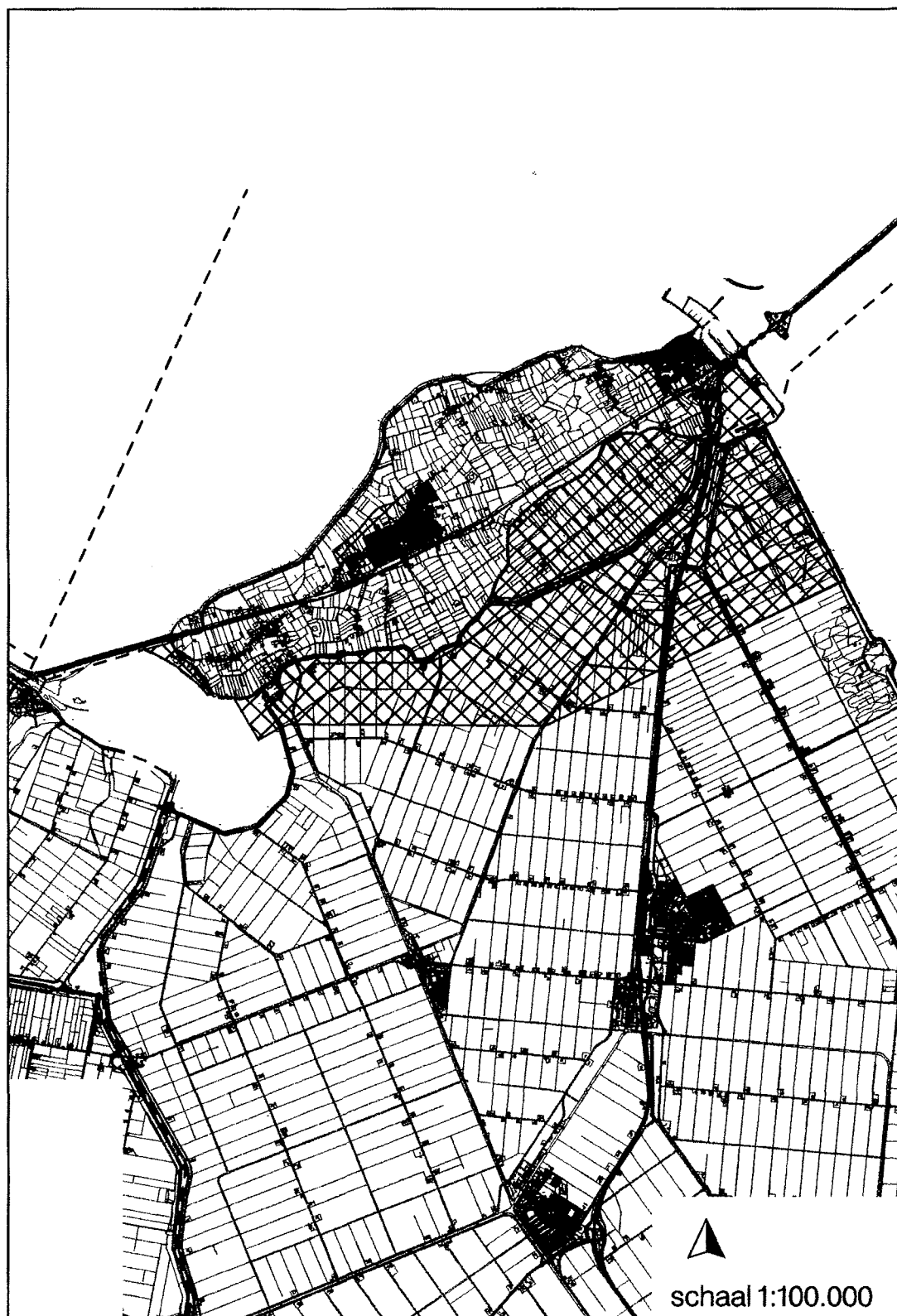
■
De noordgrens van het gebied is het Amstelmeerkanaal en de noordgrens van de Polder Waard-Nieuwland, de zuidgrens loopt vanaf het Amstelmeer naar het IJsselmeer ten zuiden van het Robbenoordbos. Tot het plangebied behoren verder de zuidoever en een deel van de oostelijke oever van het Amstelmeer en het gebied ten noorden van Hippolytushoef en ten westen van Den Oever, waar woningbouw is gepland.

Het voorliggende structuurplan is grotendeels gebaseerd op

- Vooronderzoek Integrale Effect Rapportage Wieringerrandmeer (februari 2005);
- de Startnotitie voor de Integrale Effectrapportage Wieringerrandmeer (mei 2005);
- planconcept 2a van het Wieringerrandmeer en de uitwerking daarvan van stedenbouwkundig bureau Palmboom en Van der Bout;
- het Integraal Effectrapport Wieringerrandmeer.

In het navolgende hoofdstuk wordt in de eerste plaats ingegaan op de motivering van de aanleg van het Wieringerrandmeer en inrichting van de omgeving van het meer. In hoofdstuk 2 komt de bestaande situatie in het gebied aan de orde. Hoofdstuk 3 is gewijd aan het beleidskader en hoofdstuk 4 aan de waterhuishouding. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de randvoorwaarden voor het plan. De uitgangspunten en het voorlopig ontwerp voor de Wieringerrandmeer komen aan de orde in hoofdstuk 6.

Kaart 1 **Gebied waarop het Structuurplan Wieringerrandmeer
betrekking heeft**

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de huidige situatie in de twee gemeenten in het algemeen en het plangebied in het bijzonder. Achtereenvolgens komen de ontstaansgeschiedenis, de bodem, de ruimtelijke structuur en de functionele structuur aan de orde. In paragraaf 2.5 worden de kansen en bedreigingen op een rij gezet. Op de waterhuishouding wordt apart ingegaan in hoofdstuk 4.

2.1 Ontstaansgeschiedenis

Wieringen

Ontstaan

Het grootste deel van Wieringen heeft zijn huidige vorm in hoofdlijnen zo'n 150.000 jaar geleden gekregen in de voorlaatste IJstijd, het Saalien. Het eiland bestaat uit een gestuwde keileembult, gevormd door gletsjers die vanuit Scandinavië Nederland binnendrongen. Keileem vormt een compacte kleihoudende afzetting die bij droogte hard wordt en een ondoordringbare laag in de bodem vormt. Hierdoor is keileem goed bestand tegen mariene erosie. Wieringen is overigens pas in de Middeleeuwen als eiland in zee is ontstaan, toen de zee het omringend land overspoelde en de veengebieden rond het eiland zijn weggeslagen. Het zacht golvende reliëf (tot +13 m NAP) is nog steeds beeldbepalend voor Wieringen. De vroeger zo kenmerkende steilrand of 'klif' ten zuiden van Westerland en bij de Westerklijf is in de loop der jaren vervaagd.

De vorm van het eiland die thans nog herkenbaar is, is ontstaan aan het begin van de veertiende eeuw. Toen werden de eerste wierdijken gemaakt. De oudste, zuidelijke dijk van het eiland is hier een voorbeeld van. Omdat de wierdijken kwetsbaar waren, functioneerden de later aangelegde polderdijken van aangedijkte polders sindsdien als de nieuwe zeewateringkering van de laaggelegen delen van Wieringen. Zo is later ook de noordelijke dijk van Wieringen omgevormd tot een hoge, brede Waddenzeedijk. Eén van deze aangedijkte polders is de Polder Waard-Nieuwland die in 1846 definitief is drooggemalen en onderdeel van Wieringen is geworden. De polder wordt doorsneden door een weg met daarlangs een aantal boerderijen. Dijken spelen een beeldbepalende rol. De cultuurhistorisch waardevolle Wierdijk vormt de scheiding met het 'oude eiland'.

Bewoningsgeschiedenis

Door de hoge ligging van Wieringen was daar al vroeg bewoning mogelijk. Archeologische vondsten uit de Steentijd, Bronstijd en IJzertijd op de keileembulten refereren hieraan. De hogere gronden van Wieringen blijken al sinds de Vroege Middeleeuwen intensief te

	zijn bewoond. De bewoners leefden van oudsher van de visserij en de landbouw. Tot de ruilverkaveling werd het hoger gelegen akkerland gekenmerkt door uit zandplaggen opgebouwde wallen (tuinwallen), die kleine percelen van 0,1 tot 1 ha omsloten. Oorspronkelijk kwam op Wieringen veel schapenhouderijen voor, omdat de arme graslanden alleen geschikt waren voor begrazing door schapen. Hiervoor werden ook de lagere gronden gebruikt. De zuidrand van het voormalige eiland bestond uit een krekenslandschap, waardoor de kans redelijk is dat er historische schepen en boomstamkano's liggen. Kenmerkend voor Wieringen waren de iepensingels langs de wegen. De iepen waren goed bestand tegen de zeewind, maar door de iepziekte zijn veel singels inmiddels verdwenen. De Polder Waard-Nieuwland is voor het eerst in de 17de eeuw bedijkt en heeft het karakter van een droogmakerij, met een rationele verkaveling vanaf een centraal door de polder lopende weg.
Ontstaan	<i>Wieringermeer</i> Het gebied van de de Wieringermeer bestaat uit mariene afzetting, gedefinieerd als Afzettingen van Calais en Duinkerke. Daarnaast bevindt zich direct ten zuiden van Wieringen een kleine dekzandrug. De Wieringermeer is in de huidige verschijningsvorm gevormd door inpoldering. De Wieringermeer is parallel met de aanleg van de Afsluitdijk ontgonnen als Zuiderzeeproject en in 1930 drooggemalen. In 1945 is de polder door de terugtrekkende Duitse bezetters onder water gezet. Aan het einde van 1945 is de polder opnieuw drooggemalen en is de inrichting van de polder hersteld.
Bewoningsgeschiedenis	De Wieringermeer is na de drooglegging in 1930 bewoond geraakt. De inrichting is bepaald door de Dienst Zuiderzeewerken die vooral een vergroting van het oppervlak aan landbouwgrond als doel had. Dit is thans nog duidelijk zichtbaar door de rechtlijnige verkaveling en de ligging van de drie grootste nederzettingen.
Gevolgen	De geschiedenis van het gebied maakt dat in en rond het gebied waar de Wieringerrandmeer wordt gerealiseerd sprake is van grote geomorfologische, archeologische en historisch-geografische waarden. Hierop wordt in de hoofdstukken 4 en 6 nader ingegaan.

2.2 Ruimtelijke structuur

2.2.1 Bodem

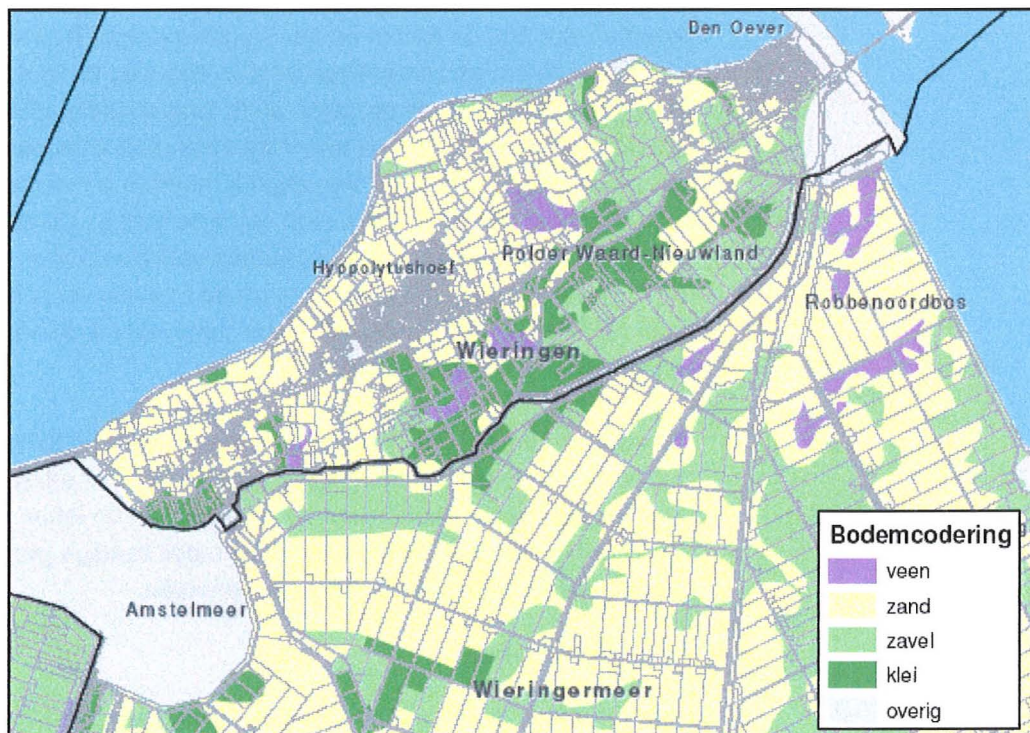
Wieringen

Het eiland bestaat voornamelijk uit keileem. De keileem heeft een wisselende dikte en komt voor als een dikke laag met een dikte groter dan circa 12 meter en als meerdere geplooidere dunnere lagen met diktes van circa 3 tot 8 meter. Vanwege de hoge ligging van Wieringen zijn alleen aan de zuidrand van het eiland jongere mariene afzettingen aanwezig. Op de hogere delen zijn op de keileem dekzanden afgezet.

De keileem ligt aan de noord- en zuidzijde van de Polder Waard-Nieuwland dicht bij het oppervlak dan in het midden. In de polder is een dunne kleilaag op een dunne veenlaag aanwezig. Hieronder bevindt zich bruin tot zwart zand. De kleilaag is lokaal vergraven ten behoeve van de aanleg en verzwaring van dijken.

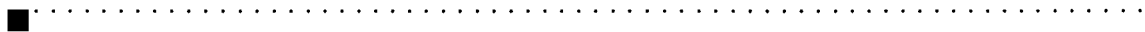
Wieringermeer

In de Wieringermeer bevinden zich ten noordwesten van Sloodorp kalkhoudende zandgronden. Verder komen in het plangebied voornamelijk zand en lichte zavel voor. De gronden zijn veelal kalkrijk. In het Robbenoordbos en enkele andere kleine locaties komen plaatselijk oude veenlagen aan de oppervlakte.

Kaart 2

Vereenvoudigde bodemkaart. Bron: Vooronderzoek IER Wieringerrandmeer, Witteveen en Bos, 2005

De meest voorkomende grondwatertrap is VI. In de noordelijke punt worden grondwatertrappen III en IV aangetroffen.

2.2.2 Verkaveling

Wieringen

Van oudsher heeft Wieringen een kleinschalig agrarisch hoevenlandschap met een duidelijke tweedeling in de verkaveling, die direct aansluit op de geomorfologische en bodemkundige situatie. De hogere delen lagen in een kleinschalige blokverkaveling, met zowel grasland als weiland. De lager gelegen, nattere delen werden ontwaterd met behulp van een min of meer regelmatige strokenverkaveling. De oude hoogteverschillen zijn in het landschap nog steeds zichtbaar. Echter, de oude kleinschalige blokverkaveling is vervangen door grootschalige graslandpercelen. Ook de nattere graslanden zijn nu grootschalig herverkaveld.

De historische wegenstructuur op het eiland is wel min of meer intact gebleven. Van oost naar west kronkelen deze in lange parallelle lijnen met enkele dwarsverbindingen over het voormalige eiland.

Wieringermeer

De Wieringermeer kreeg ten behoeve van de landbouw een grootschalige en functionele inrichting. Alleen op de slechtste, grofzandige gronden in het noordoosten van de polder is circa 500 ha bos geplant (Robbenoordbos en Dijksgatsbos). De overige klei- en zavelgronden kwamen in gebruik van de landbouw.

De verkaveling van de Wieringermeer is zeer rationeel met standaard breedtes van 250 en 500 m en variërende lengtes. De beide korte zijden van de kavels zijn gesitueerd aan een weg en een tocht. Kavelsloten scheiden de percelen in de lengterichting van elkaar en monden uit in een tocht. Het water ligt vaak diep en is nauwelijks vanaf ooghoogte zichtbaar. Vervolgens monden de tochten per poldereenheid uit in een lang, diep gelegen kanaal. De taluds van een aantal kanalen zijn van wilgenbeplanting voorzien. Het zuidwestelijk deel van de polder is in vergelijking tot de rest van de polder mede ingericht voor het transport over water, naar het model van de Gronings-Drentse veenkoloniën.

De wegen in de Wieringermeer zijn aan één of twee zijden beplant met bomen om voor beschutting te zorgen. Boomsoorten zijn de populier, de iep, de esdoorn en de es. Veel van de iepen zijn door de iepziekte verdwenen. De esdoorn is op meer zandige gronden geplant, de es vooral op klei- en zavelgronden.

2.2.3 Bebouwing

Wieringen

Hippolytushoef is het grootste dorp op Wieringen, Den Oever is het op één na grootste dorp. Bij het derde dorp van het eiland, Westerland,

ligt het hoogste punt van Wieringen (13 meter boven NAP). Het dorp is in een langgerekte lintvorm gebouwd op en tegen één van de stuwwallen. De Haukes is een buurtschap dat ten zuiden van Westerland ligt. Stroe, Oosterland en Vatrof zijn oude, hoog gelegen gehuchten in het noordoosten van Wieringen. Westerklijf en Oosterklief liggen op hoger gelegen “vluchtheuvels”. Langs de oorspronkelijke wegen over het eiland liggen de boerderijen van het Wieringer type.

Wieringermeer

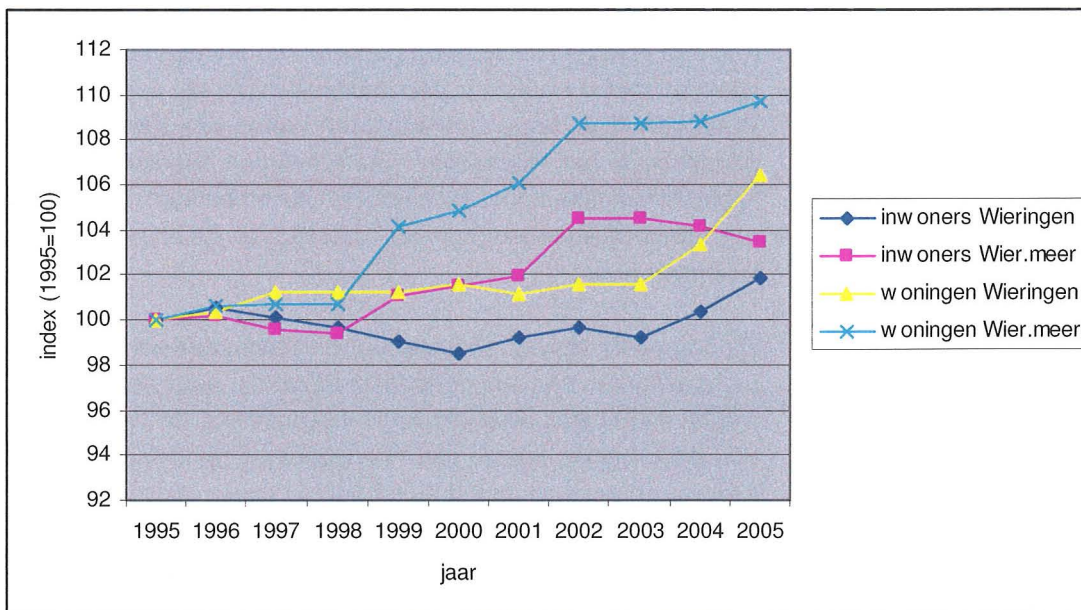
De dorpen Slootdorp, Middenmeer en Wieringerwerf zijn gelegen op de hoekpunten van een centraal in de polder gelegen driehoek, waar wegen en kanalen elkaar kruisen. Tevens is na de Tweede Wereldoorlog ten oosten van Wieringerwerf het kleinere dorp Kreileroord gesticht. In het buitengebied liggen vrijwel alleen boerdijen. De planmatige opzet blijkt uit de regelmatige afstanden tussen de boerderijen: de gemiddelde afstand is 250 meter). De boerderijen hebben een voor de Wieringermeer (en de Noordoostpolder) karakteristiek ontwerp: oorspronkelijk een stelpboerderij met een oranje pannendak. Door schaalvergroting heeft een deel van de boerderijen de agrarische functie verloren. Bij boerderijen die hun agrarische functie behielden zijn vaak nieuwe bedrijfsgebouwen bijgebouwd. Rond de erven van veel boerderijen zijn brede houtsingels geplant. De boerderijen zijn door deze beplanting soms aan het zicht onttrokken. Alleen de schuren van de boerderijen steken er bovenuit. Ze geven de polder herkenbaarheid en ritmiek.

2.3 Functionele structuur

2.3.1 Bevolking en wonen

Ontwikkeling inwonertal

Het aantal inwoners van de twee gemeenten is de afgelopen 10 jaar min of meer stabiel gebleven (figuur 1). De woningvoorraad nam in deze periode wel toe met resp. 7 (Wieringen) en 10% (Wieringermeer), maar door de afnemende gemiddelde woningbezetting leidde dat niet tot een navenante bevolkingsgroei.

Figuur 1 Inwonertal en woningvoorraad in de gemeenten Wieringen en Wieringermeer in de periode 1995-2005 (index; 1995 = 100)

De grootste kern is Wieringerwerf met op 1 januari 2004 5.746 inwoners; daarna volgt Hippolytushoef met 4.678 inwoners.

Woningvoorraad

De woningvoorraad in de dorpen in de twee gemeenten bestaat voor een groot deel uit laagbouw-eengezinswoningen. Vooral de woningvoorraad in de gemeente Wieringermeer is tamelijk eenzijdig opgebouwd: veel sociale huurwoningen bestaand uit de perioden voor 1980. Van de woningen in de gemeente bestaat voor 60% uit huurwoningen. De gemeente ziet zich de komende jaren geconfronteerd met een grote herstructureringsopgave. Ook in de naoorlogse woningvoorraad in de gemeente Wieringen zijn rijenwoningen uit de jaren '50 en '60 sterke vertegenwoordigd. Door de grote vooroorlogse woningvoorraad is het woningaanbod hier echter meer gedifferentieerd dan in de Wieringermeer. In de jaren vanaf 1990 zijn in beide gemeenten vooral vrijstaande en twee-onder-een-kap (koop)woningen gebouwd, wat bijgedragen heeft aan een meer gevarieerd woningbestand.

Leeftijdssamenstelling

De bevolking in de twee gemeenten is relatief oud (tabel 1). Het aandeel jongeren is even groot als in Nederland, maar de "vitale" leeftijdsgroep van 20-40 jaar is ondervertegenwoordigd. Vooral op Wieringen is het aandeel 60+-ers hoog.

Tabel 1 Leeftijdssamenstelling in de gemeenten Wieringen en Wieringermeer op 1 januari 2005

	Wieringen	Wieringermeer	Nederland
0-20 jaar	24	26	24
20-40 jaar	24	25	29
40-60 jaar	30	29	28
60-80 jaar	19	17	15
Ouder dan 80	4	3	3
totaal	100	100	100

Bron: CBS

Als gevolg van de vergrijzing zal in de toekomst bij ongewijzigd beleid het aandeel jongeren afnemen. De vraag naar woningen voor ouderen (met en zonder zorg) zal in de komende jaren toenemen.

2.3.2 Landbouw

Ontwikkeling

Als gevolg van schaalvergroting is het aantal agrarische bedrijven op Wieringen en in de Wieringermeer de laatste tien jaar afgenomen en is de omvang van de bedrijven toegenomen. De bedrijven op Wieringen hebben in toenemende mate inkomsten uit agrarisch natuurbeheer met als doel om natuur- en landschapswaarden te beschermen. 70% van de grond bestaat uit grasland ten behoeve van melk(veehouderijen).

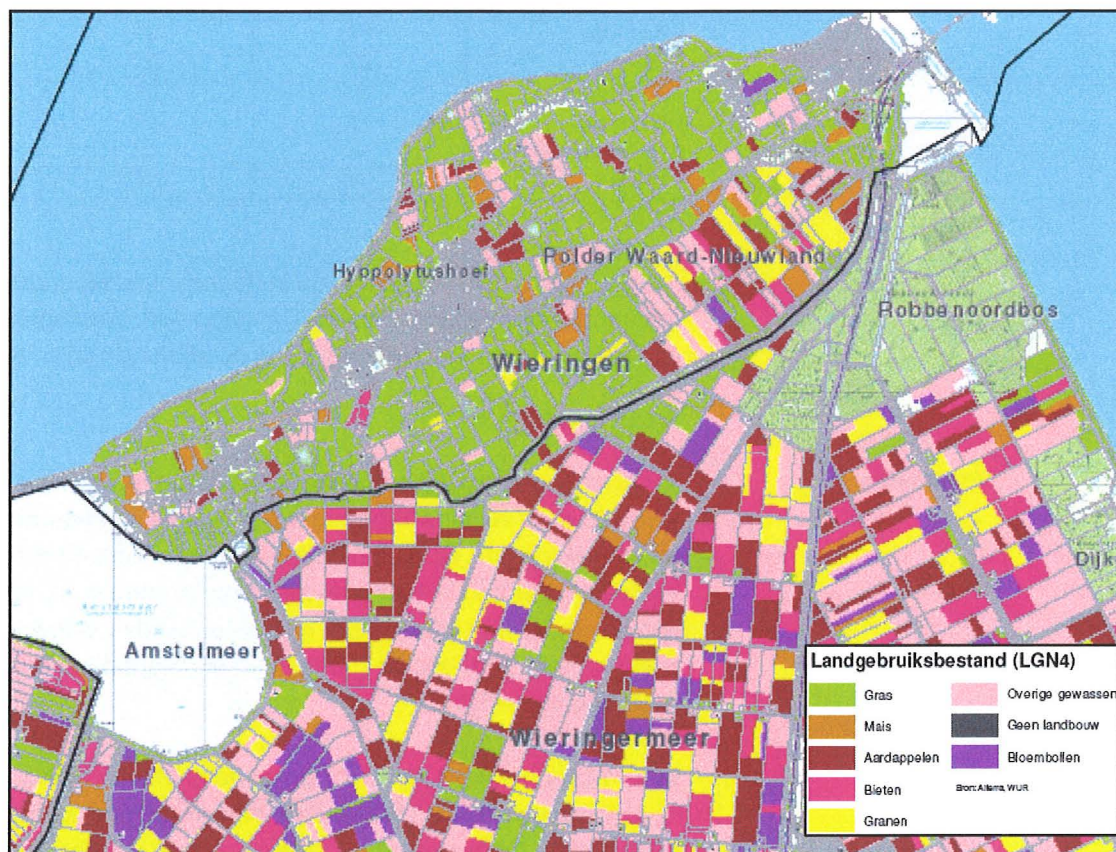
Gebruik

In de Wieringermeer wordt 70% van de landbouwgrond gebruikt voor de akkerbouw. Zo'n 11% van de grond wordt gebruikt voor de tuinbouw. In tegenstelling tot Wieringen nam in Wieringermeer de oppervlakte grasland tussen 1990 en 2000 iets toe met (1,2%), evenals het areaal tuinbouwgrond (3%).

Door concurrentie op de wereldmarkt, afnemende subsidies en gebrek aan opvolging staan akkerbouw en veeteelt in de toekomst onder druk.. Aan de andere kant is er voortdurend vraag naar ruimte voor agrarische bedrijven ten behoeve van schaalvergroting en zijn er kansen voor de bloembollenteelt en glastuinbouw.

Het gebied waarin het Wieringerrandmeer zal worden gerealiseerd heeft in de huidige situatie vooral een agrarische functie. De minder zware gronden worden gebruikt voor de tuinbouw, vooral voor de groenten- en bollenteelt. De graslanden worden gebruikt voor de grondgebonden veeteelt (zie kaart 3). Intensieve veehouderijen komen in het plangebied alleen voor als neventak. Het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Wieringermeer biedt beperkte mogelijkheden voor intensieve veehouderijen, maar dan moet aan diverse criteria (afstand tot woongebieden, natuur, bossen) worden voldaan.

Op de bestaande situatie in de landbouwsector wordt meer uitgebreid ingegaan in hoofdstuk 13 van de IER.

Kaart 3 Landgebruik (bron: Vooronderzoek IER Wieringerrandmeer, Witteveen en Bos, 2005)

2.3.3 Natuur

Zowel in als in de omgeving van het plangebied is sprake van grote natuurwaarden. De Waddenzee en het IJsselmeer zijn natuurgebieden met internationale betekenis en genieten bescherming op basis van zowel Europese als nationale wetgeving. Waardevol zijn verder onder andere het Robbenoordbos, het Amstelmeer en het Amsteldiepkanaal. Op de ecologische waarden van het plangebied en zijn omgeving wordt nader ingegaan in paragraaf 4.2. In het kader van de opstelling van de IER en het intergemeentelijk bestemmingsplan vindt nader onderzoek plaats naar de ecologische waarden in het gebied en de gevolgen van de aanleg van het Wieringerrandmeer.

2.3.4 Bedrijvigheid

Op Wieringen is de visserij een belangrijke bron van inkomsten die in Den Oever is geconcentreerd. Bedrijvigheid is voornamelijk geconcentreerd op de bedrijventerreinen in Den Oever en

Hippolytushoef. In Wieringermeer is bij elke kern een bedrijventerrein gelegen. Buiten de kernen bevinden zich in zowel Wieringen als Wieringermeer diverse agrarische bedrijven.

Tabel 2 Werkgelegenheid en aantal bedrijfsvestigingen in de gemeenten Wieringen en Wieringermeer op 31 december 2001

	Wieringen		Wieringermeer	
	Vest.	Werkgel.	Vest.	Werkgel.
Landbouw en visserij	120	100	430	320
Industrie en bouwnijverheid	120	250	130	1140
Commerciële dienstverlening	215	730	275	1350
Niet-commerciële dienstverlening	65	430	85	730
Totaal	525	1500	920	3540

bron: Vooronderzoek IER Wieringerrandmeer, Witteveen en Bos, 2005

Werkgelegenheid

De regio kent in de huidige situatie relatief weinig stuwende werkgelegenheid. Op Wieringen is het aantal banen met 1500 (peildatum 31-12-2001) bovendien beperkt ten opzichte van de beroepsbevolking van circa 4000. Veel mensen werken buiten de gemeente. Den Oever is sterk gericht op de visserij, die door de teruglopende visstand en Europese regelgeving moeilijke tijden doormaakt. Wel zorgt de recreatiesector hier voor een toenemende werkgelegenheid.

In de gemeente Wieringermeer is het aantal banen 3540 (peildatum 31-12-2001) ten opzichte van een beroepsbevolking van circa 7100 personen. Hier is bij Oude Zeug een nieuw watergebonden bedrijventerrein in ontwikkeling. Belangrijk voor het hele gebied is verder de ontwikkeling van het regionaal bedrijventerrein Robbenplaat bij Wieringerwerf. Hier is ruimte voor een breed scala aan typen bedrijvigheid.

2.3.5 Recreatie

Voorals Wieringen heeft door de rust, de natuur, de cultuurhistorie en de ruimte bijzondere eigenschappen voor de recreatie. Op het eiland bevinden zich enkele galeries, twee molens en een openluchtexpositie bij de Stevinsluizen. Daarnaast genereert het omliggende water veel dagrecreatie waar met name de jachthaven bij De Haukes en de jachthaven Marina Den Oever (op het grondgebied van de gemeente Wieringermeer) aan bijdragen. De haven van Den Oever profiteert met name van de beroepsgebonden (charter)vaart. De haven bij Den Oever krijgt als haven voor recreatieschepen steeds meer betekenis. De gemeente Wieringen streeft naar verdere versterking van deze functie.

Horeca is vooral aanwezig in Den Oever en Hippolytushoef. De verblijfsrecreatie op Wieringen bestaat uit vier hotels en zeven campings, die qua omvang en aard sterk verschillen en verspreid over

de gemeente zijn gevestigd. Daarnaast bevindt zich één recreatiepark op het eiland, dat ruimte biedt aan 132 recreatiewoningen. Sportrecreatieve voorzieningen op Wieringen zijn geconcentreerd in Den Oever en Hippolytushoef.

De recreatieve functie van de gemeente Wieringermeer is vrij beperkt. De kanalen worden benut door waterrecreanten en alle dorpen hebben sportvoorzieningen. Nabij Oude Zeug aan de IJsselmeerdijk wordt een nieuwe jachthaven aangelegd met maximaal 450 aanlegplaatsen. In de gemeente zijn twee hotels en zes (mini/boeren)campings aanwezig. Het Robbenoordbos trekt jaarlijks een half miljoen dagtoeristen.

2.3.6 Detailhandel en voorzieningen

Detailhandel

Het hoogste verzorgingsniveau in het gebied wordt geboden door de winkels in Wieringerwerf (tabel 3). De winkels in dit dorp hebben een verzorgende functie voor de inwoners van beide gemeenten.

Tabel 3 Winkelaanbod in m's verkoopvloeroppervlak in de gemeenten Wieringen en Wieringermeer per 2001

	Dagelijks	Niet-dagelijks	Totaal
Wieringerwerf	3000	7600	10600
Middenmeer	1000	4200	5200
Hippolytushoef	1600	1700	3300
Den Oever	1400	760	2160
Westerland	250	950	1200
Slootdorp	450	700	1150
Totaal	7700	15150	22850
Per 1000 inwoners	360	720	1080
Idem Nederland	Ca 300	Ca 1400	Ca 1700

Bron: :Vooronderzoek IER Wieringerrandmeer, Witteveen en Bos, 2005, HBD

De voorzieningen in de overige kernen hebben vooral lokaal betekenis. Hippolytushoef, Den Oever en Middenmeer hebben een compleet tot redelijk compleet aanbod van winkels die zich richten op de dagelijkse verzorging van de consument. Hippolytushoef en vooral Den Oever hebben door hun ligging een beperkt achterland. In Den Oever wordt dit deels gecompenseerd door bestedingen door toeristen en passanten. Westerland en Slootdorp hebben een beperkt aanbod.

Voor uitgebreid recreatief winkelen en deels ook grootschalige volumineuze detailhandel is men aangewezen op grotere steden in de regio als Alkmaar, Schagen, Hoorn en Den Helder. Op het bedrijventerrein Robbenplaat bij Wieringerwerf is echter ruimte gereserveerd voor (meer) grootschalige volumineuze detailhandel.

■
Voorzieningen

De grotere kernen in de twee gemeenten kennen één of meerdere basisscholen, een dorps huis, medische voorzieningen en één of meer kerken. Alleen in Wieringerwerf is voortgezet onderwijs aanwezig.

Toekomst

Door schaalvergroting hebben bestaande detailhandel, culturele, onderwijs- en sportvoorzieningen een groeiend aantal huishoudens in hun verzorgingsgebied nodig. Voor de bestaande voorzieningen is het belangrijk dat binnen een straal voldoende huishoudens in het verzorgingsgebied wonen. Wanneer de huishoudengrootte verder afneemt en de woningbouw in het tempo van de afgelopen jaren doorgaat, zal de bevolkingsomvang echter eerder af- dan toenemen.

2.3.7 Infrastructuur

Voor het snelverkeer zijn de N99 en de A7 de belangrijkste wegen die de twee gemeenten en het projectgebied ontsluiten. Momenteel is veel van het verkeer op de N99 doorgaand verkeer tussen Den Helder en Hoorn/Amsterdam.

De N99 levert lokaal overlast die alleen maar groter wordt, omdat deze weg de woonkernen op Wieringen en het nieuwe randmeer scheidt. Een aantal mogelijkheden voor verbetering is verkend, waaronder opwaardering van het bestaande wegennetwerk, het beperken van verkeer richting Den Helder via Wieringen middels een knip in de N99, een snelle verbinding van de A7 richting Den Helder en een extra afslag in de Wieringermeer vanaf de A7 richting Hippolytushoef. De kosten van een nieuwe verbinding van de A7 naar Den Helder zijn zodanig hoog dat realisatie daarvan niet is te voorzien.

In dit licht is besloten de N99 te herinrichten, waarbij een aantal gelijkvloerse kruisingen wordt vervangen door rotondes. Daarmee wordt de doorstroming vanaf alle wegen in het gebied per saldo bevorderd en wordt vooral de verkeersveiligheid van de N99 en de kruisingen met deze weg verhoogd. Vanaf deze rotondes kunnen ook het noordelijke woongebieden in de Wieringerrandmeer worden ontsloten.

Een regionale functie heeft verder de N240 van Wieringerwerf naar Slootdorp naar de N99 bij Westerland. De weg trekt sluipverkeer vanaf de A7 naar de N99, wat vooral in De Haukes leidt tot verkeersoverlast. De N240 loopt door het dorp.

De overige wegen in het gebied hebben alleen een functie voor lokaal verkeer.

Tussen Wieringen en Wieringerwerf zijn enkele verbindingen die het Amstelmeerkanaal kruisen. Zo is het 'witte bruggetje' een belangrijke fietsverbinding voor schoolgaande kinderen richting Wieringerwerf.

Behoud van deze oeververbinding (niet persé de brug zelf) heeft hoge prioriteit.

2.4 Conclusie

Uit het voorgaande kunnen de volgende sterke en zwakke punten en kansen en bedreigingen worden gedestilleerd.

Sterke punten	Zwakke punten
1. Rust en ruimte 2. Waddenzee en IJsselmeer met hoge ecologische waarde 3. Aardkundige en archeologische waarden Wieringen 4. Cultuurhistorische waarden Wieringen en Wieringermeer 5. Robbenoordbos (natuur en recreatie) 6. Landschappelijke en ecologische waarden Wieringen en Wieringermeer	1. Eenzijdig samengestelde woningvoorraad (naoorlogse rijenwoningen, huurwoningen) 2. Relatief oude bevolking 3. Weinig stuwende bedrijvigheid 4. Voorzieningenniveau vooral in kleinere dorpen onder druk
Kansen	Bedreigingen
1. Realisatie Wieringerrandmeer 2. Herstructurering bestaande woningvoorraad 3. Woningbouw voor de vraag (ruime woningen, woningen voor ouderen) 4. Ontwikkeling regionaal bedrijventerrein Robbenplaat 5. Mogelijkheden versterking toerisme	1. Verdergaande vergrijzing 2. Niet-beïnvloedbare ontwikkelingen agrarische sector en visserij 3. Verder afnemend voorzieningenniveau 4. Toenemende hinder op en van N99

De realisatie van het Wieringerrandmeer, inclusief nieuwe woon-, werk- en recreatiemogelijkheden en nieuwe natuur heeft tot gevolg dat de kansen van de regio worden benut en dat de bedreigingen effectief worden bestreden. Hierop wordt in hoofdstuk 6 nader ingegaan.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op enkele belangrijke beleidsstukken van rijk en gemeente.

3.1 Rijksbeleid

Nota Ruimte

In de loop van 2004 is de *Nota Ruimte* uitgebracht. Deze nota vervangt het ontwerp van de *Vijfde Nota op de Ruimtelijke Ordening*. De Nota Ruimte heeft als hoofddoel het op efficiënte en duurzame wijze ruimte scheppen voor de verschillende functies. Het beleid richt zich op:

1. het versterken van de internationale concurrentiepositie;
2. het bevorderen van krachtiger steden en een vitaal platteland;
3. het borgen en ontwikkelen van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden;
4. het borgen van de veiligheid.

Op het niveau van bestemmingsplannen zal aan deze beleidsdoelstellingen zoveel mogelijk een bijdrage geleverd moeten worden.

Het ruimtelijk beleid zal meer dan in het verleden worden overgelaten aan provincies en gemeenten. Dit is in lijn met de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening, die 2007 van kracht zal worden. De regelgeving in de ruimtelijke ordening zal worden vereenvoudigd.

Wat weginfrastructuur betreft worden de A7 en de N99 tot het hoofdwegennet van Nederland gerekend.

Het landelijk gebied nabij Den Oever wordt in de Nota Ruimte als open landschap aangemerkt.

Waddengebied

Voor de kust geeft het Rijk aan dat de veiligheid tegen overstromingen vanuit zee moet worden gewaarborgd. Dit met behoud van de (inter)nationale ruimtelijke waarden waarbij de gebiedspecifieke identiteit een belangrijke kernkwaliteit is. Vooruitlopend op mogelijke versterking van de primaire waterkeringen wordt zonder ontheffing geen uitbreiding van de bestaande bebouwing toegestaan in een zone van 100 meter binnendijs. Hiervan zijn de windturbines uitgezonderd. Afgesproken is dat gemeenten tot die tijd in geval van nieuwe planvorming voor betreffende gebieden in de beginfase contact opnemen met waterbeherende partijen en provincies. De definitieve zones worden in overleg tussen Rijk, de waterkeringbeheerder en de provincies bepaald en in streekplannen, bestemmingsplannen en in de leggers van de waterschappen verankerd. Voor nieuwe

buitendijkse ontwikkelingen, uitbreidingen van bestaande buitendijkse activiteiten, nieuwe inpolderingen en andere landaanwinningen, is het 'nee, tenzij'-regime van toepassing voor water respectievelijk natuur. Voor nieuwe buitendijkse initiatieven, zoals herstructurering van buitendijks gelegen bedrijventerreinen, ontwikkeling van nieuwe verkeers- en vervoerslocaties en infrastructuur en eventuele nieuwe woningbouwlocaties, geldt daarbij een afwegingskader dat dergelijke ontwikkelingen niet op voorhand uitsluit, maar daaraan wel randvoorwaarden verbindt.

EHS

Grenzend aan het plangebied liggen drie kernzones die tot de Ecologische Hoofdstructuur behoren. Het betreffen het Robbenoordbos, het Amstelmeer en de Waddenzee. Voor de Waddenzee heeft de Nota Ruimte de hoofddoelstelling duurzame bescherming en ontwikkeling als natuurgebied en bescherming van het open landschap. Het is van belang de openheid te behouden door geen of uitsluitend aan het open landschap van de Waddenzee en omgeving aangepaste bebouwing aan de rand van de Waddenzee toe te staan. Voor Den Oever betekent dit dat de activiteiten geen negatieve effecten mogen hebben op de Waddenzee.

Infrastructuur

Wat betreft de infrastructuur zet het Rijk in op de volgende doelen:

- bundeling van infrastructuur, die erop is gericht om de groei van de mobiliteit op te vangen binnen vooral bestaande verbindingen;
- langs hoofdinfrastructuur moet waar mogelijk ruimte beschikbaar blijven voor toekomstige uitbreiding;
- het rijk richt zich op opheffing van bestaande knelpunten op het gebied van geluid lucht en externe veiligheid, kruisingen met de ecologische hoofdstructuur.

PKB Waddenzee deel 2 (1993)

Activiteiten buiten het plangebied van de PKB Waddenzee die de hoofddoelstelling voor de Waddenzee schade toebrengen zullen worden getoetst door het bevoegd gezag.

Binnen deze hoofddoelstelling zijn er doelen op het gebied van de veiligheid tegen overstromingen vanuit de zee, de bereikbaarheid van de havens en de eilanden, de economische ontwikkeling en bescherming van de in de bodem aanwezige archeologische waarden. Economische activiteiten moeten passen binnen de hoofddoelstelling voor de Waddenzee. Nadere uitwerking zal plaatsvinden in de PKB Waddenzee deel 3. Totdat deze is vastgelegd blijft het vigerend beleid van de PKB Waddenzee van 1993 van kracht.

3.2 Provinciaal beleid

Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord (2004)

Het gebied dat tot Noord-Holland Noord behoort ligt ten noorden van de lijn Castricum-Hoorn met daarin de regio's Noord-Kennemerland, de Kop van Noord-Holland met Texel en West-Friesland. Ter vervanging van het Streekplan Noord-Holland Noord van 1994 is het op 25 oktober 2004 vastgesteld door Provinciale Staten. Het Ontwikkelingsbeeld loopt vooruit op de nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening. Dit is te zien in de ontwikkelingsgerichte aard van het plan. De geschetste ontwikkelingen gaan in op de toekomst tot 2014, met een doorkijk tot 2030.

Het plan vormt de basis voor samenwerking van partijen in de provincie, die zich veelal niet beperken tot één gemeente. In tegenstelling tot traditionele streekplannen regelt het Ontwikkelingsbeeld minder zaken van bovenaf, maar stelt het een kader waarbinnen ontwikkelingen plaats kunnen vinden.

Naast wonen, werken, bereikbaarheid en recreëren zijn ook leefbaarheid, identiteit en de aantrekkingskracht van de regio uitgangspunten geweest. Ruimtelijke kwaliteit vormt de rode draad in het ontwikkelingsbeeld. Daarom is het maken van een Beeldkwaliteitsplan (BKP) verplicht in de gebieden waar ontwikkeling en ingrepen in de ruimtelijke ordening worden toegestaan. In dit door gemeenten zelf op te stellen plan, worden uitgangspunten opgenomen voor de kwaliteit waar planontwikkelaars zich aan dienen te houden. De provincie beoordeelt het beeldkwaliteitsplan.

Het Ontwikkelingsbeeld bevat dus geen concrete beleidsbeslissingen maar hanteert strategische keuzen op het gebied van vrijheid, kwaliteit en samenwerking.

Opgaven

Noord-Holland Noord heeft c.q. krijgt te maken met enkele structurele ruimtelijke knelpunten.

- De scheve woon-werkbalans veroorzaakt mobiliteitsproblemen; er zijn te weinig banen, vergeleken met het aantal woningen, waardoor een grote forensenstroom ontstaat.
- Afnemende woningbouwproductie, wat vooral voor starters en ouderen problemen geeft.
- De waterproblematiek, steeds vaker treedt overlast op, maar ook tekorten.
- Vergrijzing met achterblijvende voorzieningen voor ouderen.
- Versnippering van natuur en landschap.
- Afnemend voorzieningenniveau in kleine kernen.
- Identiteitsverlies en vervlakking van de ruimtelijke kwaliteit.
- Eenzijdige economische structuur in de Kop van Noord-Holland.

■
Woningbouw

Voor woningbouw wordt de eigen vraag als ondergrens genomen die de taakstelling voor de gemeenten vormt. Om het aanbod op een groot gebied af te stemmen legt de provincie het initiatief bij de gemeenten neer, mits wordt gebouwd binnen een zoekgebied. Door middel van een Regionale Woonvisie moeten gemeenten samenwerken om af te stemmen hoeveel woningen elke gemeente gaat bouwen met als ondergrens de eigen behoefte. Voor de periode 2004-2014 bestaat de woningbouwopgave voor de Kop van Noord-Holland uit 7500 woningen, voor de periode 2014-2030 staan 7000 woningen op de planning. Voor de bestaande capaciteit zullen 3650 woningen binnen bestaande bebouwde kommen moeten worden gebouwd en 1550 woningen op uitleglocaties. De locaties die nog vastgesteld moeten worden zullen ruimte bieden aan 2300 woningen, waarvan 30% binnenstedelijk. Deze aantallen zijn exclusief de aantallen te bouwen woningen in het gebied van het Wieringerrandmeer.

Binnen de gemeente Wieringen zijn geen zoekgebieden voor nieuwe woon- en werkgebieden aangegeven. De gemeente Wieringen heeft wel de ambitie om ten westen van Den Oever en ten noorden van Hippolytushoef ruimte te reserveren voor woningbouw. Een groot deel van de gemeente Wieringermeer heeft wél de status van zoekgebied.

Werken

In de Kop van Noord-Holland heeft bedrijventerrein Robbenplaat bij Wieringerwerf een functie als regionaal bedrijventerrein. Bij de andere kernen in de gemeente Wieringermeer en de dorpen in de gemeente Wieringen is alleen de aanleg van bedrijventerreinen voor lokale bedrijven toegestaan. Bij de realisatie van nieuwe terreinen moet worden gestreefd naar een goed voorzieningsniveau, een goede landschappelijke inpassing en een gedifferentieerd aanbod.

Infrastructuur

De uitgangspunten voor het verkeer- en vervoersbeleid komen uit het Verkeer- en Vervoersplan Noord-Holland uit februari 2003. Het provinciaal ruimtelijk beleid rond Wieringen richt zich wat verkeer betreft op verbetering van het openbaar vervoer en een opwaardering van de N99 tot autoweg. Tijdens de komende planperiode dient de provincie een verzoek in bij Rijkswaterstaat om de N99 op te waarderen. Anderzijds wordt in het Ontwikkelingsbeeld een alternatief tracé voorgesteld van Den Helder naar Middenmeer of Wieringerwerf, in verband met het Wieringerrandmeer. Het openbaar vervoer moet mede door verbetering van vraagafhankelijk collectief vervoer worden opgewaardeerd.

Landschap

De nadruk van het ruimtegebruik in de regio ligt op agrarische productie. Op Wieringen moet het oude landschap worden behouden bij de ontwikkeling van de landbouw, de natuur, het landschap en de

.....

recreatie. Uitgangspunt is dat toeristische en recreatieve activiteiten geen afbreuk mogen doen aan de hoge landschappelijke en natuurlijke waarden. Voor de Waddenzee is het hoofddoel dat dit gebied als samenhangend natuurgebied moet worden behouden door duurzame bescherming.

Een deel van Wieringen wordt aangeduid als natuurgebied en agrarisch gebied van bijzondere betekenis voor de natuur en de bodem. Het hele eiland, met uitzondering van de bebouwde kommen en de Polder Waard-Nieuwland, heeft de status van aardkundig monument. Dat betekent dat de bodem zo veel mogelijk onaangeroerd moet blijven. .

Noordboog

De Noordboog, een ecologische verbindingszone met daaraan functies gekoppeld als landbouw, recreatie en toerisme, en verbetering van de waterhuishouding is een initiatief van het Natuurbeheerdersoverleg, dat in het Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord is opgenomen. Om met de externe partijen duidelijk te krijgen wat de exacte invulling van het project wordt, welke rollen de verschillende partijen gaan spelen en welke bijdragen men wil en kan leveren, is afgesproken om in eerste instantie uit te gaan van de initiatiefbrief van het natuurbeheerdersoverleg en de WLTO waarin staat dat de betrokken partijen zich scharen achter dit projectinitiatief en dat men in gezamenlijkheid gaat werken aan afspraken over de Noordboog. De situering van de Noordboog hangt samen met de ligging van gebieden met aardkundige waarden, stiltegebieden en de Wierdijk (zie hoofdstuk 4).

Wieringerrandmeer

In de visie voor de periode tot 2030 wordt het Wieringerrandmeer genoemd als project dat nieuwe kansen biedt voor natuur, toerisme, recreatie en woningbouw. Uitgangspunt is de realisatie van circa 1850 woningen. Knelpunten die met het Wieringerrandmeer worden aangepakt zijn wateroverlast en –tekort, een onvoldoende woningbouwproductie, een stagnerende werkgelegenheid en een - ondanks grote potenties - beperkte toeristisch-recreatieve betekenis. Door van Wieringen weer een eiland te maken worden de landschappelijke kwaliteit en identiteit van het gebied versterkt.

Bollenteelt

Daarnaast biedt de Wieringermeer mogelijkheden voor projectlocaties voor de bollenteelt.

Kwaliteitshandvest Wonen Noord-Holland (2003)

In het Kwaliteitshandvest geeft de provincie de hoofddoelen van het beleid ten aanzien van het wonen aan. Daarbij gaat het onder andere

om de volgende doelen:

- een betere afstemming van de kwaliteit van de woningvoorraad op de woonwensen van de toekomstige bewoners;
- woon- en werkgebieden en voorzieningen moeten zo veel mogelijk worden aangesloten op bestaande of geplande infrastructuur en met name per openbaar vervoer bereikbare knooppunten;
- afstemming van de herstructurering van bestaande wijken op de realisatie van nieuwe woongebieden;
- van de woningbouw in uitleggebieden moet 30% bestaan uit betaalbare woningen voor de lagere en middengroepen;
- de realisatie in uitleggebieden van grotere woningen, meer koopwoningen én woningen voor specifieke doelgroepen;
- minder eenvormigheid bij rijenwoningen; 20% van de nieuwbouwwoningen moet een bijzonder, vernieuwend karakter hebben;
- meer variatie in dichtheden, waarbij in uitleggebieden ook in lagere dichtheden mag worden gebouwd (10 - 20 woningen per hectare);
- meer aandacht voor water en stedenbouwkundige kwaliteit en het vroegtijdig scheppen van mogelijkheden voor voorzieningen.

Provinciaal Milieubeleidsplan 2002-2006 (2003)

Doelstelling voor het ruimtelijk milieubeleid van de provincie, zoals aangegeven in het *Provinciaal Milieubeleidsplan*, is een duurzame verbetering van de milieukwaliteit in Noord-Holland. Daarbij wordt aandacht geschonken aan bodem, grondwater, oppervlaktewater, waterbodembodem, lucht, veiligheid en geluid. De provincie wil dit onder andere bereiken door:

- vernieuwing van het handhavingsbeleid, met aandacht voor nieuwe Europese regelgeving en nieuwe verantwoordelijkheden van de provincie;
- vernieuwing van het energiebeleid, onder andere door nieuwe doelstellingen ten aanzien van de terugdringing van de CO₂-uitstoot;
- streng toezicht en een flexibel waterpeilbeheer, waarbij natuur- en milieubelangen nadrukkelijk mee worden gewogen in de op te stellen stroomgebiedsvisies;
- duurzaam afvalbeheer via de "ladder van Lansink" (preventie, nuttige toepassing en verwijdering);
- aandacht voor externe veiligheid, onder andere via de provinciale risicokaart;
- beperking van hinder door stof, geluid en geur via handhaving;
- terugdringing van de milieueffecten van het autoverkeer en het aantrekkelijker maken van openbaar vervoer.

De provincie zal ruimtelijke plannen, waaronder bestemmingsplannen, toetsen op energieaspecten en doelstellingen ten aanzien van duurzaam waterbeheer. Nieuwe woon- en werkgebieden moeten een duurzame inrichting krijgen.

Verkeers- en Vervoersplan Noord-Holland (2003) en Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur 2005-2009

In het VVPNH geeft de provincie Noord-Holland inzicht in het provinciaal beleid ten aanzien van het verkeer en vervoer in de provincie. Dit beleid is voor de korte termijn uitgewerkt in het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur 2005-2009. In en in de omgeving van het plangebied staan in deze periode geen ingrepen ten aanzien van de infrastructuur op het programma.

3.3 Regionaal Woonplan

Het Regionaal Woonplan, dat naar verwachting begin 2006 door de gemeenteraden in de regio zal worden vastgesteld, omvat de doelstellingen ten aanzien van de woningbouw in de Kop van Noord-Holland in de periode 2005-2015. Uitgangspunten zijn:

- kwaliteit en identiteit gaan voor kwantiteit;
- woningbouw is een kans voor economische ontwikkeling en andersom;
- zorgvragers moeten de faciliteiten krijgen om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen;
- samenwerking van de betrokken gemeenten.

Voor de gemeenten Wieringen en Wieringermeer wordt voor de periode 2005 -2015 een autonome woningbehoefte berekend van 335 resp. 415 woningen. Daarbij is het uitgangspunt dat het migratiesaldo 0 bedraagt. De ontwikkeling van de Wieringerrandmeer heeft tot gevolg dat het aantal te bouwen woningen 510 resp. 700 zal bedragen. Het gaat daarbij de om de te bouwen woningen in de eerste fasen van het plan.

In de periode 2005-2010 wordt op basis van het "ambitiemodel" uitgegaan van de bouw van 210 woningen in de gemeente Wieringen en 300 in de gemeente Wieringermeer (exclusief Agriport). Afhankelijk van de marktontwikkelingen kunnen deze aantallen met 70 resp. 50 worden verhoogd. Voorwaarde is dat dat niet ten koste gaat van ontwikkelingen elders in de Kop.

De gemeenten in de Kop staan positief tegenover de ontwikkeling van het Wieringerrandmeer,

3.4 Gemeentelijke plannen

Beide gemeenten beschikken over een ruimtelijke structuurvisie voor de langere termijn. In het navolgende wordt ingegaan op de inhoud daarvan.

Ontwikkelingsvisie Wieringen (1996)

Deze visie heeft de volgende hoofdelementen:

- Behoud en versterking van het 'eiland'-karakter en de ecologische waarden:
 - De kleinschaligheid en openheid moeten op lange termijn worden gewaarborgd;
 - Inzetten op agrarisch natuurbeheer;
 - Herstel van het oude patroon van grondgebruik, gedeeltelijk als bouwland en gedeeltelijk als grasland;
 - Terugdringen van bollen- en lelieteelt ten noorden van de Wierdijk;
 - Aanleg van het Wieringerrandmeer;
 - Verdiepte aanleg van een gedeelte van de N99;
 - Behoud en versterking van de cultuur-historische karakteristieken;
- Versterking van het pakket toeristisch-recreatieve mogelijkheden:
 - Verbetering van de verblijfsrecreatie door kwaliteitsverbetering van de campings, uitbreiding van de hotelcapaciteit en het realiseren van appartementen in bestaande boerderijen;
 - Verbeteren van de haven van Den Oever om deze aantrekkelijker te maken voor de bruine vloot en passanten;
- Regionale inbedding van het toeristisch-recreatieve product;
- Meer promotionele activiteiten;
- Woningontwikkeling in de nabijheid van Wieringen, in samenhang met de realisatie van het Wieringerrandmeer.

Wieringermeer... de ontbrekende schakel? Een studie naar de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden tot 2020 (2002)

De hoofddoelstelling van het gemeentelijke beleid voor de komende 20 jaar is "een organische groei van werken en wonen met behoud van rust en ruimte, kwaliteit en identiteit".

Als kansen voor de gemeente worden onder andere aangegeven:

- De ontwikkeling van bedrijventerrein Robbenplaat als regionaal bedrijventerrein;
- Uitbouw van bedrijvigheid die is gelieerd aan de agribusiness;
- Uitbreiding van de bollenteelt, in samenhang met de ontwikkeling van de Wieringerrandmeer in verband met de behoefte aan zoet water;

- Aanleg van een extra stroomweg vanaf de A7 richting Den Helder;
- Benutting van toeristische potenties van de noordrand van de gemeente, in samenhang met de realisatie van het Wieringerrandmeer;
- Realisatie van 2500-2700 woningen voor de “reguliere vraag” en 1300 woningen in het Wieringerrandmeergebied;
- Realisatie van een terrein voor durfsporten;
- Benutting van de bestaande planologische reserveringen voor lijnopstellingen van windturbines.

Sociaal-Economische Effectstudie (januari 2006)

In opdracht van de provincie Noord-Holland is een onderzoek uitgevoerd naar de sociaal-economische effecten van de aanleg van de Wieringerrandmeer:

- In de beginfase zijn arbeidskrachten nodig voor aanleg van het meer en de bouw van woningen. Horeca en winkels kunnen profiteren van werkenden in het gebied.
- De opbrengsten van het toenemend toerisme bedragen naar schatting € 6,5 miljoen op jaarbasis. Het draagvlak voor bestaande en nieuwe voorzieningen (detailhandel, horeca, dienstverlening) neemt toe en dat draagt bij aan de levendigheid van de dorpen.
- De verbetering van het woon- en leefklimaat betekent dat nieuwe inwoners worden aangetrokken. Dit heeft gunstige gevolgen voor de werkgelegenheid in allerlei sectoren. Het wordt daardoor voor jongeren aantrekkelijker om in het gebied te blijven wonen.
- Per saldo neemt het besteedbaar inkomen per huishouden met enkele duizenden euro's per jaar toe.

In de SEES is onderzocht wat er gebeurt als de Wieringerrandmeer niet wordt aangelegd. Het werkgelegenheidsperspectief is dan niet gunstig. Op Wieringen vindt een verdere daling van de werkgelegenheid plaats in de sectoren bouw, landbouw, visserij, detailhandel en dienstverlening en in de Wieringermeer vooral in de sectoren landbouw, vervoer en communicatie. Ook door de voortschrijdende vergrijzing neemt de bestedingsruimte van de inwoners van het gebied in de komende 10 jaar af met meer dan € 20 miljoen. Dit leidt tot een afnemend draagvlak voor voorzieningen en een aantasting van de leefbaarheid van de dorpen.

Quickscan Toerisme en recreatie maart 2006, (concept)

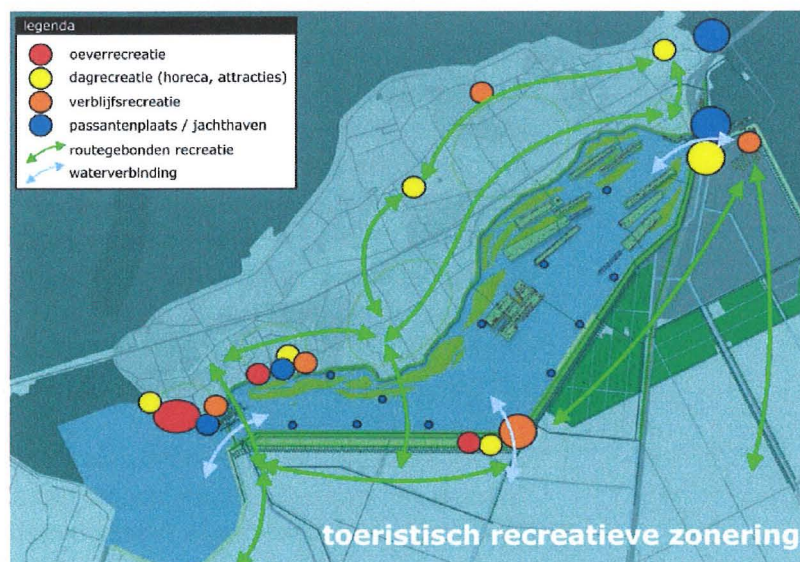
Op basis van een aantal “expertmeetings” zijn de kansen voor het toerisme in het gebied van de Wieringerrandmeer geïnventariseerd.

Enkele conclusies:

- Wieringen moet en kan zich door de aanleg van het Wieringerrandmeer profileren als het zesde Waddeneiland. Kernthema's daarbij zijn eiland, meer, bos en weidse ruimte.
- Als overkoepelend thema zou "Vikingen" kunnen worden gehanteerd.
- Doelgroepen zijn watersporters, senioren, gezinnen met kinderen, (sportieve) rustzoekers, natuurliefhebbers en paardensportliefhebbers.
- Wat betreft verblijfsrecreatie moet in de eerste plaats worden gemikt op vakantiewoningen en in mindere mate op kampeerterreinen en hotels.
- De aanleg van de Wieringerrandmeer biedt goede bestaansmogelijkheden voor onder andere een grote diversiteit van watersportgebonden bedrijvigheid.;
- De aanleg van de Wieringerrandmeer moet leiden tot uitbreiding van de jachthavens (indicatie: 200 ligplaatsen), de aanleg van passantenhavens, nieuwe routes voor wandelen, fietsen en paardrijden en andere nieuwe voorzieningen voor toeristen (kanosteigers, waterskiën, en dergelijke).
- In het oostelijk deel van het plangebied moet binnen de gemeente Wieringermeer ruimte worden gevonden voor meer grootschalige voorzieningen, bij De Haukes voor kleinschaliger voorzieningen op toeristisch gebied. De functie van het Lutjestrand voor oeverrecreatie kan worden uitgebouwd.

Vanuit toeristisch perspectief wordt een voorkeur uitgesproken voor het model Waterland (zie hoofdstuk 6).

Zoneringkaart toerisme en recreatie

Kaart 3a

Zonering Toerisme Bron: Quickscan toerisme en recreatie, Route IV, maart 2006

Op grond van artikel 12 uit het Besluit op de Ruimtelijke Ordening dient in de toelichting op ruimtelijke plannen een waterparagraaf te worden opgenomen van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie. In die paragraaf dient uiteengezet te worden of en in welke mate het plan in kwestie gevolgen heeft voor de waterhuishouding, dat wil zeggen het grondwater en het oppervlaktewater. Het is de schriftelijke weerslag van de zogenaamde watertoets: 'het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren (door de waterbeheerder), afwegen en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten'. Hierdoor kan worden gewaarborgd dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en evenwichtig in de planvorming worden meegenomen.

Om de huidige en toekomstige watersituatie in het gebied van het Wieringerrandmeer in een zo vroeg mogelijk stadium bij de planvorming te betrekken is bij zowel het opstellen de startnotitie als het IER het Hoogheemraadschap Noorderkwartier betrokken. Daarbij gaat het onder andere om peilbeheer, de omvang van het open water, de kweldruk, water aan- en afvoer en de waterkwaliteit. In het navolgende wordt hierop nader ingegaan. Daaraan voorafgaand komt het relevante beleidskader aan de orde.

De waterhuishouding in de huidige situatie en in de toekomst komt meer uitgebreid aan de orde in de IER, die ook een watertoets omvat.

4.1 Beleidskader

Het kader voor de watertoets is het vigerend beleid (Vierde Nota waterhuishouding, Waterbeleid 21^e eeuw, Europese Kaderrichtlijn water, de Beleidslijn Ruimte voor de Rivier en het provinciaal Waterplan 2006-2010). De watertoets wordt uitgevoerd binnen de bestaande wet- en regelgeving op het gebied van ruimtelijke ordening en water.

Een aantal relevante beleidsdocumenten wordt hieronder kort besproken.

Europees beleid

EU-Kaderrichtlijn Water (2000)

Het Europese Parlement heeft in 2000 de EU-Kaderrichtlijn Water vastgesteld. Doel van deze richtlijn is:

- het beschermen van water-ecosystemen/wetlands, waterafhankelijke land-ecosystemen en waterbronnen;
- bijdragen aan afzwakking van de gevolgen van overstromingen en perioden van droogte.

De lidstaten moeten in 2009 stroomgebiedsplannen hebben opgesteld voor alle stroomgebieden in de Unie. Het streven voor 2015 is, dat in alle wateren in de Europese Unie zowel de chemische als de ecologische toestand goed is.

De plannen mogen geen verdrogende invloed hebben op de omgeving en ook niet voor een verhoogde kans op overstromingen zorgen.

Nationaal beleid

Vierde Nota Waterhuishouding

De Vierde Nota Waterhuishouding van december 1998 verwoordt het nationale beleid. Een van de speerpunten is een duurzaam stedelijk waterbeheer, met als belangrijke elementen:

- het afkoppelen van verhard oppervlak van de riolering;
- het infiltreren van regenwater in de bodem;

Zeespiegelstijging en bodemdaling zullen tot een relatief grotere belasting op de zeedijken leiden. Om te zijner tijd de noodzakelijke verzwaring van de primaire waterkering te kunnen uitvoeren, is het nu al gewenst dat onomkeerbare ruimtelijke ontwikkelingen dit niet in de weg staan. Voor toekomstige dijkverzwaringen moeten planologische reserveringen worden gemaakt.

Waterbeleid 21^e eeuw

Met het waterbeleid 21^e eeuw wordt ingespeeld op toekomstige ontwikkelingen die hogere eisen stellen aan het waterbeheer. Het gaat hierbij om onder andere de klimaatverandering, bodemdaling en zeespiegelrijzing. Het waterbeleid 21^e eeuw heeft twee principes voor duurzaam waterbeheer geïntroduceerd, te weten de tritsen:

- vasthouden, bergen en afvoeren;
- schoonhouden, scheiden en zuiveren.

De trits 'vasthouden, bergen en afvoeren' houdt in dat overtollig water zoveel mogelijk bovenstrooms wordt vastgehouden in de bodem en in het oppervlaktewater. Vervolgens wordt zonodig het water tijdelijk geborgen in bergingsgebieden en pas als vasthouden en bergen te weinig opleveren wordt het water afgevoerd.

■

Bij schoonhouden, scheiden en zuiveren gaat het erom dat het water zo veel mogelijk schoon wordt gehouden. Vervolgens worden schoon en vuil water zoveel mogelijk gescheiden en als laatste wanneer schoonhouden en scheiden niet mogelijk is, komt het zuiveren van verontreinigd water aan bod.

Wet beheer rijkswaterstaatswerken (1996)

De Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) is van toepassing op alle waterstaatswerken. Hieronder vallen volgens artikel 1 de bij het Rijk in beheer zijnde wateren, waaronder mede wordt verstaan de territoriale zee, de waterkeringen en -wegen alsmede, voor zover in beheer bij het rijk, de daarin gelegen kunstwerken en hetgeen verder naar hun aard daartoe behoort. Daarnaast behoort hiertoe de droge infrastructuur.

Volgens de Wet is het verboden zonder vergunning van de Minister van Verkeer en Waterstaat gebruik te maken van een waterstaatswerk door, anders dan waartoe het is bestemd.

De vergunningplicht is niet van toepassing op mijnbouwactiviteiten (die vallen onder de mijnwetgeving) en ontgroningen (die vallen onder de Ontgroningenwet).

Een vergunning kan onder beperkingen worden verleend en er kunnen voorschriften aan worden verbonden. Deze beperkingen en voorschriften kunnen onder andere betrekking hebben op het verwijderen van installaties na beëindiging van het gebruik, het bepalen van het tracé van transitkabels en transitpijpleidingen of het voorkomen van verontreiniging door dergelijke kabels en pijpleidingen. Een vergunning kan in de volgende gevallen worden geweigerd, gewijzigd of ingetrokken, dan wel onder beperkingen of voorschriften worden verleend:

- ter bescherming van waterstaatswerken;
- ter verzekering van het doelmatig en veilig gebruik van die werken;
- ter bescherming van aan de waterstaatswerken verbonden belangen van andere dan waterstaatkundige aard (zoals natuur- en milieubelangen) voor zover daarin niet is voorzien door bij of krachtens een andere wet gestelde bepalingen.

De Wet voorziet tevens in de mogelijkheid om de toegang tot een waterstaatswerk geheel of gedeeltelijk te verbieden of beperken ter bescherming of verzekering van dergelijke belangen.

Provinciaal beleid

Waterplan 2006-2010

Het Waterplan is het vervolg op het *Waterhuishoudingsplan Noord-Holland 1998-2006 (Stilstaan bij stromen)*. Het Waterplan

	vormt samen met het Ontwikkelingsbeeld en het Provinciaal Milieubeleidsplan het omgevingsbeleid van de provincie. Het plan is opgesteld met een visie tot 2030. Deze visie is gericht op duurzaamheid en leefbaarheid, met behulp van voorraadbeheer en watersysteembenadering. Het Waterplan is een vertaling van het Europese en nationale beleid en vormt tevens een integraal besluitvormingskader voor de verschillende sectoren als infrastructuur, landbouw, recreatie, etcetera. Doelstellingen van het plan zijn de provincie te beschermen tegen overstromingen, wateroverlast en watertekort. Daarnaast wordt ernaar gestreefd om de waterkwaliteit verder te verbeteren.
Veiligheid	Voor de IJssel- en Markermeerdijken worden dijkverbeteringsplannen opgesteld. Er worden daarnaast veiligheidsnormen vastgelegd waaraan boezemkaden moeten voldoen. Als er gebouwd wordt of wegen worden aangelegd op of bij dijken of boezemkaden, kunnen de veiligheidsnormen onder voorwaarden worden gewijzigd. Op het gebied van veiligheidsrisico's geldt bij stedelijke en niet-stedelijke functies in de binnendijkse vrijwaringszones van het IJsselmeer het ja, mits principe. Voorwaarde is dat toekomstige dijkversterking niet belemmerd mag worden.
Watertekort	Om optredende watertekorten te bestrijden gaat de voorkeur van de provincie uit naar fijnmazige maatregelen en efficiënter gebruik van Marker- en IJsselmeer. Peilbesluiten leggen vast waar, wanneer, welk waterpeil moet worden gehandhaafd. Goed peilbeheer is van belang voor de landbouw, maar ook voor de natuur. De peilbesluiten moeten in 2010 actueel zijn en afwijkingen van het peil dienen in een vergunning te zijn vastgelegd. Waar mogelijk en wenselijk voor het voorraadbeheer wordt flexibel peilbeheer toegepast.
Waterkwaliteit	Voor wat betreft de waterkwaliteit conformeert de provincie zich aan de doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water: - het voorkomen van verslechtering van de waterkwaliteit; - knelpunten oplossen en in ieder geval de waterkwaliteit verbeteren in gebieden waar de huidige waterkwaliteit slechter is dan de waterkwaliteit in 2000; - het behalen van de waterkwaliteitsdoelen in beschermde gebieden, zoals Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en gebieden voor drinkwatervoorziening.

Beleid Hoogheemraadschap

Waterbeheersplan 2 Hollands Noorderkwartier

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, heeft het tweede *Waterbeheersplan Hollands Noorderkwartier (WBP2)* opgesteld. Het plan, waarvan de werkingssduur is verlengd tot 1 december 2006, omvat een visie ten aanzien van waterbodems, stedelijk water, peilbeheer, onderhoud en inrichting, en meetnetstrategieën voor de evaluatie van het beleid. Gestreefd wordt naar een meer duurzame inrichting van het watersysteem. Hierbij wordt onder andere ook gedacht aan de versterking van de ecologische potenties.

Voor grote nieuwbouwlocaties zullen watersysteemanalyses worden opgesteld. In deze analyses wordt omschreven wat het optimum tussen waterberging, waterafvoer en waterkwaliteit is voor de huidige en toekomstige waterhuishouding en emissies.

Raamplan bescherming wateroverlast (2004)

Het Hoogheemraadschap stelt zich ten doel om de wateroverlast aan te pakken en de waterkwaliteit te verbeteren. De termijn van het plan loopt van 2005-2015. Enkele uitgangspunten van het plan zijn:

- De doelstellingen zoals genoemd in de provinciale nota 'Evenwichtig omgaan met water';
- Het navolgen van het principe 'dempen is graven';
- het waar mogelijk zoeken van gebiedsgerichte en lokale oplossingen;
- Een toename van de temperatuur en neerslag zoals geanticipeerd in het 'middenklimaatsscenario' in de aankomende vijftig jaar, met waar mogelijk maatregelen te treffen die verband houden met het 'maximumscenario';
- Een budget van circa € 100 miljoen om de watersystemen in Noorderkwartier op orde te brengen.

Om hierop in te spelen en de haalbaarheid van oplossingen te beoordelen zijn de verschillende polders ingedeeld in drie typen op basis van kosten-baten.

Voor wat betreft de Wieringermeer zijn weinig problemen aangegeven. In het gebied zijn relatief diepe grondwaterstanden. Hierdoor kan bij piekbuien zonder wateroverlast veel neerslag worden opgevangen.

4.2 Situatie in het plangebied

Het gebied is waterhuishoudkundig te verdelen in vier gebieden: Wieringen, Polder Waard-Nieuwland, Wieringermeer en Amstelmeerboezem.

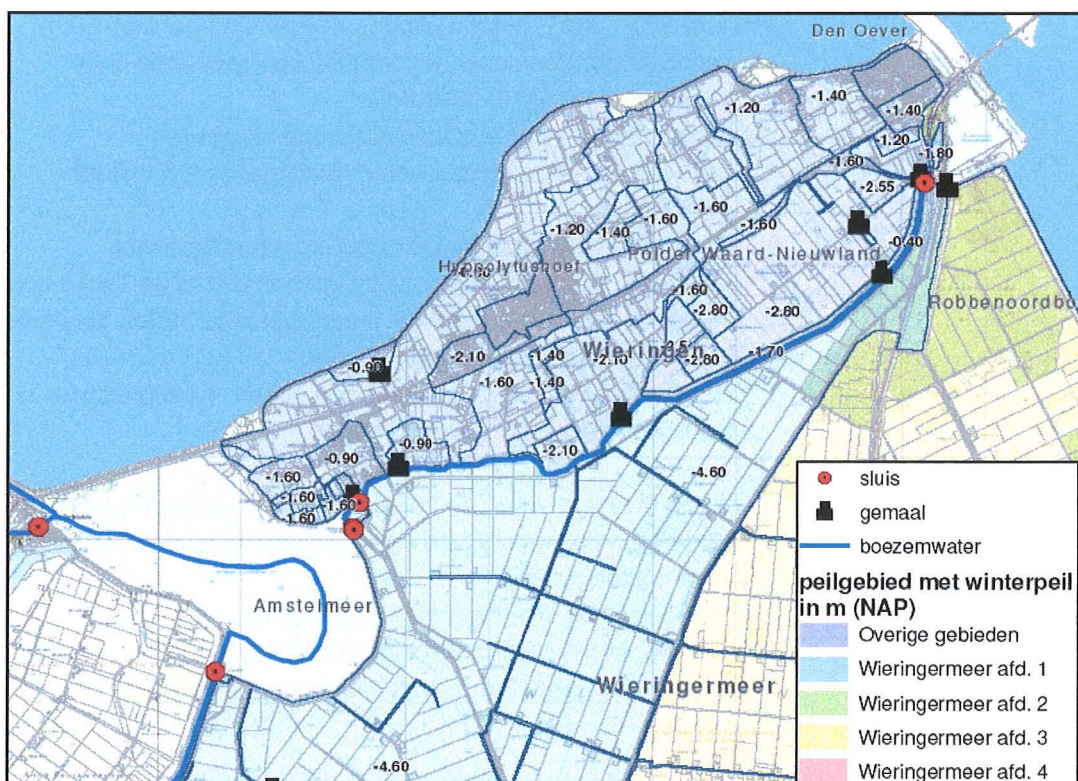
Wieringen

Oppervlaktewater

Op de hoger gelegen gebieden van Wieringen wordt de ontwatering grotendeels bepaald door het reliëf en de diepte van het keileem onder het Pleistoceen dekzand. Het water stroomt over de ondoorlatende keileemlaag af en stroomt aan de voet van de heuvels uit. Zo lozen de hoger gelegen wateren onder vrij verval in zuidelijke richting op de Amstelmeerkanaal.

In de verschillende afwaterings- en bemalingsgebieden wordt in een aantal gebieden een zomer- en winterpeil gehanteerd. Het zomerpeil op Wieringen en in de Polder Waard-Nieuwland is 0,4 - 0,8 m hoger dan het winterpeil.

Op basis van het Raamplan Bescherming tegen Wateroverlast is beoordeeld dat enkele peilvakken op Wieringen niet aan de overlast- en inundatienormen voldoen. Het Hoogheemraadschap rekent deze peilvakken opnieuw door. Voor de Wieringermeer geldt dat aan de inundatie- en wateroverlastnormen wordt voldaan.

Kaart 4

Waterhuishouding: bestaande situatie. (bron: Vooronderzoek IER Wieringerrandmeer, Witteveen en Bos, 2005)

De polderwateren van Wieringen en Polder Waard-Nieuwland worden bemalen op het Amstelmeerboezem¹. In droogteperioden wordt vanuit de boezem water aangevoerd in die gebieden. Door de hoogteverschillen kan op de hogere gronden op Wieringen geen water worden vastgehouden.

Wieringermeer

De afvoer van het water uit de Wieringermeer verloopt voornamelijk via het gemaal Leemans, dat direct spuit op de Waddenzee. Bij overmatige neerslag wordt tevens water uitgeslagen op het IJsselmeer door het gemaal Lely, bij Medemblik. Vooral in droge gebieden tijdens het teeltseizoen wordt 3 mm/dag/ha water aangevoerd, waarvan meer dan de helft is bestemd voor doorspoeling van brak kwelwater.

In de Wieringermeer wordt een peil gehanteerd NAP -6,60 m tot NAP -4,60. Het gebied dat onder water wordt gezet bij aanleg van het randmeer kent een peil van NAP -4,60 en hoger. Het maaiveld ter plaatse ligt op NAP -3,20 tot NAP -1,10 m. Gemiddeld ligt het maaiveld tussen NAP -2 m tot NAP -1,10 m.

Amstelmeerboezem

De Amstelmeerboezem wordt behalve door de hier besproken gebieden gevoed door de Groetpolder, de Anna Paulownapolder, de Vereenigde Raaksmaats- en Nedorperkoggeboezem en ten slotte het IJsselmeer. De boezem watert normaal af op de Waddenzee via de sluis Oostoever bij Den Helder. Daarnaast zijn bij hoge boezemwaterstanden spui mogelijkheden op het IJsselmeer via de Stontekeersluis bij Den Oever en kan in noodgevallen water worden afgelaten op de Wieringermeer.

Waterkwaliteit

Uit de metingen blijkt dat voor gemaal Leemans de MTR-norm voor stikstof wordt overschreden. Voor De Haukes, De Hoelm en Hippolytushoef blijkt dat de MTR-waarden voor zowel chloride, stikstof als fosfor wordt overschreden.

Als gevolg van de zoute kwel en toestromend zout grondwater bedraagt in de Polder Waard-Nieuwland het chloridegehalte van grondwater 1500 à 2500 mg/l. In de Wieringermeer bedraagt dat circa 5000 mg/l. Ter vergelijking: het chloridegehalte van zeewater bedraagt 18.800 mg/l. Uit metingen in de Polder blijkt dat naast chloride ook voor stikstof niet aan de MTR-norm wordt voldaan.

In de Wieringermeer wordt vooral in de gebieden met de laagste oppervlaktewaterpeilen veel grondwater aangetrokken. In twee van de

¹ Amstelmeerboezem bestaat uit: Amstelmeer, Amstelmeerkanaal, Van Ewijcksvaart en Balgzandkanaal. Oppervlakte: 23.300 ha.

vier afdelingen wordt niet aan de MTR-normen voor stikstof, fosfor en chloride voldaan. Om toestroom van zoute kwel en de noodzaak tot doorspoelen te verminderen, wordt in het noordelijke gedeelte van de Wieringermeer een gescheiden stelsel van aanvoersloten op een verhoogd peil toegepast.

In de IER wordt meer uitgebreid ingegaan op de kwaliteit van het water en het effect van de aanleg van de Wieringerrandmeer.

Waterkeringen

De voor dit plan relevante waterkeringen zijn de Wieringermeerdijk (primaire waterkering), de Wierdijk (provinciaal monument), de Amstelmeerdijk (primaire waterkering) en de kades langs het Amstelmeerkanaal (boezemkades, regionale waterkeringen). Op de gevolgen daarvan voor de planontwikkeling wordt in paragraaf 5.5. ingegaan.

Waterverbruik landbouw

De chloridegehalten in het grondwater in het plangebied zijn vrij hoog als gevolg van zout kwelwater uit de Waddenzee. Berekening vindt veelal direct of indirect vanuit infiltratiesloten plaats. Dit zijn sloten waarbij water uit het Wieringerrandkanaal wordt ingelaten.

Afvalwater

De bewoonde percelen in het plangebied zijn over het algemeen niet voorzien van een riolering. Het afvalwater wordt na een beperkte voorbehandeling (IBA) geloosd op het oppervlaktewater. Het gaat echter om geringe hoeveelheden.

4.3 Toekomstige autonome ontwikkeling

Bodemdaling

Door ontwatering klinken kleibodems in, hetgeen, afhankelijk van de mate van ontwatering, resulteert in een bodemdaling van enkele decimeters per eeuw bij kleibodems tot een daling van een meter bij veenbodems. Door de bodemdaling stijgt de grondwaterstand ten opzichte van maaiveld. Hierdoor wordt het gebied natter.

Zeespiegelstijging

De 20^e eeuw is de zeespiegel wereldwijd 0,10 tot 0,25 m gestegen, terwijl daarvoor een stijging van 0,03 tot 0,05 m normaal was. Deze sterkere stijging is het gevolg van opwarming van de aarde sinds het midden van de vorige eeuw. In de komende eeuw wordt een grotere stijging van de zeespiegel verwacht. Volgens het middenscenario in het rapport Waterbeleid 21^e eeuw (WB21) wordt voor de Noordzee een zeespiegelstijging verwacht van 0,25 m in 2050, tot 0,60 m in 2100. Door de zeespiegelstijging stijgt de grondwaterstand en verzilt het grondwater verder. De neerslagintensiteit van extreme buien neemt met 10% toe en de verdamping met 4%.

■
Gevolgen voor het plangebied zijn de toename van zoute kwel (+20%) en daardoor een toegenomen waterbehoefte van zo'n 15 mm/dag/ha. Op Wieringen en in de Polder Waard-Nieuwland zijn maatregelen nodig om wateroverlast te voorkomen.

De Wieringermeer zal in 2050 ook zonder maatregelen aan de normen voldoen. Wel zullen maatregelen moeten worden getroffen bij een toename van de bollenteelt. Te denken valt aan een toename van de aanvoer van 4,3 mm/dag/ha.

In de Amstelmeerboezem zijn recent maatregelen uitgevoerd, waardoor problemen op de korte en middellange termijn zijn ondervangen..

4.4 Realisatie van het Wieringerrandmeer

De realisatie van het Wieringerrandmeer heeft tot gevolg dat een groot nieuw meer ontstaat, met een beperkte peilfluctuatie. Dit laatste wordt bereikt door een tweezijdige keersluis bij De Haukes te bouwen. Alleen bij extreem hoog water (meer dan 0,10 + NAP in de Amstelmeerboezem) wordt deze sluis gesloten.

In het kader van het IER is berekend dat het zoutgehalte zodanig zal zijn dat het water voor de huidige landbouwteelten (graan, gras, bieten) voldoende zal zijn. De waterkwaliteit is onvoldoende voor glastuinbouw en bollenteelt. Hierop wordt in hoofdstuk 5 nader ingegaan.

Het Hoogheemraadschap was vertegenwoordigd in de projectgroep en intensief betrokken bij de opstelling van de plannen voor het Wieringerrandmeer.

Op de randvoorwaarden die vanuit het Hoogheemraadschap aan de waterhuishouding zijn gesteld wordt in paragraaf 5.5. ingegaan.

Op de gevolgen van de realisatie van het Wieringerrandmeer voor de waterhuishouding wordt in de IER uitgebreid ingegaan. Een samenvatting hiervan is opgenomen in paragraaf 6.8 van dit Structuurplan.

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komen de randvoorwaarden voor de plannen voor de Wieringerrandmeer aan de orde. Daarbij gaat het om:

- Ecologische randvoorwaarden, die voortvloeien uit Europese en nationale regelgeving;
- Archeologische, aardkundige en cultuurhistorische randvoorwaarden;
- Milieurandvoorwaarden, waaronder wegverkeerslawaaï, beperkingen als gevolg van de aanwezigheid van bedrijven, straalpaden en luchtkwaliteit;
- Overige randvoorwaarden.

De gebiedsspecifieke randvoorwaarden zijn aangegeven op de bijgevoegde kaarten 5, 6 en 7.

5.2 Ecologie (kaart 5)

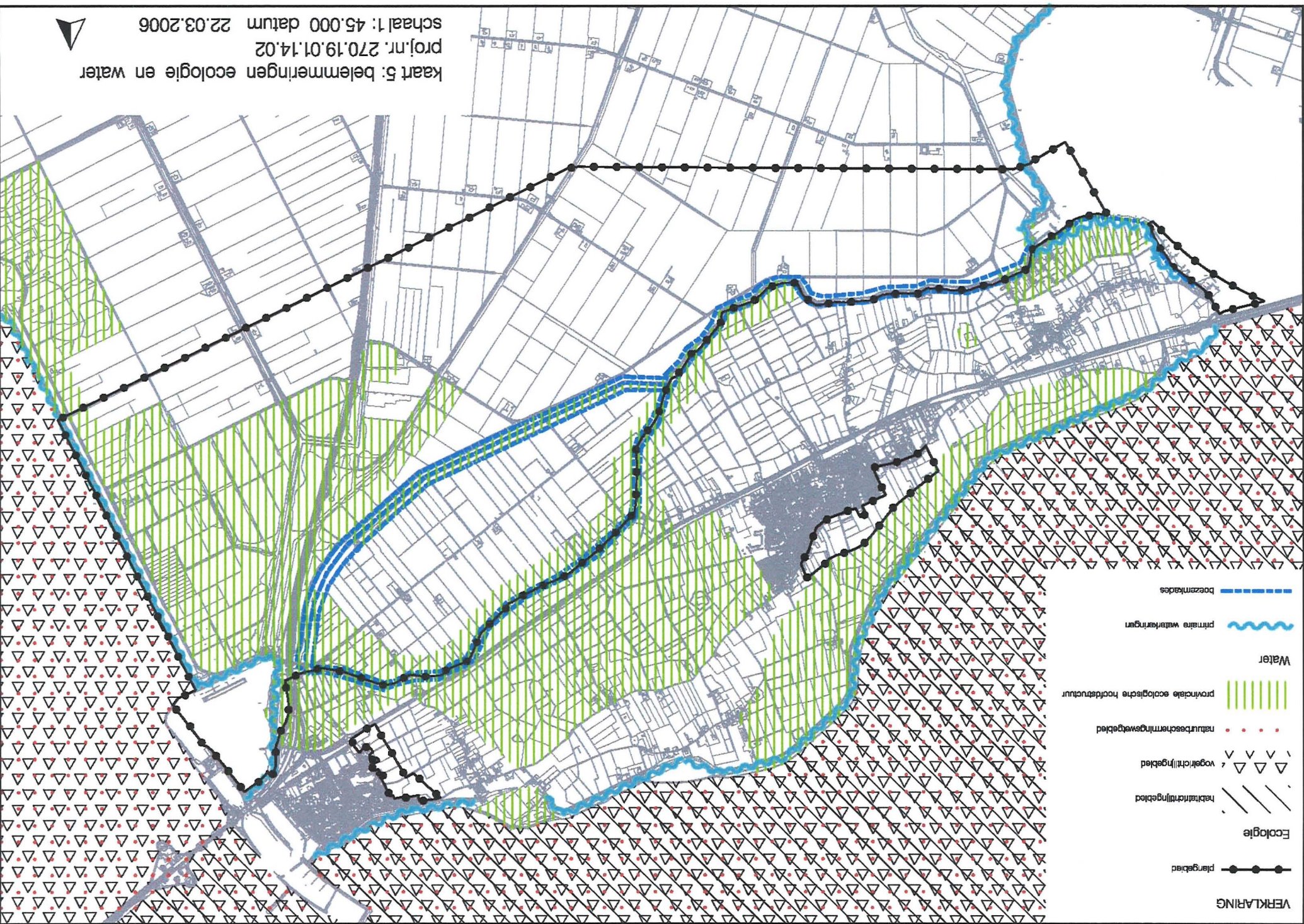
In het plangebied en (vooral) de omgeving ervan is sprake van een groot aantal gebieden met ecologische waarde. In het navolgende wordt hierop kort ingegaan. Voor meer uitgebreide gegevens zij verwezen naar hoofdstuk 6 van de IER.

Europese Habitatrichtlijn

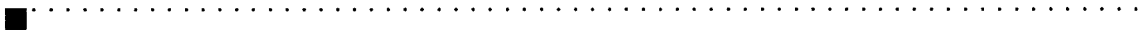
De Waddenzee is aangemeld als Speciale Beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn. In het gebied komt een groot aantal “kwalificerende soorten” voor en meerdere typen leefgebieden. Verstoring van de leefgebieden van dieren in deze gebieden is zonder ontheffing en/of compensatie niet toegestaan. Dat geldt niet alleen voor de gebieden waarop de Habitatrichtlijn van toepassing is. Als in de omgeving van Habitatrichtlijngebieden ruimtelijke ingrepen plaatsvinden, moeten de effecten daarvan op deze gebieden worden getoetst (“externe werking”).

Europese Vogelrichtlijn

De Waddenzee en het IJsselmeer zijn aangewezen als Speciale Beschermingszone in het kader van de Vogelrichtlijn, die zich richt op de bescherming van vogels. Ook hierbij geldt dat ook buiten de gebieden de effecten van ruimtelijke ingrepen op de eigenlijke gebieden moeten worden getoetst.

kaart 5: belemmeringen ecologie en water
 proj.nr. 270.19.01.14.02
 schaal 1: 45.000 datum 22.03.2006

Wetlandsconventie

Deze is van toepassing op zowel Waddenzee als het IJsselmeer (niet het Amstelmeer). Deze conventie richt zich op de bescherming van wetlands als gebieden met grote ecologische en landschappelijke betekenis.

Natuurbeschermingswet

In de recent in werking getreden Natuurbeschermingswet wordt de Europese regelgeving op nationaal niveau vastgelegd. Waddenzee en IJsselmeer vallen onder deze wet.

Flora- en faunawet

Op grond hiervan moet bij alle ruimtelijke ingrepen onderzoek plaatsvinden naar de effecten van de beoogde ontwikkeling voor de natuurwaarden. Deze beperking geldt in algemene zin voor alle ingrepen in het gebied van het Wieringerrandmeer. Nader ecologisch onderzoek zal inzicht moeten bieden in de bestaande natuurwaarden van het gebied. Bekend zijn de volgende waarden:

- Wieringen is belangrijk voor als foerageerplaats voor weidevogels. Wieringen valt bovendien in de hoogste categorie van belangrijke gebieden voor overwinterende watervogels (meer dan 5 soorten die de wetlandnorm van 1% overschrijden). De Wieringermeer valt onder de middencategorie.
- Zowel stand- als trekvogels gebruiken Wieringen als hoogwaterschuilplaats. De Wieringermeer is op landelijke schaal van betekenis als foerageergebied voor de kleine zwaan en de toendrarietgans. Het aandeel geschikt foerageergebied zal, ongeacht de ontwikkeling van de Wieringerrandmeer, afnemen.
- Op Wieringen en in de Wieringermeer komen diverse zoogdieren voor die vallen onder het lichte en zwaardere beschermingsregime uit de Flora- en faunawet, waaronder de zeehond en diverse vleermuissoorten.
- In de Polder Waard-Nieuwland en in de Wieringermeer zijn diverse beschermde amfibieën en vissen aangetroffen, waaronder de rugstreeppad en de bittervoorn.
- Het Amstelmeerkanaal is van betekenis als leefgebied van zowel zoetwatervissen als vissen die leven op de grens van brak en zoet water. De oevers van het kanaal hebben een bijzondere vegetatie.
- Het Amstelmeer is belangrijk voor vogels en vissen en de Amstelmeerdijk kent een bijzondere flora.
- De basaltoevers van de IJsselmeerdijk hebben eveneens een bijzondere flora.
- Het Robbenoordbos biedt een leefgebied aan verschillende soorten (beschermde) vogels en zoogdieren. Ook komen er beschermde plantensoorten voor, waaronder de rietorchis.

Er zijn nog diverse leemten in de kennis wat betreft flora en fauna. In het kader van de opstelling van de MER en het bestemmingsplan vindt hiernaar nader onderzoek plaats. Daarbij zal in de beschouwing worden betrokken dat het Wieringerrandmeer een nieuw element met een potentieel hoge ecologische waarde is.

Provinciale Ecologische Hoofdstructuur

De in paragraaf 3.2 genoemde Noordboog is onderdeel van de Provinciale Hoofdstructuur. Verschillende kleinere gebieden op Wieringen vallen onder een bepaald natuurdoeltype, als “bloemrijk grasland, droog duingrasland, heide”. Het Amstelmeer is benoemd als “kerngebied”. Momenteel wordt het streekplan herzien, waarmee de situering van de PEHS wordt aangepast aan het ontwerp voor het gebied. Dat betekent een nieuwe ecologische zone aan de zuidrand van het meer en beperking van de omvang van het gebied van de PEHS ter plekke van het Robbenoordbos.

5.3 Archeologie, aardkundige waarden, cultuurhistorie(kaart 6)

Wieringen

De kernkwaliteit van Wieringen is dat het een voormalig eiland is, bestaande uit pleistocene zandruggen en historische nederzettingsstructuren. Het eiland wordt omringd door de enige nog herkenbare wierdijk van Noord-Holland.

In het kader van deze kernkwaliteit moeten conform de provinciale Nota cultuurhistorische regioprofielen de volgende elementen behouden, danwel versterkt worden:

- Historische nederzettingsstructuren (Westerland, Hippolytushoef, Oosterland, Stroe, Den Oever, Vatroep en Belt);
- Landschap van Wieringen en de Wieringer stolpboerderijen;
- Wierdijk en Afsluitdijk;;
- Stelling van den Oever;
- Sluizencomplex De Stevin sluizen;
- Gemeenelandsweg – Koningsweg;
- Tuunwallen (te herstellen en terug te brengen).

Verder kunnen de archeologische restanten uit de Vikingperiode toeristisch/recreatief worden benut en wordt aanbevolen de cultuurhistorische samenhang van het gebied rondom de provinciale weg N99 te versterken.

VERKLARING

—●—●—●— plangebied

Archeologie, cultuurhistorie,
aardkundige waarden

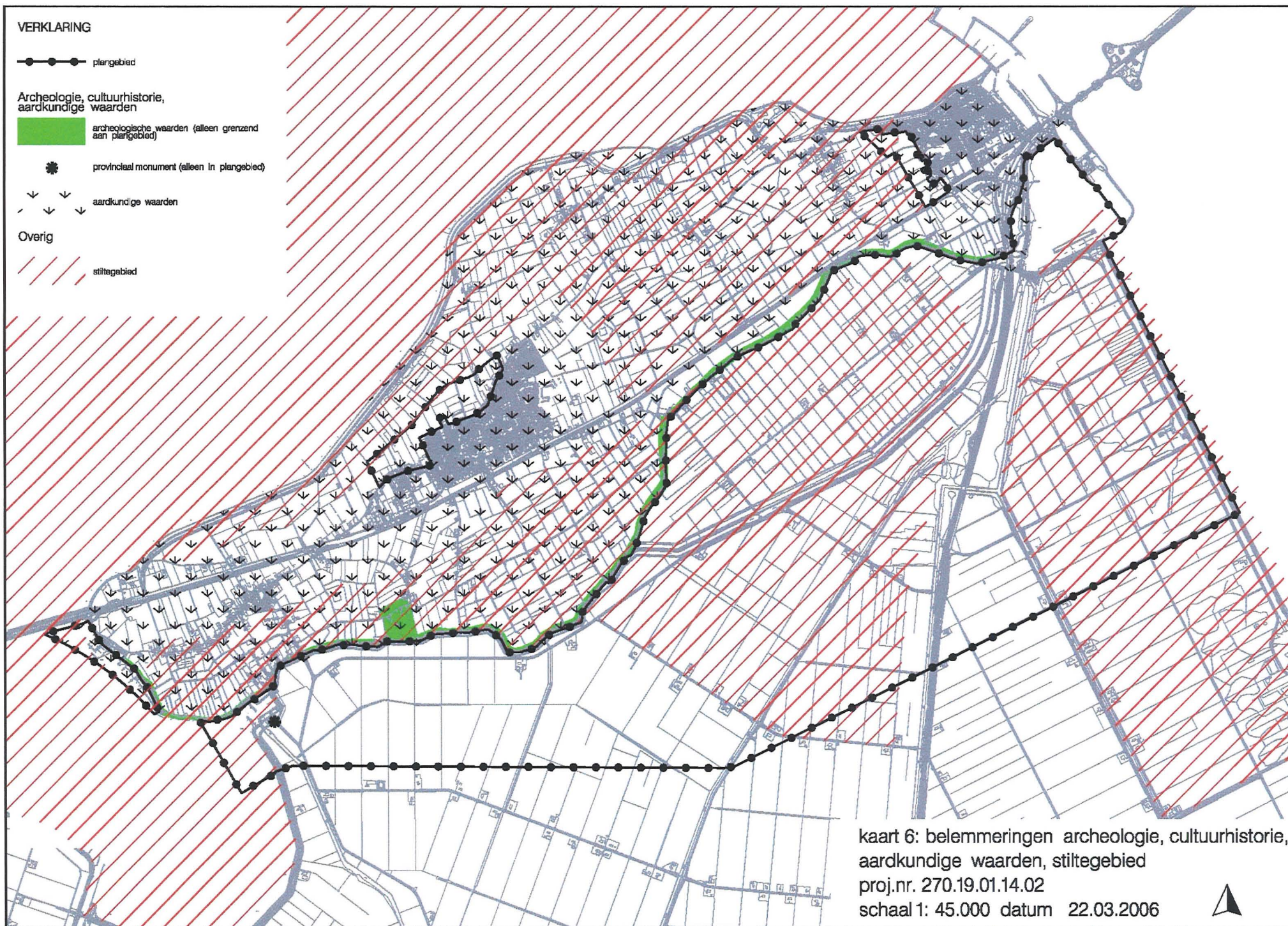
archeologische waarden (alleen grenzend
aan plangebied)

provinciaal monument (alleen in plangebied)

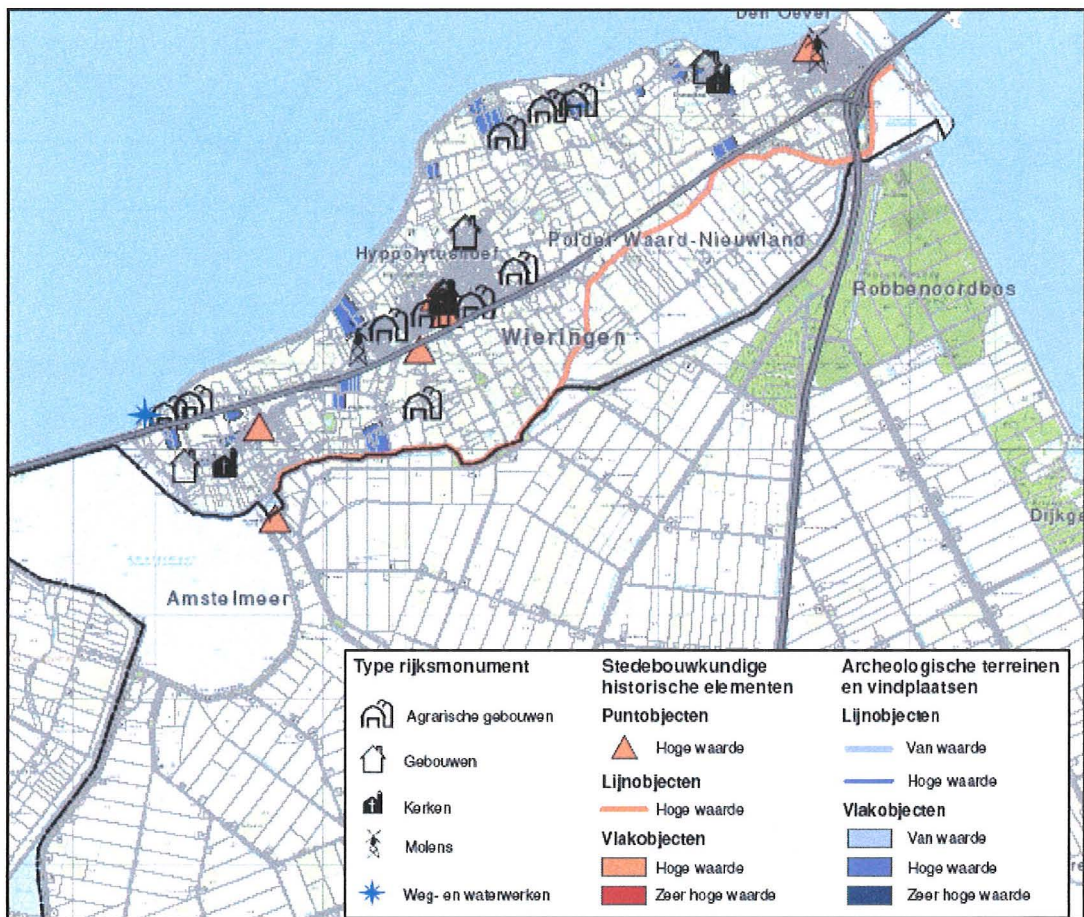
aardkundige waarden

Overig

stiltegebied

kaart 6: belemmeringen archeologie, cultuurhistorie,
aardkundige waarden, stiltegebied
proj.nr. 270.19.01.14.02
schaal 1: 45.000 datum 22.03.2006

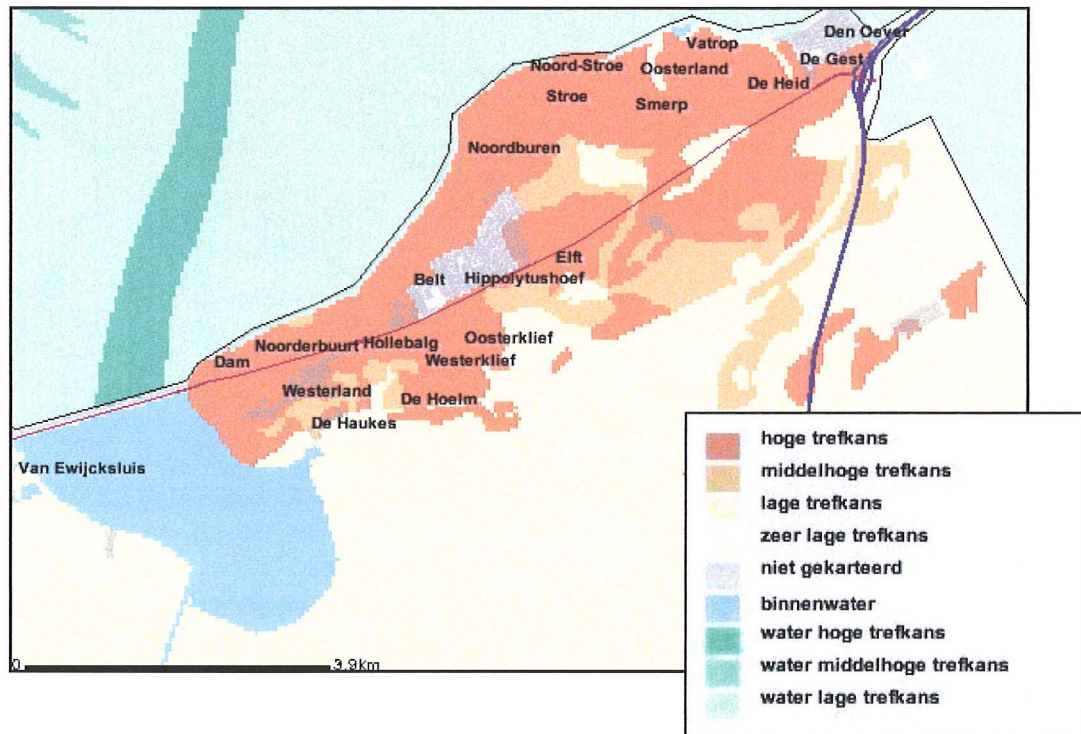
Kaart 8 Archeologische en historisch-geografische elementen . (bron: Vooronderzoek IER Wieringerrandmeer, Witteveen en Bos, 2005)

Voor het plangebied zijn met name van belang:

- De Wierdijk als archeologisch monument. Deze zeewerende dijk is vanaf de late Middeleeuwen tot de 19de eeuw met wier (Zostramarina ofwel groot zee gras) opgehoogd. De dijk heeft een smalle kruin en een wisselende kruinhoogte en aan beide zijden steile taluds. Op en aan dit provinciaal monument mag niet worden gebouwd of gegraven. Het heeft geen waterkerende functie meer en er mag geen water tegenaan staan vanwege de kwetsbaarheid van de dijk.
- Een gebied van hoge archeologische waarde nabij Westerkliëf (resten van vroege bewoning, hoge waarde).

De overige gebieden op Wieringen met een hoge archeologische waarde zijn niet aangegeven op kaart 6, omdat deze niet van invloed zijn op de geplande ruimtelijke ingrepen in het gebied van het Wieringerrandmeer.

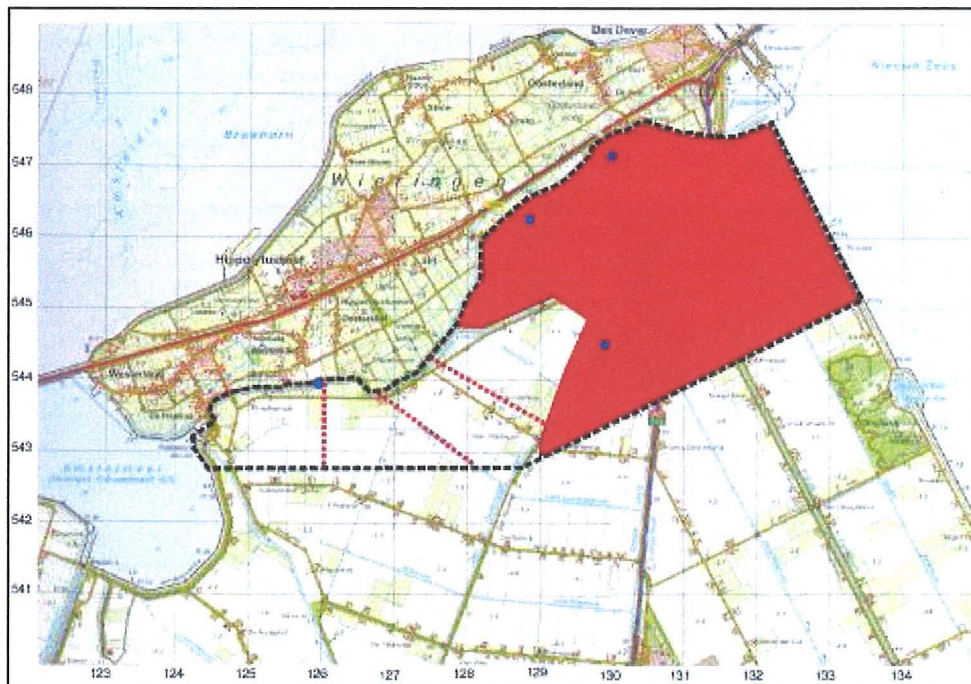
Op de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) van Noord-Holland heeft nagenoeg geheel Wieringen een hoge of middelhoge verwachtingswaarde. Dit geldt ook voor enkele gebieden waar veen- en klei aan de oppervlakte komen in het noordoostelijke deel van de Wieringermeer (zie kaart 9).

Kaart 9 Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (Bron: KICH, 2004)

In het plangebied heeft in het kader van het IER archeologisch onderzoek plaatsgevonden. Het advies is om op het roodgekleurde deel op kaart 10 vlakdekkend booronderzoek te doen van 6 boringen per hectare voor zover geplande bodemingrepen dieper reiken dan de bouwvoor. Op de roodgekleurde gestippelde raaien wordt geadviseerd te bepalen of en op welke diepte een podzolbodem aanwezig is. Op de blauwe plekken wordt geadviseerd te zoeken naar Middeleeuwse sporen, bij de drie oostelijke middels een veldkartering, bij de westelijke middels booronderzoek.

In het kader van de opstelling van de MER en het bestemmingsplan zal dit onderzoek plaatsvinden.

Kaart 8a gebied waar nader archeologisch onderzoek wordt aanbevolen (bron: IER)

Historisch geografische waarden

Historisch-geografische waarden zijn volgens de provinciale cultuur-historische waardenkaart aanwezig in de vorm van

- het historisch wegenpatroon op Wieringen (hoge waarde)
- de Amstelmeerdijk en de Wierdijk (hoge waarde)
- het wegenpatroon in de Wieringermeer (zeer hoge waarde) ;
- de verkaveling op delen van Wieringen (onregelmatige blokverkaveling), de Polder Waard-Nieuwland (strokenverkaveling) en de Wieringermeer (rationele verkaveling); alles van hoge waarde

Omdat nagenoeg het hele gebied historisch-geografische waarde heeft, is dit niet apart op de belemmeringenkaart aangeduid.

Op basis van de Nota Cultuurhistorische regioprofielen moeten in elk geval worden behouden:

- het totaalontwerp van de cultuurhistorische basisstructuur;
- het Joods werkdorp Nieuwe Sluis.

Bij nieuwe ontwikkelingen moet het totaalontwerp als uitgangspunt worden gebruikt.

VERKLARING

—●—●—●— plangebied

Milieu

wegverkeer, zone

bedrijven, hinderzone (alleen in plangebied)

verblijfsrecreatie

jachthaven

stoeterij

L loonbedrijf

Externe veiligheid:

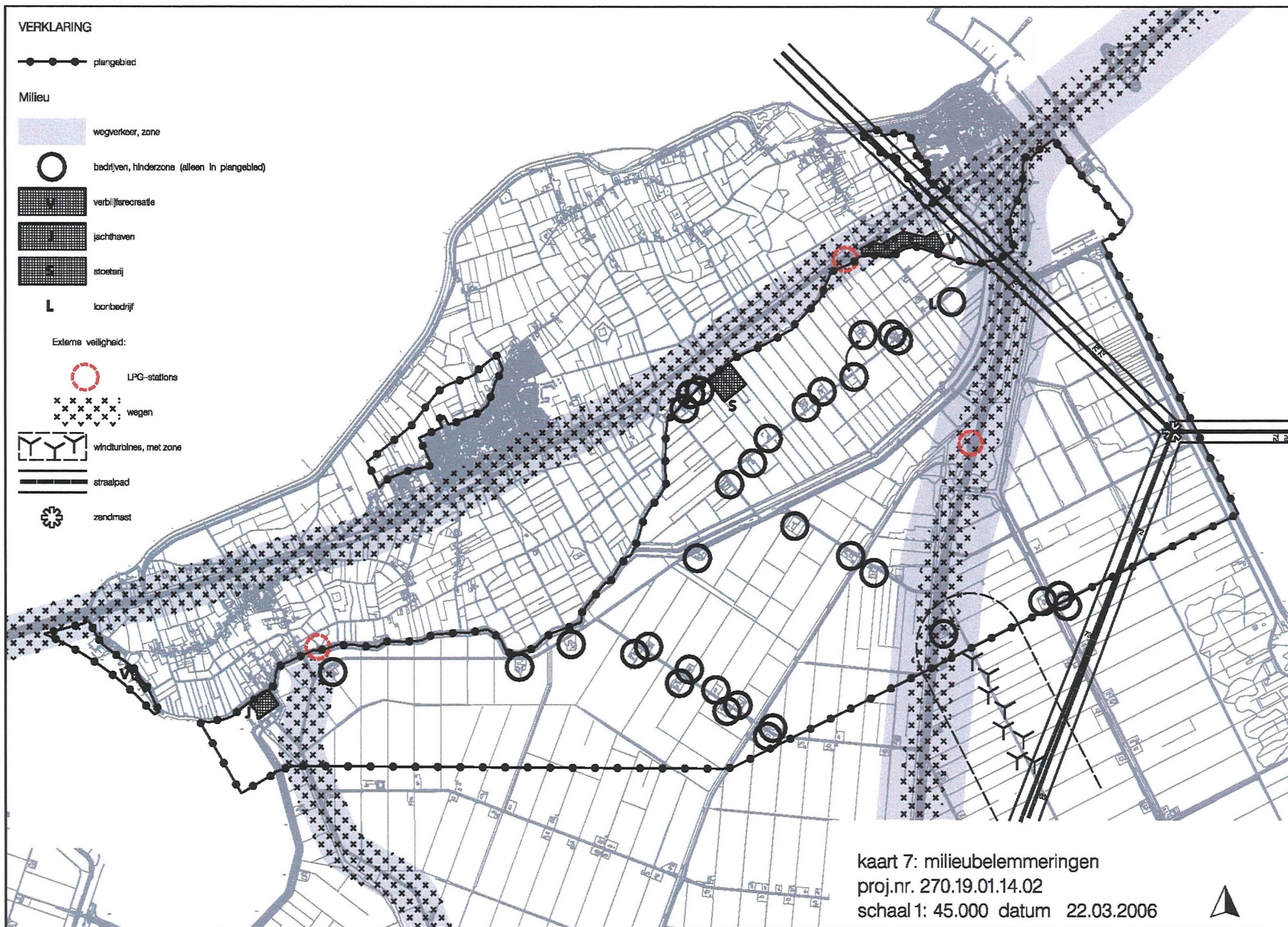
LPG-stations

wegen

windturbines, met zone

straatpad

zandmest

kaart 7: milieubelemmeringen

proj.nr. 270.19.01.14.02

schaal 1: 45.000 datum 22.03.2006

Bouwkundige waarden

Het woonhuis aan de Haukessluisweg 2a is een provinciaal monument. Op Wieringen zijn verder diverse bouwkundige monumenten, die niet op de kaart 6 zijn vermeld, omdat deze niet van invloed zijn op de ontwikkeling van het Wieringerrandmeer.

Aardkundige waarden/bodembeschermingsgebieden

Het hele eiland Wieringen² is aangemerkt als aardkundig monument (aanwezigheid "keileembult, stuwwal smeltwaterdalen, kliffen, kreekbeddingen"). Het Robbenoordbos en het Dijksgatsbos met het tussenliggende gebied hebben de status van bodembeschermingsgebied vanwege het voorkomen van oud veen en een dekzandopduiking.

Aan de noordwestrand van het Amstelmeer nabij de Van Ewijcksluis hebben enkele moerassige gebiedjes (De Verzakking) de status van bodembeschermingsgebied. Deze gebiedjes liggen op ruime afstand van het nieuwe meer.

Een beschrijving van bestaande landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden is opgenomen in hoofdstuk 10 van de IER.

5.4 Milieu (kaart 7)

Wegverkeer

Op grond van de Wet geluidhinder mag het geluidsniveau aan de gevel van woningen en andere gevoelige objecten als scholen niet meer zijn dan 50 dB(A). Van deze regel is buiten de bebouwde kom ontheffing mogelijk tot 55 dB(A). Het geluidsniveau als gevolg van wegverkeer moet worden gemeten binnen de zones van wegen. Deze zijn:

- voor wegen buiten de bebouwde kom met drie of meer rijstroken: 400 meter;
- voor wegen buiten de bebouwde kom met één of meer rijstroken: 250 meter.

Indien binnen deze zones geluidgevoelige bestemmingen worden gepland, is akoestisch onderzoek noodzakelijk. Voor de A7 en de N99 hebben in 2005 berekeningen plaatsgevonden in het kader van het conceptbestemmingsplan Den Oever, waaruit blijkt dat de 50 dB(A)-contour op 395 vanaf de A7 en 200 meter vanaf de N99 van de weg loopt.

² Volgens de nota "Aardkundige monumenten in de provincie Noord-Holland" hoort de polder wél bij het aardkundig monument Wieringen, maar dit is in het Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord niet aangegeven.

■

Bij de overige wegen zijn lagere verkeersintensiteiten te verwachten. Geluidonderzoek zal hier moeten uitwijzen waar de 50 dB(A)-contour loopt. Bij de uitwerking van het ISP in het intergemeentelijk bestemmingsplan vindt, indien de bouw van gevoelige functies binnen de zones van wegen kunnen worden gerealiseerd, akoestisch onderzoek plaats. Daarbij zal gebruik worden gemaakt van de in het kader van het IER opgestelde prognoses voor de verschillende uitwerkingsvarianten. Hiervoor zij verwezen naar hoofdstuk 11 van de IER.

Op kaart 7 zijn de andere mogelijk te handhaven wegen niet nader aangeduid.

Agrarische en andere bedrijven en voorzieningen

In het gebied van de Wieringerrandmeer zijn alleen agrarische bedrijven gevestigd. Voorzover deze bedrijven blijven gehandhaafd, moet rekening worden gehouden met de afstanden, die zijn genoemd in de VNG-nota Bedrijven en Milieuzonering:

- melkveehouderijen en bedrijven die zich richten op het fokken van rundvee: 100 meter vanaf het bouwperceel;
- akkerbouwbedrijven, paardenfokkerijen: 50 meter vanaf het bouwperceel;
- glastuinbouwbedrijven: 30 meter vanaf het bouwperceel;
- intensieve veehouderij: 100-300 meter vanaf het bouwperceel.

Uit de bestemmingsplannen buitengebieden blijkt dat er geen intensieve veehouderijen in of nabij het gebied van de Wieringerrandmeer zijn gevestigd en één glastuinbouwbedrijf (Schelpenbolweg). Wel is het in de gemeente Wieringermeer op basis van het Bestemmingsplan Buitengebied toegestaan om bij de agrarische bedrijven tot 2000 m² te bebouwen voor intensieve veehouderij, mits een bedrijf op 200 meter van “geconcentreerde woonbebouwing”, verblijfsrecreatieterreinen van 2,5 hectare en meer en bestaande natuurgebieden en bossen van meer dan 5 hectare is gevestigd.

In de gemeente Wieringen zijn in het buitengebied geen intensieve veehouderijen toegestaan.

In de Polder Waard-Nieuwland is aan de Stroeërdijk een stoeterij gevestigd (wenselijke afstand tot woningen 50 meter). Aan de Wierdijk onder Den Oever en in Westerland zijn verblijfsrecreatieterreinen aanwezig. Hiervoor geldt eveneens een wenselijke afstand tot woningen van 50 meter. Deze afstand geldt ook voor een jachthaven. Van deze afstanden kan overigens gemotiveerd worden afgeweken.

■
In De Haukes zijn diverse kleinschalige bedrijven gevestigd. Deze hebben naar verwachting geen invloed op de ontwikkelingen in het gebied van de Wieringerrandmeer (*nog te checken!*).

Externe veiligheid

Op basis van Het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (2005) dient in ruimtelijke plannen aandacht te worden geschonken aan de risico's die zijn verbonden aan "risicovolle inrichtingen". In de omgeving van het plan gebied zijn twee inrichtingen waarbij externe veiligheid in het geding is: LPG-tankstations aan de A7 en de N99. Afhankelijk van de "doorzet" van het tankstation (hoeveelheid gas die op basis van de milieuvergunning mag worden geleverd) moet een afstand tot het vulpunt in acht worden genomen van 45 of 110 meter. Daarnaast gelden onder meer normen voor de afstand tot de "afleverzuil", maar deze afstanden vallen in het algemeen binnen de afstand van 45 of 110 meter vanaf het vulpunt. Indien gevoelige bebouwing binnen de genoemde afstanden wordt gerealiseerd, is nader onderzoek noodzakelijk naar plaatsgebonden en groepsrisico. Dit nader onderzoek zal in het kader van het bestemmingsplan voor het gebied moeten worden uitgevoerd.

Daarnaast gelden op basis van de Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (2004) normen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over wegen. Op de provinciale risicokaart wordt een afstand van 200 meter tot de A7, de N99 en N240 aangehouden als risicogebied. Binnen deze afstand is echter veel bestaande bebouwing aanwezig.

Windturbines

In de Wieringermeer is de bouw van windturbines toegestaan in een strook tussen de A7 en de Noorderkwelweg. In verband met de geluidproductie en de slagschaduw van nieuwe grootschalige windturbines moet een afstand tot woningen en andere geluidgevoelige functies in acht worden genomen van 300-500 meter. Naar verwachting zullen geen nieuwe gevoelige functies binnen deze afstand worden gerealiseerd.

Daarnaast zijn er plannen in ontwikkeling voor de realisatie van een lijnopstelling van windturbines langs de IJsselmeerdijk tussen Medemblik en Den Oever. De windturbines komen maximaal ter hoogte van het Dijksgatsbos. De afstand tot de mogelijke woningbouw nabij de IJsselmeerdijk ter hoogte van de sluis is zodanig groot, dat de realisatie van het windturbinepark daarop geen effecten zal hebben.

Straalpaden

Langs de randen van het Wieringerrandmeer lopen straalpaden naar en van een zendmast in het Robbenoordbos. Binnen een straal van

.....

Het hele plangebied maakt deel uit van het laagvlieggebied Wieringermeerpolder. Hier mogen onder voorwaarden militaire vliegtuigen laag vliegen, waarbij voor verschillende typen vliegtuigen en vluchten verschillende normen gelden. Aaneengesloten bebouwing, ziekenhuizen en dergelijke worden daarbij vermeden. Omdat het laagvlieggebied voor het hele grondgebied van Wieringen en Wieringermeer geldt, is deze niet op kaart 7 aangegeven.

In algemene zin is onderzoek nodig naar de bestaande luchtkwaliteit en de effecten die de realisatie van de Wieringerrandmeer daarop zal hebben. Op basis van het Besluit Luchtkwaliteit is onderzoek noodzakelijk naar zes vervuilende stoffen. In Nederland doen zich problemen voor ten aanzien van het gehalte stikstofoxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀). Uit het Provinciaal Actieplan Luchtkwaliteit 2005 van de provincie Noord-Holland (augustus 2005) blijkt dat het gebied van de Wieringerrandmeer behoort tot de gebieden met de hoogste luchtkwaliteit in de provincie (kaart 10). De luchtkwaliteit is zeer goed tot uitstekend. De maatregelen voor het verbeteren van de luchtkwaliteit richten zich dan ook primair op het zuidelijk deel van de provincie.

Kaart 10 Prognoses RIVM m.b.t. gehalten fijn stof en NO₂ in 2010

■
In het kader van de opstelling van het bestemmingsplan zal nader onderzoek plaats moeten vinden naar de effecten van de realisatie van woningen en voorzieningen rond het Wieringerrandmeer. Naar verwachting doen zich geen problemen voor.

5.5 Water (kaart 5)

Vanuit het Hoogheemraadschap zijn aan de aanleg van het Wieringerrandmeer de volgende randvoorwaarden en wensen gesteld:

- De stroomgebiedsvisie Noorderkwartier is richtinggevend voor het waterbeheer.
- Het Wieringerrandmeer kan hetzelfde peil krijgen als de Amstelmeerboezem (streefpeil NAP – 0,40m). Bij hoge waterstanden (NAP + 0,10m en hoger) moet het Wieringerrandmeer kunnen worden losgekoppeld van de Amstelmeerboezem. Daartoe zal bij De Haukes een dubbelzijdige keersluis moeten worden gebouwd, die sporadisch zal moeten worden gesloten.
- Het HHNK wil direct betrokken blijven bij het peilbeheer en de wijze waarop het kanaal tussen het nieuwe meer en het IJsselmeer gestalte krijgt. Een en ander hangt mede samen met de aanleg van een sluis bij De Haukes en de keuze ten aanzien van het boezembeheer van het Amstelmeer.
- De aanleg van aanvullende capaciteit voor piek/calamiteitenberging in het gebied is niet noodzakelijk, omdat door de plaatsing van voorstuwers in de spuisluis bij Den Oever tot in elk geval 2015 er genoeg capaciteit is om bij extreme waterstanden water af te voeren. Na 2015 streeft het Hoogheemraadschap naar een hoger maximum boezempeil in het Amstelmeer, waardoor de bergingscapaciteit ervan toeneemt. Bovendien wordt de Van Ewijcksvaart, die nu uitkomt in het Amstelmeer, afgesloten.
- De waterkwaliteit moet zodanig zijn dat het water geschikt is voor waterrecreatie en natuurontwikkeling.
- De waterkeringen rondom het meer moeten een voldoende veiligheidsniveau waarborgen.
- Het uiteindelijke plan mag geen negatieve gevolgen voor de veiligheid of de waterhuishouding hebben (waterhuishoudkundig neutraal en eventuele aanpassingen aan primaire keringen en aanleg secundaire keringen). HHNK zal hierop toezien (toetsing watertoets).

Met betrekking tot de waterkwaliteit moet worden voorkomen dat milieubelastende stoffen in het oppervlaktewater komen. Om dit te bewerkstelligen zal bij de bouw milieuvriendelijk materiaal toegepast

.....

moeten worden en zal er aandacht moeten zijn voor een bouwwijze en onderhoudstechniek die emissievrij is. Het gebruik van verduurzaamd hout door derden wordt niet toegestaan conform het advies van de Unie van Waterschappen.

Het Hoogheemraadschap is intensief betrokken bij de planvorming rond het Wieringerrandmeer.

Waterkeringen

De Waddenzee-, de IJsselmeerdijk en Amstelmeerdijk zijn primaire waterkeringen waarvoor op basis van de Nota Ruimte uitbreiding van bestaande bebouwing niet is toegestaan in een zone 100 meter binnendijs en 175 meter buitendijs. Hiermee wordt vooruitgelopen op de mogelijke versterking van de primaire waterkeringen. Daarnaast geldt een “beschermingszone” van 90 meter vanaf de as van de dijk, waarvoor bovendien ontheffing noodzakelijk is op basis van het Keur van het Hoogheemraadschap. Voor de zuidoever van de Zuiderhaven geldt een zone van 45 meter.

Bij ontwikkelingen in of in de nabijheid van het IJsselmeer is bovendien overleg noodzakelijk met Rijkswaterstaat in verband met het beheer van het IJsselmeer. Hiervan is in het plangebied onder meer sprake in het gebied van en rond de Zuiderhaven (zie hoofdstuk 6).

De kaden van het Amstelmeerkanaal, de Voorboezem in de Polder Waard-Nieuwland en de ringsloot om deze polder, zijn “boezemkades”. Bij werkzaamheden ten aanzien van deze wateren en kades is overleg met en zo nodig ontheffing van de Keur van het Hoogheemraadschap noodzakelijk.

5.6 Bodem

In het navolgende wordt kort ingegaan op de bodem in het plangebied. Voor een meer uitgebreide beschrijving wordt verwezen naar hoofdstuk 9 van de IER.

Wieringen

In het bodembeheerplan van de gemeente Wieringen is beschreven hoe het met de bodemkwaliteit is gesteld. De Polder Waard-Nieuwland valt onder de bodemkwaliteitszone ‘Kleigronden’. Zowel de bovengrond als de ondergrond zijn te typeren als schoon (inclusief MVR-grond).

Wieringermeer

Het noordelijk deel van de Wieringermeer is poldergebied met (voormalige) bollenteelt. De bollenteelt heeft invloed op de bodemkwaliteit van de bovengrond en is daarom als aparte kwaliteitszone benoemd. Hier kan sprake zijn van lichte

■
verontreiniging met EOX en minerale olie (bron: Bodemkwaliteit
landelijk gebied regio Gewest Kop van Noord-Holland, CSO, 8 juni
2004).

In het kader van de opstelling van het bestemmingsplan zal nader
bodemonderzoek moeten worden uitgevoerd in met name de
gebieden waar woningbouw plaatsvindt.

5.7 Stiltegebied (kaart 6)

Geheel Wieringen met uitzondering van de dorpen en omgeving en
de omgeving van de N99 zijn stiltegebied. Dat geldt ook voor het
Amstelmeer, het Robbenoordbos en een deel van de Wieringermeer
ten westen van het Robbenoordbos. Bij de Streekplanherziening zal
de grens van het stiltegebied worden verlegd.

6.1 Doelstellingen

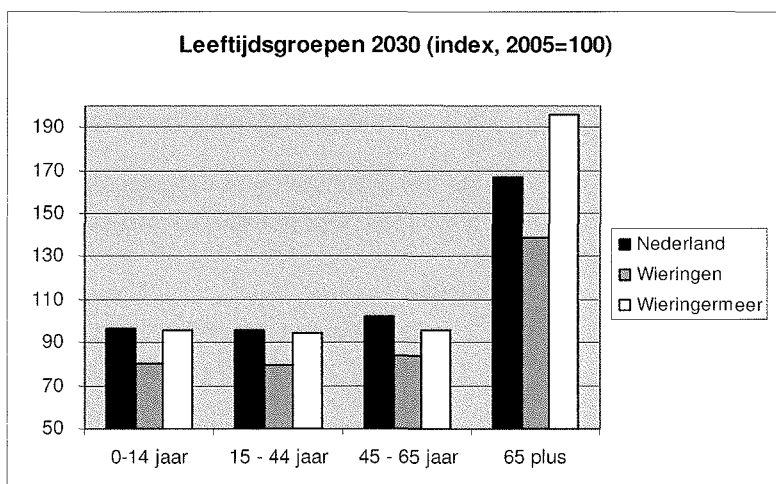
De doelstellingen van de realisatie van het Wieringerrandmeer zijn:

- het geven van een impuls aan de sociaal-economische ontwikkeling van de Kop van Noord-Holland;
- de realisatie van een robuuste ecologische verbinding van IJsselmeer tot Noordzee (Startnotitie IER, pag. 11).

6.2 Motivering van de aanleg van het Wieringerrandmeer

De aanleg van de Wieringerrandmeer draagt bij aan de oplossing van een groot aantal problemen. Daarbij gaat het om (citaat Startnotitie IER, pag. 10):

- Vragen rond de waterhuishouding. De omstandigheden zijn veranderd door stijging van de zeespiegel, intensievere en langduriger regenbuien en langere periodes van droogte.
- De vergrijzing van de bevolking. In 2030 zijn er bijna twee maal zoveel 65 plussers als in 2003.

Prognose leeftijdsopbouw 2030 Wieringen en Wieringerrandmeer exclusief Wieringerrandmeer (Bron: IER, Witteveen en Bos, 2006)

- Er is behoefte aan aangepaste woonmilieus. De omvang van de beroepsbevolking neemt af en dat zet economische ambities onder druk.
- Door concurrentie op de wereldmarkt, afnemende subsidies en gebrek aan opvolging staan akkerbouw en veeteelt onder druk. Het gevolg is dat grond vrij komt. Aan de andere kant is er voortdurend vraag naar ruimte voor bedrijven en er zijn kansen voor de bloembollenteelt en glastuinbouw.

- Noord-Holland bereikbaar laten blijven. Dit kan door het vervoer over water te stimuleren, zodat het wegennetwerk wordt ontlast.;
- Er ligt een opgave om natuurwaarden, biodiversiteit, ecologische samenhang en de kwaliteit van de ruimte te beschermen en verder te ontwikkelen.
- Er is een toenemende behoefte aan ruimte voor vrijetijdsbesteding: cultuur, sport, recreatie en toerisme.
- Er is een grote 'groene woningvraag' (ruim buiten wonen), vooral van gepensioneerden en recreanten die in het buitengebied willen verblijven.
- Er ligt een opgave om de kwaliteit van water, bodem en lucht op niveau te houden dan wel te brengen.
- Een mogelijke toename van de bloembollenteelt en de glastuinbouw vragen om gerichte sturing.

Met de aanleg van het Wieringerrandmeer willen de gemeenten en de provincie een impuls geven aan de hele kop van Noord-Holland. Het project kan bijdragen aan het tegengaan van de vergrijzing van de bevolking, een gebrek aan werkgelegenheid, een matige bereikbaarheid, een tekort aan draagvlak voor winkels, scholen en andere voorzieningen. Bovendien liggen er kansen voor meer en betere natuur, de landbouw, versterking van de recreatie, van wonen in het groen en duurzaam waterbeheer.”

6.3 Inhoud van het plan: randvoorwaarden

De doelstellingen van het plan zijn vertaald uitgangspunten voor het plan. Deze zijn per onderwerp gerangschikt:

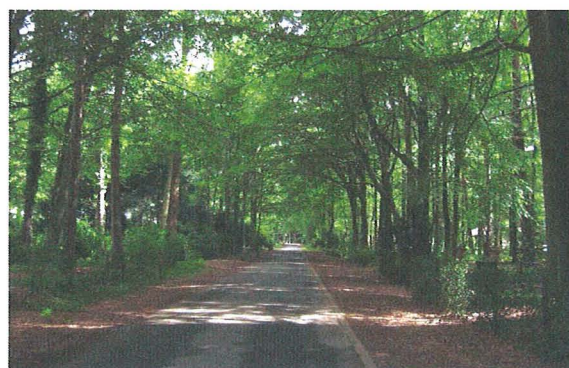
Water

1. Doel van de betrokken partijen is een randmeer te creëren ten zuiden van Wieringen dat aansluit op het Amstelmeer. Het meer zal in het noorden en zuiden worden begrensd door respectievelijk het Amstelmeerkanaal/de Wierdijk en de Den Oeverschevaart. De Den Oeverschevaart zal op zichzelf blijven bestaan na aanleg van het randmeer.
2. Het Wieringerrandmeer krijgt een waterverbinding met het IJsselmeer die dient als waterinlaat en als vaarverbinding .
3. Het Wieringerrandmeer krijgt een voldoende breedte en omvang om te voldoen aan de doelstellingen ten aanzien van recreatie, cultuurhistorie, landschap en waterbeheer. De waterbreedte van het meer wordt daarom minstens 200 meter.
4. De vaarroute is geschikt voor beroepsvaart en pleziervaart met staande mast.
5. De inrichting van de kustzones van het meer is mede gericht op een hoge verblijf-, woon- en recreatiekwaliteit.

6. De kwaliteit van het water is zodanig dat aan de natuur-, recreatieve doelstellingen kan worden voldaan.
7. Het eilandkarakter van Wieringen en van het moderne polderlandschap van de Wieringermeer moet worden versterkt.
8. Bij de realisatie wordt voldaan aan de randvoorwaarden zoals die zijn gesteld door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier ten aanzien van onder andere waterberging en waterkeringen (zie paragraaf 5.4).

Natuur

1. Het creëren van een natte ecologische verbindingszone aan de noordrand van het plangebied en een droge aan de zuidrand ervan, die op lange termijn als 'natuurverdeelstation' kunnen dienen tussen het IJsselmeer, het Amstelmeer en de kuststrook (Zwanenwater). Het gebied zal een grote diversiteit aan water- en oevermilieus herbergen.
2. De ecologische verbindingszone heeft een minimale oppervlakte van 50 hectare; de natuurlijke oevers worden gemiddeld 25 meter breed. Vooral de noordelijke zone zal een sterk wisselende breedte krijgen: van relatief smal tot enkele 100-en meters breed. De zuidelijke baggerdijk, die als droge ecologische verbinding zal functioneren, krijgt een breedte van circa 250 meter. De dimensionering van de zones zal bij de uitwerking van de plannen nader vorm worden gegeven.

Ecologische verbindingen (bron: presentatie Palmboom en Van den Bout)

Landbouw

Het creëren van mogelijkheden voor een duurzame landbouw en – conform het Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord - uitbreiding van het areaal bollengrond in de Wieringermeer. Onderdeel van het Wieringerrandmeerplan is de toevoer van kwalitatief goed water naar de nieuw in te richten landbouwgebieden.

Bedrijvigheid

Realisatie van “natte” bedrijventerreinen en watersportgebonden bedrijvigheid, vooral in de vorm van uitbreiding (25 tot 75 hectare) en opwaardering van bestaande recreatieterreinen en jachthavens bij De Haukes en Den Oever (Zuiderhaven).

Wonen

1. Realisatie van maximaal 1845 woningen voor zowel permanent als recreatief wonen. Het gaat om woonlandschappen met een ruime opzet in een landschappelijke setting.
2. Er mogen geen nieuwe woonkernen ontstaan. Recreatief wonen in bossen en natuurgebied is slechts mogelijk als er compensatie van natuurwaarden elders plaatsvindt.

Recreatie

1. De realisatie van nieuwe dagrecreatieve voorzieningen in de vorm van stranden, bossen en groengebieden.
2. De realisatie van mogelijkheden voor waterrecreatie op het nieuwe meer.
3. Uitbreiding van bestaande jachthaven bij De Haukes en Den Oever (Zuiderhaven);
4. Het bieden van mogelijkheden voor nieuwe verblijfsrecreatieve voorzieningen.

Ontsluiting

De bestaande noord-zuidverbindingen aan de west- en oostzijde van het plangebied zullen zo veel mogelijk in stand worden gehouden, waaronder de fietsverbinding via de zogenoemde Witte Brug.

6.4 Planconcept 2A

Op basis van de uitgangspunten voor de inrichting van het Wieringerrandmeer en de randgebieden daarvan zijn verschillende varianten uitgewerkt. Deze varianten zijn besproken met de verschillende bij het proces betrokken partijen. Tijdens de uitwerkingsmaand (mei 2005) is de voorkeur uitgesproken voor variant 2A. Daarbij werd uitgegaan van één waterpeil voor Amstelmeer en Wieringerrandmeer, met een keersluis ter hoogte van De Haukes. Uitgangspunt was verder dat, om het reliëf op het eiland Wieringen zichtbaar te maken, er geen woonbebouwing zou mogen komen aan de zuidoever van het nieuwe meer.

Planconcept 2a is aangegeven op kaart 11. De belangrijkste elementen van het plan zijn:

- Realisatie van een randmeer van 620 hectare met een open verbinding met dubbele keersluis naar het Amstelmeer. Het meer

heeft een piekbergingscapaciteit van 6 miljoen m³. Aanvankelijk werd gedacht aan een mogelijkheid van een piekberging voor 5 miljoen m³ in het Robbenoordbos. Deze optie heeft echter met name vanuit ecologisch oogpunt grote nadelen en is daarom niet verder uitgewerkt.

- In het ontwerp werd uitgegaan van een voorboezem aan de noordzijde van de Polder Waard-Nieuwland van 40 hectare. Hiermee wordt de Wierdijk als landschappelijk element benadrukt. Mogelijk komt er in de Polder meer water. Voorwaarde is dat een voldoende waterkwaliteit kan worden gegarandeerd.
- Het Amstelmeerkanaal blijft deels intact ter bescherming van de Wierdijk en ter afwatering van de kogen op Wieringen.
- Het bevaarbare deel van het meer (480 hectare) wordt circa 2,6 meter diep.

Kaart 11 Voorkeursvariant inrichting Wieringerrandmeer en omgeving
(bron: Vooronderzoek IER Wieringerrandmeer, Witteveen en Bos, 2005)

- Aanleg van een kanaal (Robbenoordkanaal) van circa 60 meter breed tussen IJsselmeer en Wieringerrandmeer aan de noordzijde van het randmeer, om een goede doorstroming en een korte vaarverbinding en waterinlaat tussen IJsselmeer en randmeer te creëren.

- Realisatie van een beweegbare brug in de A7 en de naastgelegen Frieseweg, en bij de keersluis ter hoogte van De Haukes en de schutsluis bij het IJsselmeer.
- De Noordboog, de ecologische verbinding tussen IJsselmeer en Zwanenwater via het plangebied, krijgt inhoud via een droge ecologische verbinding langs de zuidoever van het meer en een natte ecologische verbinding via de ondiepe vooroevers langs de noordoever van het meer (ook met een functie als golfdemping). De droge verbinding krijgt een faunaverbinding onder de A7 door.
- Realisatie van een gesloten grondbalans door uit te graven gronden te benutten voor de ophoging en aanleg van dijken. Veen wordt “omgeput” voor klei en zand en afgedekt met klei en zand, ook om de brakke kwel te keren.
- De realisatie van woongebieden en in het oostelijk deel van het plangebied. Daarbij is uitgegaan van 1845 woningen in een ruime, landschappelijke setting, vooral in de Polder Waard-Nieuwland een eilandengebied (“Eilanden van Ipelsheim”) en in een uitbreiding van het Robbenoordbos ten oosten van de Den Oeversche Vaart. Het aantal van 1845 woningen moet worden gebouwd om tot een sluitende exploitatie te kunnen komen. Kenmerken van de woningbouw zijn:
 - Polder Waard-Nieuwland: wonen in een dichtheid van circa 10 woningen per hectare aan riet en water;
 - Eilanden van Ipelsheim: wonen op opgespoten eilanden en mogelijk ook “op het vasteland” met een dichtheid van circa 5 woningen per hectare.
 - Robbenoordbos: woningen in een dichtheid van circa 5 woningen per hectare in nieuw te planten bos.
 Mogelijk zullen daarnaast woningen worden gerealiseerd nabij de sluis bij het IJsselmeer.
- Recreatiewoningen aan de uiterste oostgrens van het gebied: ten zuiden van de Zuiderhaven bij Den Oever. Hiervoor worden in een deel van het Robbenoordbos kavels voor boswoningen uitgekapt.
- Voor de ontsluiting van de woongebieden voor wegverkeer wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van de bestaande infrastructuur, die zal moeten worden aangepast op de nieuwe functie. Het woongebieden in de Polder Waard-Nieuwland worden ontsloten vanaf de N99, het woongebied Ipelsheim vanaf de naast de A7 gelegen Frieseweg.
- Tussen de jachthaven Amstelsicht en de Amsteldiepdijk is ruimte voor een kuuroord met recreatiewoningen.
- Ruimte voor watersportgebonden bedrijven wordt gecreëerd aan het kanaal door het Robbenoordbos, nabij de sluis bij het IJsselmeer en op een (jachthaven)eiland bij De Haukes.

■

In de opzet van planconcept 2A worden deze ontwikkelingen in vier fasen gerealiseerd (zie bijlage 1). In de eerste fase wordt de Polder Waard-Nieuwland heringericht.

6.5 Bouwstenendiscussie

Tijdens de uitwerkingsmaand is een aantal “bouwstenen” aangegeven dat een rol speelt in de verdere vormgeving van de varianten, die in de IER-procedure zullen worden ingebracht.

Deze bouwstenen zijn :

A. Open, keer- of schutsluis tussen Randmeer en Amstelmeer

In eerste instantie is een voorkeur uitgesproken voor een open verbinding tussen Amstelmeer en Wieringerrandmeer. Dit onderwerp is ter discussie komen te staan, onder andere omdat de waterpeilen in het Amstelmeer hoger kunnen worden dan aanvankelijk was voorzien. Dat beperkt de groeimogelijkheden voor rietoevers en maakt dat de woongebieden op de eilanden een hogere “opstaphoogte” moeten krijgen. Een dubbelzijdige keersluis ter hoogte van De Haukes is dan de beste oplossing. Deze sluis zal worden gesloten als het peil in de Amstelmeer stijgt tot NAP +0,10 of hoger. De (te vervangen) schutsluis in de Slootvaart wordt gehandhaafd..

Conclusie: er komt een dubbelzijdig kerende sluis ter hoogte van De Haukes, waarmee een beheerst waterpeil in het Wieringerrandmeer mogelijk wordt.

B. Dijk, meerpeil, vaardiepte en vaargeul.

Het peilverschil tussen het Wieringerrandmeer en de Wieringermeer maakt de aanleg van een dijk noodzakelijk. Om een te sterke toename van de kweldruk te voorkomen en uit veiligheidsoverwegingen is een dijk nodig. Parallel aan de dijk wordt een circa 250 meter breed grondlichaam aangelegd, waarvoor gebruik wordt gemaakt van grond en baggerspecie die elders in het plangebied vrijkomt. Dit grondlichaam krijgt een hoofdfunctie als “robuuste droge ecologische zone” en een nevenfunctie voor dagrecreatie.

Aan de zuidrand van Wieringen krijgt de Wierdijk een beperkte waterkerende functie. Middels vooroevers wordt de Wierdijk beschermd en behoudt de dijk zijn cultuurhistorische waarde. Uit recent onderzoek blijkt, dat bij een peilfluctuatie tussen NAP -0,4m (streefpeil Amstelmeerboezem) en NAP +0,2m volstaan kan worden met een dubbelzijdige keersluis, die slechts sporadisch hoeft te worden gesloten, namelijk als het peil in de Amstelmeerboezem stijgt tot NAP 0,1m of hoger. In die situatie is het effect voor de Amstelmeerboezem neutraal ten opzichte van de huidige situatie.

Er wordt uitgegaan van een vaardiepte van 2,60 meter, en circa 3 meter in de vaargeul door het gebied.. Het percentage van het water dat bevaarbaar wordt is afhankelijk van de keuze voor een bepaalde variant (zie paragraaf 6.7). Dat geldt ook voor de ligging van de vaargeul.

Conclusie: Over deze bouwsteen bestaat in grote lijnen duidelijkheid. Nadere besluitvorming is noodzakelijk ten aanzien van de bescherming van de Wierdijk, de oppervlakte van het water en de omvang van het bevaarbare deel daarvan.

C. Polder Waard-Nieuwland

Met het oog op de Integrale Effect Rapportage is een toetsingskader geschapen voor de onderzoeken die binnen de IER zouden worden uitgevoerd. Dat toetsingskader betrof niet alleen het planconcept 2a – het resultaat van de uitwerkingsmaand – maar ook een tweetal alternatieven. Nadat op grond van vooroverleg en voortschrijdend inzicht (zoals hierboven reeds weergegeven) het kanaal en de piekberging al uit het planconcept konden worden gehaald, bleek uiteindelijk de bouwsteen “Polder Waard-Nieuwland” een essentiële factor voor de uiteindelijke vormgeving en inrichting van het Wieringerrandmeer. Vandaar ook dat de voor de IER vereiste planalternatieven werden ingevuld middels uitwerking van de twee uitersten naast het planconcept 2a: zo ontstonden de uitwerkingen “Halfland” (als uitwerking van het planconcept 2a), “Nieuwland” (als uitwerking met een minimaal randmeer) en “Waterland” (als uitwerking met een maximaal randmeer).

Het grootste verschil tussen de drie varianten betreft de inrichting van de Polder Waard-Nieuwland.

Conclusie: De inrichting van de Polder Waard-Nieuwland staat nog ter discussie.

D. Situering kanaal

In planconcept 2A is een kanaal geprojecteerd door het Robbenoordbos. Deze variant had de voorkeur boven noordelijker en zuidelijker tracés. Bij een noordelijker tracé zou meer zout water in de Wieringerrandmeer komen, bij een zuidelijker tracé zou de doorstroming door het meer in het gedrang komen. Inmiddels is gebleken dat de waterkwaliteit ook bij een noordelijke inlaat voldoende is voor gebruik voor landbouwdoeleinden. Voor bollenteelt en glastuinbouw bevat het water echter te veel zout. Hiervoor is de aanvoer van water van elders noodzakelijk.

De noordelijke variant voor het kanaal heeft niettemin de voorkeur. Voordeel van deze variant is dat het Robbenoordbos als aaneengesloten natuurgebied in stand blijft en dat een korte en logische verbinding naar het IJsselmeer ontstaat. Omdat het kanaal uitkomt in de Zuiderhaven kan rond de haven een gebied voor

bedrijven en recreatie worden ingericht. De nieuwe schutsluis komt ten westen van de A7; dit vereist aanpassing van de IJsselmeerdijk. Het schutsluisje bij het Leemansgemaal blijft functioneel.
Conclusie: over deze bouwsteen bestaat geen discussie meer.

E. Piekberging Robbenoordbos

In planconcept 2A werd uitgegaan van een vorm van waterberging in het Robbenoordbos. Ook dit uitgangspunt staat ter discussie. Door het Hoogheemraadschap is aangegeven dat een piekberging niet noodzakelijk is, omdat recent voorstuwers zijn geïnstalleerd in de spuisluis van Oostoever en omdat op langere termijn de Van Ewijcksvaart wordt afgesloten en een hoger maximaal boezempeil in de Amstelmeerboezem wordt ingesteld. Voordeel is dat de ecologische waarde van het Robbenoordbos niet wordt aangetast. Ook het Wieringerrandmeer zelf hoeft geen functie meer te krijgen als piekberging voor de Amstelmeerboezem.

Conclusie: ook over deze bouwsteen bestaat inmiddels duidelijkheid.

F. Ecologische zone

Er vindt momenteel een onderzoek plaats naar de gewenste en mogelijke natuurdoeltypen voor de Noordboog. Vanuit ecologisch oogpunt heeft een beheerst natuurlijk peilregime van het randmeer de voorkeur. Bij het onderzoek wordt tevens aandacht besteed aan de ecologische relatie Dijkgatbos-Robbenoordbos en de faunakruising met de A7. Vooralsnog blijft het uitgangspunt van een ecologische verbinding via de zuidrand en de noordrand van het plangebied ongewijzigd. De exacte inrichting ervan vindt bij de uitwerking van de plannen plaats.

Conclusie: de hoofdlijnen van het beleid ten aanzien van de ecologische zones staan vast. Het structuurplan maakt de aanleg ervan mogelijk.

G. Infrastructuur

De gekozen uitgangspunten ten aanzien van de infrastructuur blijven in hoofdlijnen zoals in paragraaf 6.4 aangegeven. De woongebieden worden vanaf het noorden (N99 - Polder Waard-Nieuwland) en het zuiden (Frieseweg - eilanden en bosgebied) plaats. Door het hart van het gebied komt een noord-zuidverbinding voor langzaam verkeer. De ontsluiting via De Haukes blijft bestaan, maar nadere studie is noodzakelijk naar de mogelijkheden om doorgaand verkeer via deze route te ontmoedigen.

Conclusie: de hoofdlijnen van de ontsluiting van het gebied staan vast.

H. Waterkwaliteit, doorstroming en fasering

In planconcept 2a zou door de ligging van het kanaal naar het IJsselmeer een zodanige waterkwaliteit ontstaan dat het Wieringerrandmeer geschikt zou zijn voor watertoevoer voor de landbouw. Knelpunt was wel dat er relatief veel IJsselmeerwater zou moeten worden ingelaten (70 miljoen m³). Met name in tijden van droogte is de waterinlaat vanaf het IJsselmeer een probleem. Nieuw onderzoek van Witteveen en Bos wijst uit dat minder water nodig is vanuit het IJsselmeer (40 miljoen m³). Uit de IER blijkt dat bij een keus voor een noordelijk kanaal van het randmeer naar de Zuiderhaven het water in het randmeer wel geschikt voor de huidige gewassen (grasland, granen, suikerbieten), maar niet voor bollenteelt of glastuinbouw.. Er zal een aparte oplossing worden gezocht voor dit probleem (inlaat vanaf het IJsselmeer). Hiernaar vindt nader onderzoek plaats.

Conclusie: als bollenteelt of glastuinbouw in de Wieringermeer plaatsvindt, is nader onderzoek noodzakelijk naar de mogelijkheden voor zoetwatertoevoer.

6.6 Stand van zaken (maart 2006)

De volgende uitgangspunten staan onafhankelijk van de bouwstenendiscussie **vast**:

1. De grenzen van het gebied waarbinnen het Wieringerrandmeer wordt aangelegd.
2. De waterdiepte van een aanzienlijk deel van het meer is 2,6 meter en in de vaargeul door het gebied 3 meter, ook om beroepsvaart van Amstelmeer naar IJsselmeer en vice versa in het gebied mogelijk te maken.
3. Ter hoogte van De Haukes komt een dubbelzijdige keersluis, die bij uitzonderlijk hoge waterpeilen kan worden gesloten.
4. Langs de zuid- en noordrand van het gebied komen ecologische verbindingen, als onderdeel van de zogenoemde Noordboog.
5. De locaties voor de woningen blijven in hoofdlijnen dezelfde: in de Polder Waard-Nieuwland, op de eilanden van Ipelsheim en in nieuw aan te planten bos aan de zuidwestkant van het Robbenoordbos. Ook het aantal woningen blijft maximaal 1845.
6. Het noordwestelijke deel van het meer wordt ingericht met water en vooroevers.
7. In het noordelijk deel van het Robbenoordbos ter hoogte van de Zuiderhaven wordt ruimte gereserveerd voor verblijfsrecreatie (recreatiewoningen).
8. De zuidelijke oever van het meer blijft gehandhaafd conform het planconcept 2A
9. Nabij De Haukes blijft ruimte voor uitbreiding van de jachthaven en de realisatie van watergebonden bedrijvigheid.

10. De noordzijde van het Robbenoordbos (zuidzijde Zuiderhaven) leent zich voor een (verdere) verblijfsrecreatieve ontwikkeling.
11. De eerste fase van het plan behelst de inrichting van de Polder Waard-Nieuwland.

De bouwstenendiscussie en de overleg- en inspraakreacties op het voorontwerp-Structuurplan geven aanleiding om het plan op de volgende punten **te wijzigen**:

1. Het kanaal van het Wieringerrandmeer komt niet, zoals aangegeven in het planconcept 2A, door het Robbenoordbos, maar noordelijker: van de noordelijke punt van het meer naar de Zuiderhaven ten zuiden van Den Oever. Deze optie heeft als voordelen dat met een kortere vaarverbinding kan worden volstaan, dat het Robbenoordbos niet wordt doorsneden en dat de doorspoeling van het meer zo optimaal mogelijk wordt. Gevolg is wel dat een het water brakker is dan bij een zuidelijker inlaat.
2. Een meer noordelijke situering van het kanaal betekent dat in en rond de Zuiderhaven een aantrekkelijk vestigingsklimaat ontstaat voor bedrijvigheid en dat aangesloten kan worden op de recreatieve potentie van de Zuiderhaven.
3. De zuidoever van het meer ter hoogte van de "baggerdijk" krijgt tevens een dagrecreatieve functie (stranden). Daarbij vindt afstemming plaats met de beoogde ecologische functie van deze zone.
4. Niet zozeer als gevolg van de bouwstenendiscussie, maar als gevolg van bezwaren van de gemeente Wieringen, wordt afgezien van een verblijfsrecreatieve ontwikkeling aan de westrand van Wieringen, ter hoogte van Lutjestrand.
5. Mede naar aanleiding van discussies met Staatsbosbeheer staat de inrichting van de Zuiderhaven ter discussie. De mogelijkheid bestaat om de haven deels te benutten voor de bouw van recreatiewoningen en voor een ecologische zone. Om deze ontwikkelingen eventueel mogelijk te maken, is de Zuiderhaven als geheel onderdeel van het plangebied gemaakt.
6. De jachthaven bij De Haukes kan ook in westelijke richting worden uitgebreid. Nader onderzoek vindt plaats naar mogelijkheden en haalbaarheid. Ten behoeve van deze mogelijke ontwikkeling wordt het plangebied iets in westelijke richting uitgebreid.

De volgende onderdelen van het plan staan nog **ter discussie**:

1. Het deel van het Robbenoordbos ten westen van de A7 zal ook een functie kunnen krijgen als woongebied ("wonen in het bos"), in combinatie met een woongebied in het nieuw aan te planten bos in dit gebied. Bij woningbouw in bestaand bos zal elders

compensatie plaatsvinden van natuurwaarden die verloren gaan. Aandachtspunt is het wegverkeerslawaai van de A7.

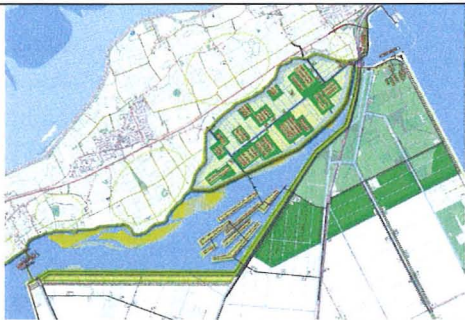
2. De inrichting van de Polder Waard-Nieuwland. Hiervoor zijn nog ideeën in ontwikkeling, die variëren van het volledig onder water zetten (met eilanden voor de woningen) tot volledige handhaving (woningen op eilanden in “kamers in het bos”, deels behoud open karakter van de polder). Hierop wordt in het vervolg van dit hoofdstuk nader ingegaan
3. De inrichting van de vooroevers van de noordelijke oever van het meer. Uitgangspunt is dat het monumentale karakter van de Wierdijk niet mag worden aangetast.
4. Doordat het water in het Wieringerrandmeer een enigszins brak karakter krijgt, is het wel geschikt voor bestaande teelten in het gebied, maar niet voor bollenteelt en glastuinbouw. Als deze teelten een plek krijgen in de (noordelijke) Wieringermeer is nader onderzoek noodzakelijk naar mogelijke alternatieven voor de watertoevoer voor de landbouw.
5. De mogelijkheid bestaat om het gebied tussen de Schelpenbolweg en de zuidwestelijke plangrens als “bufferzone” bij het gebied te betrekken. Het gebied kan een inrichting voor natuur en recreatie krijgen, waarbij de bestaande agrarische bedrijven een functie als bijvoorbeeld kampeerbedrijf zouden kunnen krijgen. Hierover vindt nadere besluitvorming plaats. Dit gebied zal geen deel uitmaken van het exploitatiegebied.
6. Naar de ontsluiting van het oostelijk deel van het plangebied vindt nader onderzoek plaats. De wegen door De Haukes en Westerland zijn niet berekend op grote verkeersstromen. Het sluipverkeer op de N240 moet zo veel mogelijk worden ontmoedigd.

6.7 Drie varianten voor inrichting van het gebied

Door Palmboom & van den Bout Stedenbouwkundigen zijn in samenwerking met Strootman Landschapsarchitecten drie varianten ontwikkeld voor de inrichting van het gebied. In het navolgende wordt kort ingegaan op de inhoud van deze varianten.

Variant	Specifieke kenmerken	
Waterland	• Polder Waard-Nieuwland in open relatie met meer, gebruik makend van natuurlijke hoogteverschillen • Woningen op eilanden in Polder Waard-Nieuwland • Wonen aan pieren in meer en in bos • Vooroevers langs hele Wierdijk • Pont als langzaamverkeersverbinding door hart gebied	

	Voordelen	Nadelen
	- Groot aaneengesloten meer, hoge (water)recreatieve waarde - Goede mogelijkheden doorstroming - Zicht op meer vanaf A7 - Kansen (natte) natuurontwikkeling - Grote mogelijkheden gevarieerd wonen aan water	- Pierwoningen niet passend bij karakter streek (hoge dichtheid, vrij stedelijk) - Veel grondverzet noodzakelijk - Waarschijnlijk hoge kosten - Pont: exploitatie en bedrijfszekerheid - Mogelijke aantasting Wierdijk

Variant	Specifieke kenmerken	
Nieuwland	- Polder Waard-Nieuwland gehandhaafd ten behoeve van wonen, natuur en water - Woningen in Polder Waard-Nieuwland in "boskamers" daartussen open ruimtes (zichtrelaties naar Wieringen; Polderweg als ruggengraat; - Wonen op eilanden in meer en in bos - Vooroevers langs hele Wierdijk - Fietsverbinding door hart gebied	
	Voordelen	Nadelen
	- Verschillende woonmilieus (water, polder en bos) - Adequate bescherming oostelijk deel Wierdijk - Waarschijnlijk lagere kosten - Deels behoud cultuurhistorische waarde Polder Waard-Nieuwland	- Pierwoningen niet passend bij karakter streek - Veel grondverzet noodzakelijk - Waarschijnlijk hoge kosten - Pont in plaats van brug door hart gebied

Variant	Specifieke kenmerken	
Halfland	- Polder Waard-Nieuwland deels vergraven ten behoeve van groter meer - Woningen in Polder Waard Nieuwland, op grote eilanden en in bos - Langs zuidrand Polder Waard-Nieuwland ruimte voor wonen en recreatie - Vooroevers langs hele Wierdijk	
	Voordelen	Nadelen
	- Goede mogelijkheden doorstroming - Verschillende woonmilieus (polder, eilanden, bos) - Zicht op meer vanaf A7	"Harde" overgang Polder Waard-Nieuwland naar water - Water minder zichtbaar/gecompartimenteerd door grote eilanden - Woningen op eilanden deels niet aan water

Bij alle drie de modellen is voldoende ruimte (ruim 200 hectare) voor het woningbouwprogramma. Het oppervlakte water varieert van ruim 600 hectare bij de modellen "nieuwland" en "halfland" tot bijna 900 hectare bij het model "waterland". In alle drie de modellen is het kuuroord, dat oorspronkelijk ter hoogte van het Lutjestransd was gedacht, verplaatst naar het eilandengebied.

De drie uitwerkingsvarianten hebben ten grondslag gelegen aan de Integrale effectrapportage (IER). Hierop wordt in de navolgende paragraaf ingegaan.

6.8 De integrale effectrapportage (IER)

Zoals aangegeven in hoofdstuk 1 dient voorafgaand aan de vaststelling van het Structuurplan een Strategische Milieubeoordeling, een Landbouweffectrapportage (LER) en een Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA) te worden opgesteld. Deze drie onderdelen zijn geïntegreerd tot de Integrale Effectrapportage (IER). In het navolgende wordt een samenvatting gegeven van deze rapportage. Deze tekst is deels de letterlijke samenvatting van de IER.

Gemeten effecten

De aanleg van het randmeer heeft gevolgen voor de waterkwaliteit, de natuur, het landschap, de landbouw, de ruimtelijke inrichting en de economie. Er zijn gevolgen tijdens de aanleg van het meer, en als het afgerond is. Op basis van de verplichte Strategische Milieubeoordeling moeten de gevolgen van de aanleg van het meer inzichtelijk moeten zijn voordat het uitgevoerd wordt. In het kader van het IER zijn alle gevolgen onderzocht. Hierbij is ook gekeken naar de onderlinge samenhang tussen de gevolgen. Zo kan bijvoorbeeld de aanleg van het meer een positief gevolg hebben voor watervogels, en kan de recreatievaart dit effect weer iets verminderen. Het voordeel van deze manier van werken is dat alle gevolgen meegenomen kunnen worden bij de besluiten die de provincie en de gemeenten gaan nemen.

De effecten

In oktober 2005 is door de onafhankelijke commissie voor de milieu-effectrapportage bepaald wat er onderzocht moet worden. De provincie en de gemeenten hebben in december 2005 besloten het advies van de commissie over te nemen. De gemeenten en de provincie mogen alleen gemotiveerd afwijken van dit advies. Van tevoren staat dus vast wat er onderzocht moet worden. Vastgesteld is naar welke thema's gekeken moet worden. Dit zijn 9 thema's, waarvoor is bepaald waar specifiek onderzoek naar moet worden gedaan. Zo wordt bij verkeer en vervoer onder andere gekeken naar de bereikbaarheid, verkeersafwikkeling en veiligheid. De effecten worden vergeleken met een situatie waarin het plan niet wordt uitgevoerd. Dit heet de referentiesituatie.

Ten behoeve van de opstelling van de IER heeft literatuurstudie plaatsgevonden en zijn er modellen gebouwd. Bijvoorbeeld om de

■
gevonden waterstromen goed in beeld te brengen. In de onderzoeken is gekeken naar de effecten tijdens en na de aanleg van het meer en er is gekeken naar de samenhang tussen de effecten.

In het navolgende wordt kort ingegaan op de gevolgen voor elk van de 9 thema's.

Thema (grond)waterhuishouding (geohydrologie)

Het Wieringerrandmeer zal effecten hebben op de grondwaterhuishouding in de omgeving en is daarmee van invloed op onder andere de grondwaterstand en watersamenstelling. Dit is vooral belangrijk voor de landbouw en natuur, omdat het mede bepaalt wat er wel en niet verbouwd kan worden en wat er groeit en bloeit. Zo zal de grondwaterstand stijgen in de omgeving van het meer. Vlakbij het meer zal dit 30 tot 50 centimeter hoger worden. Op een afstand van ca 1,2 kilometer van het meer zal de stijging ongeveer 5 centimeter zijn. Bij Halfland en Nieuwland neemt de kwel en de gemaalafvoer in Polder Waard-Nieuwland toe met circa 1,5 mm/dag. De (zoute) kwel in de kogen (lager gelegen delen op Wieringen) zal in alle gevallen toenemen. Dit komt omdat het water in het randmeer het water onder de grond naar boven drukt. Het water in het randmeer is zoeter dan het huidige grondwater. Op termijn zal vermenging het gevolg zijn. Het grondwater in de buurt van het randmeer zal iets zoeter worden.

Onder Wieringen ligt een zoetwaterbel. Door de aanleg van het Wieringerrandmeer ontstaat op Wieringen weer een eigen watersysteem, zoals het er ook was voor 1927 (de inpoldering van Wieringermeer). De zoetwaterbel zal groter worden. Dit positieve effect zal vooral ontstaan bij Halfland en Waterland.

Het Wieringerrandmeer kan bij alle alternatieven de watervoorziening van het Amstelmeerkanaal overnemen. Het water uit het randmeer is bruikbaar voor alle gewassen die nu in het gebied worden geteeld.

Thema waterkwantiteit

Het Hoogheemraadschap stelt eisen aan de grootte van bijvoorbeeld sloten, kanalen en duikers. Dit doet het hoogheemraadschap om er voor te zorgen dat het water goed afgevoerd kan worden bij hevige regenval. En om water aan te kunnen voeren als het te droog is. De drie alternatieven voldoen aan de eisen die het hoogheemraadschap stelt. Zowel in Halfland, Nieuwland als Waterland kunnen alle polders van water worden voorzien. Alle alternatieven scoren even goed op het thema waterkwantiteit.

■
Alle alternatieven leiden tot een betere waterhuishouding van de Amstelmeerboezem (meer berging) en minder afvoer naar het IJsselmeer (positief effect).

Thema waterkwaliteit en leven in het water (aquatische ecologie)

Een van de doelstellingen van het project is het maken van een ecologische verbindingszone. Het is daarvoor belangrijk dat de kwaliteit van het water in het meer goed is, zodat er veel planten en dieren in kunnen leven. Dit heet aquatische ecologie. Ook moet het water geschikt zijn voor recreatie. De groei van blauwalg is ongewenst, want dan wordt de zwemkwaliteit onvoldoende.

Waterland scoort het beste voor waterkwaliteit en aquatische ecologie. Verwacht wordt dat het watersysteem helder en plantenrijk kan zijn in 20% van de oppervlakte van het meer. In de twee andere alternatieven wordt een iets kleiner deel helder en plantenrijk verwacht. In de onderzoeken is ook gekeken naar de invloed van meststoffen op het watersysteem. Door de steeds strengere mestwetgeving wordt de waterkwaliteit in het gebied steeds beter. Dit is ook doorgerekend in de onderzoeken. Uiteindelijk scoren alle drie de alternatieven goed op de aanwezigheid van nitraat en fosfaat (meststoffen). In Waterland is de waterkwaliteit het beste.

De aanwezigheid of komst van blauwalgen is bij alle drie de alternatieven zeer beperkt. Dit komt ook door de water doorstroming in het meer. De kwaliteit van het water is goed voor recreatie.

Thema op het land levende dieren (terrestrische) ecologie

In de onderzoeken is gekeken naar de natuurontwikkeling, omdat dit ook een van de doelstellingen van het project is. Bij alle drie de alternatieven wordt de bestaande situatie behoorlijk gewijzigd. Dat betekent dat er tijdens de aanleg van het meer veel gevolgen zijn voor de vogels en dieren die nu in het gebied leven.

Waterland leidt vanuit terrestrisch ecologisch (vogels, planten en dieren op het land) oogpunt tot de beste toekomstperspectieven. Met name door de grotere schaal van het water, moeraslanden en ondiepe delen van het meer biedt Waterland meer rust en meer toegevoegde waarde voor met name broedvogels, wintergasten en de vele passerende trekvogels. Het grotere meer en de bredere oeverzones bieden de beste kansen om een aanvullend voedselgebied te vormen op het IJsselmeer, Waddenzee en Amstelmeer. Bovendien zijn de mogelijkheden in dit alternatief om in te spelen op bestaande natuurwaarden en natuurlijke reliëfverschillen in de ondergrond veruit het grootst. Daar staat tegenover dat Waterland reeds op korte termijn leidt tot de grootste effecten op de in

met name polder Waard-Nieuwland aanwezige beschermde en rode lijst soorten. Waterland biedt echter ook de mogelijkheden om deze effecten door een slimme fasering en planaanpassing te beperken.

Thema bodem

Bij het thema bodem wordt gekeken naar twee punten: wordt er grond in het gebied gebracht, of wordt er grond uit het gebied gebracht. Bij grote projecten wordt altijd geprobeerd om met een gesloten grondbalans te werken. Dan worden er geen vreemde stoffen in het gebied gebracht. En het vervoeren en storten van grond kost heel veel geld. In alle alternatieven is sprake van een gesloten grondbalans. Voor Halfland en Nieuwland wordt dit bereikt door in fase 1 reeds te beginnen met de aanleg van de wooneilanden en de geluidswallen in de Wieringermeerpolder. Voor Waterland geldt dat de grondbalans voor zowel fase 1 als fase 2 is gesloten. Het grondverzet is het grootst in Halfland, gevolgd door Waterland. Nieuwland heeft het minste grondverzet.

Er is ook onderzoek gedaan naar de bodemkwaliteit. Deze is bij de drie alternatieven gelijk.

Thema landschap, cultuurhistorie en archeologie

Er is onderzocht op welke wijze het Wieringerrandmeer van invloed is op het landschap en de aanwezige cultuurhistorische en archeologische waarden. In de huidige situatie is er een groot verschil tussen het landschap van Wieringen en dat van de Wieringermeer. Wieringen heeft de sfeer van een eiland. In het landschap zijn de invloeden uit het verleden te lezen, met een keilembult uit de ijstijd, kogen gevormd door dijkdoorbraken, et cetera.

In de Wieringermeer is de invloed van de mens duidelijk terug te zien. Strakke polderpatronen, bedacht voor een efficiënte landbouw. De aanleg van het Wieringerrandmeer zorgt voor een versterking van het bestaande contrast tussen Wieringen en Wieringermeer. Het meer met haar invulling voegt een nieuw landschap tussen de bestaande landschappen, en sluit aan op de twee landschappen.

Het landschap dat door de voorgenomen activiteit verdwijnt is een deel van de Wieringermeer. Dat heeft een duidelijk effect op de cultuurhistorische waarde van deze Zuiderzeepolder. In het ontwerp van alle alternatieven is de 'hap' uit de Wieringermeer duidelijk herkenbaar gemaakt: de ingreep is niet verdoezeld. Daardoor wordt er als het ware een nieuwe historische laag toegevoegd. Op de criteria voor landschap en cultuurhistorie scoort het alternatief Waterland duidelijk het beste. Bij Waterland krijgt Wieringen haar hele voormalige kustlijn weer terug. De historische Wierdijk op Wieringen

wordt in alle gevallen gespaard, en krijgt zelfs deels haar functie terug.

Bij alternatief Nieuwland blijven de structuren in de polder Waard-Nieuwland het beste bewaard. Op dit punt scoort Nieuwland beter dan de andere twee alternatieven.

Thema verkeer en vervoer

Bij het thema verkeer en vervoer is gekeken naar veiligheid en bereikbaarheid. Een belangrijk punt hierbij is dat de aanleg van het meer er altijd toe leidt dat de meeste verbindingen tussen Wieringen en Wieringermeer verbroken zullen worden. Dit is een logisch gevolg van de aanleg van het meer. Aan de kant van de rijksweg A7 en aan de kant van de Haukes blijven verbindingen bestaan. De andere verbindingen zullen vervallen.

Over het algemeen genomen scoren de drie alternatieven gelijk op de beoordelingscriteria van verkeer. Halfland scoort iets positiever op het aspect bereikbaarheid als het gaat om de woningbouw in het Wieringerrandmeer. Een belangrijk aandachtspunt in de verkeersafwikkeling (in alle drie de alternatieven) is de noodzakelijke aanpassing van de aansluiting van de N99 en Stontelerweg op de A7.

Thema landbouw

Het randmeer wordt gemaakt op gronden die nu nog landbouwgronden zijn. De aanleg van het meer heeft effecten op de landbouwsector. In het onderzoek is gekeken naar de gevolgen door de aanleg van het meer. Ook is aangegeven wat er gebeurt als er geen meer komt. Als er geen meer komt zal een deel van de agrarische bedrijven met name op Wieringen verdwijnen. Door de kleinschaligheid heeft een aantal van de huidige bedrijven geen toekomstperspectief.

De komst van het meer leidt er toe dat een deel van het landbouwareaal in de Wieringermeer zal verdwijnen. In totaal gaat het om 30 bedrijven, waarvan een deel ook in de situatie zonder meer al zou verdwijnen. Met het verdwijnen van deze bedrijven vermindert ook het werk voor bijvoorbeeld loonwerkers en andere bedrijven die diensten leveren aan de agrarische bedrijven.

Er zijn geohydrologische effecten (onder andere zilte kwel) die van invloed zijn op de landbouw. Voor een deel ontstaan deze effecten door de aanleg van het meer. Voor een deel ontstaan deze effecten spontaan, ook als het meer niet wordt aangelegd. Deze kunnen met technische middelen worden opgevangen. De landbouw kan last krijgen van schade door vogels.

Thema maatschappelijke kosten en baten

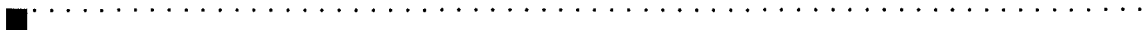
Een MKBA is een integraal afwegingsinstrument dat alle huidige en toekomstige maatschappelijke voor- en nadelen van de aanleg van het Wieringerrandmeer tegen elkaar afweegt door ze in geld uit te drukken. Omdat een MKBA de voor- en nadelen van alle betrokkenen - overheid, bedrijven en burgers - in beeld brengt, is de MKBA sectoroverschrijdend. Wanneer de baten groter zijn dan de kosten is een project maatschappelijk gezien verantwoord.

In een natuur- en milieu-inclusieve MKBA gaat het ook om positieve en negatieve effecten van een project op natuur, milieu en andere omgevingskwaliteiten. Uit de eerste berekeningen blijkt dat de aanleg van het Wieringerrandmeer een duidelijk positief saldo oplevert.

In onderstaand schema zijn de resultaten van de IER samengevat.

Tabel 4.1. Overzicht van de effecten

thema en aspect	criterium	Halfland	Waterland	Nieuwland
Geohydrologie				
landbouw	verandering effectief landbouwareaal *** (ha)	-67	-119	< -67
natuur	toename zoutschade landbouw (%)	0%	0%	0%
	verandering doelrealisatie bestaande natuur (%)	+12%	+12%	<+12%
bebouwde omgeving	drooglegging (kwalitatief)	0	0	0
herstel geohydrologisch eilandsysteem	beschrijvend (kwalitatief)	+	++	+
Waterkwantiteit				
watervoorziening	watervoorziening polders	0	0	0
operationeel beheer	kunsthoeven in het Amstelmeerboezemsysteem	0	0	0
Waterkwaliteit en aquatische ecologie				
	ecologische toestand: toetsing nutriëntenbelasting aan kritische grenzen	+	++	+
	waterkwaliteit in termen van absolute gehalten van fosfaat en stikstof	+	+ / ++	+
	waterkwaliteit in termen van absolute gehalten van chloride:			
	- vanuit ecologie	0	0	0
	- vanuit landbouw	0	0	0
	kans op bloei van cyanobacteriën	+	+	+
	aanwezigheid zoet-zoutgradiënt Amstelmeerboezem	0/-	0/-	0/-
	Terristrische ecologie			
	Areaal natuurlijke habitats	-	0	-
	Areaal onder invloed vernatting of verzilting	-	0	-
	Habitats onder verstoringinvloed	-	0	-
	Aantal soorten dat schade ondervindt	-	--	-
	Verandering in ruimtelijke relaties vogels	-	0	--
	Effectiviteit verbindingzones	0	+	-
	Kans op optreden overlast	++	> ++	+
Bodem				
	grondbalans & grondstromen in m ³	10.900.000	9.600.000	8.300.000
	milieuhygiënische (water)bodemkwaliteit	0	0	0

thema en aspect	criterium	Halfland	Waterland	Nieuwland
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	grotere context	+	++	+
	ruimtelijke structuur:			
	als geheel	0	++	0
	Wieringermeerpolder	-	-	-
	Polder Waard- Nieuwland	--	--	-
	zicht vanaf Wieringen	-	+	-
	Wierdijk	+	+	+
Verkeer en vervoer	verkeersafwikkeling	0 *	0 *	0 *
	bereikbaarheid	-	-	-
	verkeersveiligheid	- **	- **	- **

* Mits de capaciteit van de N99 en de aansluiting op de A7 flink wordt vergroot, anders een verslechtering.

** Indien er geen maatregelen aan de weg worden genomen. Is dit wel het geval dan zal dit een verbetering van de verkeersveiligheid tot gevolg hebben.

*** Dit betreft niet het daadwerkelijke landbouwareaal. Voor dit criterium is gebruik gemaakt van het zogenoemde en algemeen geaccepteerde WaterNOOD instrumentarium. Hiermee worden de effecten van de realisatie van het Wieringerrandmeer getoetst aan het optimale grondwaterregime voor landbouw en natuur. De doelrealisatie voor de landbouw wordt uitgedrukt **als effectief landbouwareaal**, waarbij het totale landbouwareaal in een poldervak is vermenigvuldigd met de procentuele doelrealisatie.

De conclusie is dat het model Waterland pover het geheel genomen het best scoort op de criteria, gevolgd door Halfland en Nieuwland. Waterland scoort met name positief wat betreft de bijdrage aan het geohydrologisch eilandsysteem, de waterkwaliteit en ecologische toestand van het water, natuur en landschap en cultuurhistorie.

Besloten is daarop om het voorliggende Structuurplan toe te spitsen op de mogelijkheid van realisatie van de varianten Waterland en Halfland. De variant Nieuwland blijft in het navolgende buiten beschouwing, omdat in ruimtelijk opzicht deze variant de minst aantrekkelijke is en ook in de IER het minst gunstig scoort.

6.9 De varianten Halfland en Waterland.

Op basis van de discussie over de drie modellen zijn de ontwerpen voor "Waterland" en "Halfland" aangepast. In het navolgende wordt hierop ingegaan. Het voorliggende Structuurplan maakt beide ontwikkelingen mogelijk.

Waterland

Kaart 12 Variant Waterland (bron: Witteveen en Bos, IER 17 maart 2006)

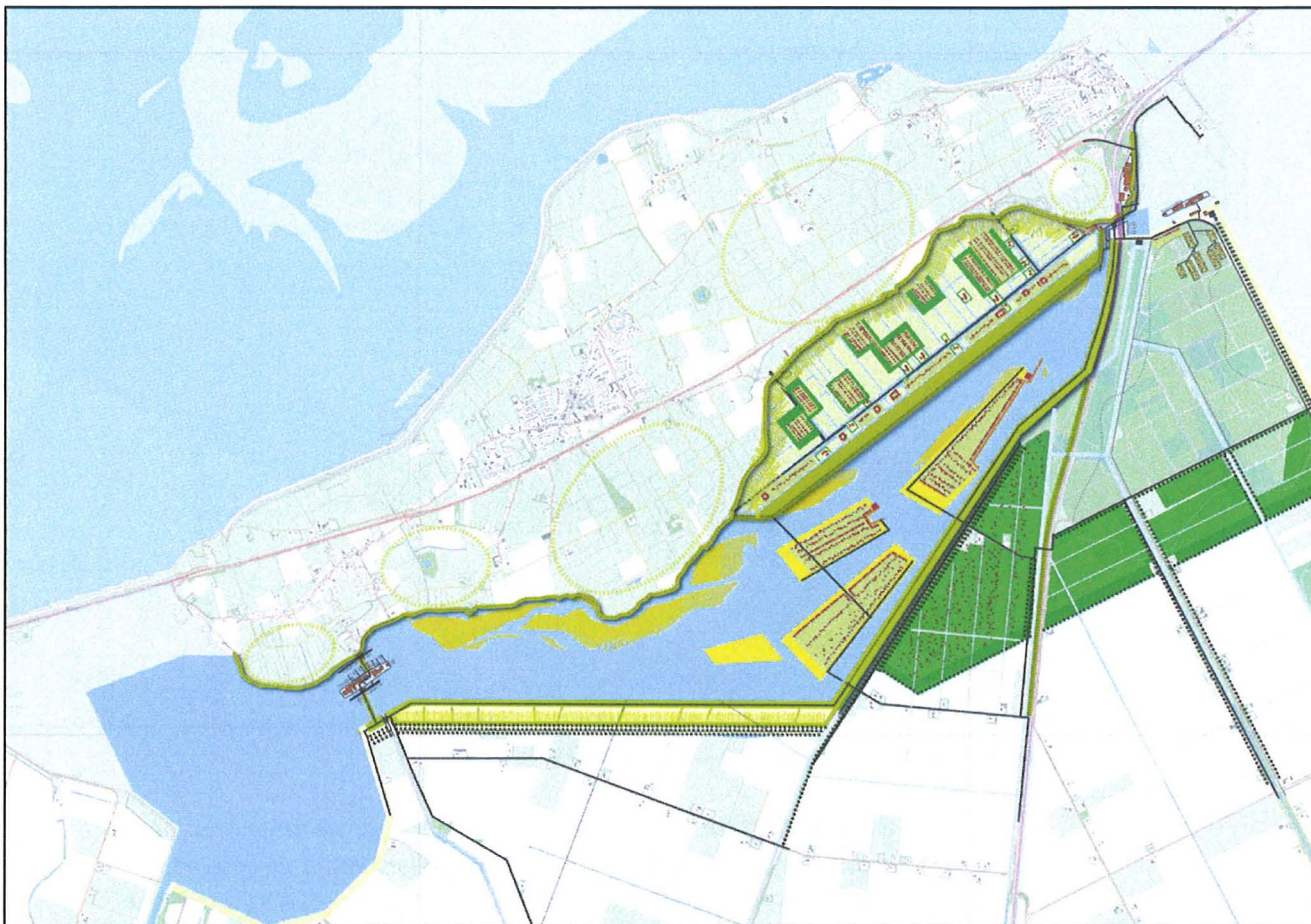
De variant Waterland omvat de aanleg van groot meer, met daarin wooneilanden. De Polder Waard-Nieuwland wordt vergraven, waardoor de oude kustlijn van Wieringen weer volledig zichtbaar wordt. De oppervlakte van het meer wordt 860 hectare. Gebruik wordt gemaakt van bestaande hoogteverschillen en de natuurlijke variatie in bodemtypen om verschillende vaardieptes en rietlanden te realiseren. Aan de noordrand van het meer komen vooroevers die deel uitmaken van de natte ecologische verbindingszone.

De woningen worden gebouwd op ruime kavels op de eilanden, waarbij de meeste kavels aan water grenzen. In bestaand en nieuw bos komen ruime zeer grote kavels, die deels ruim bebost zijn, aangevuld met een openbaar stelsel van bosstroken met bospaden.

Bij deze variant krijgt Wieringen het meest duidelijk het karakter van een eiland. Een lange fietsbrug doorsnijdt het meer. Een deel van het bestaande bos wordt voor wonen ingericht, maar daarnaast vindt ook

de aanleg van nieuw bos plaats, mede als onderdeel van de zuidelijke droge ecologische zone. De overige elementen blijven ongewijzigd. De Haukes en de Zuiderhaven zijn belangrijke “watersportknopen”, waar ruimte wordt gecreëerd voor recreatie en watersportgebonden bedrijvigheid.

Halfland

Kaart 13 Variant Halfland (bron: Witteveen en Bos, IER 17 maart 2006)

Halfland verschilt in zoverre van Waterland, dat bij deze variant een deel van de Polder Waard Nieuwland intact blijft en wordt benut voor de bouw van een aantal losse buurtschappen (“landschappelijk wonen”). Tussen de buurtschappen blijven bestaande zichtlijnen bestaan. De eilanden zijn groter dan in de variant Waterland. De woonbuurtjes op een eiland krijgen een ruime opzet, waarbij de woningen deels niet aan water grenzen. Voor het overige is deze variant gelijk aan de variant Halfland.

Fasering

De fasering ziet er in hoofdlijnen als volgt uit:

2007-2008; Start werkzaamheden Polder Waard-Nieuwland; ontgraven meer en sloop bebouwing; start inrichting wooneilanden resp. woongebieden; inrichting woongebieden in bestaand bos, aanplant nieuw bos.

2009-2010: verder ontgraven meer in Polder Waard-Nieuwland; inrichting wooneilanden. Eind 2010 is het water in de Polder Waard-Nieuwland gerealiseerd en is een start gemaakt met de woningbouw in de Polder Waard-Nieuwland en het bestaande bos. Daarnaast is begonnen met het ontgraven van het westelijke meer.

2011-2012: verdere inrichting Polder Waard-Nieuwland (Halfland) en wooneilanden in Polder Waard-Nieuwland (Waterland), bouw woningen op eilanden en in bos, ontgraven westelijk en centraal meer, aanleg eilanden Ipelsheim (Halfland).

2013-2015: aanleg compleet meer en alle eilanden van Ipelsheim, verdere woningbouw op de eerder aangelegde eilanden, uitbreiding jachthaven en aanleg bedrijventerrein De Haukes en baggerdijk zuidzijde (Halfland). Aanleg fietsverbinding door het hart van het gebied en bouw van de sluis bij De Haukes.

Na 2015: verdere woningbouw, inrichting omgeving Zuiderhaven, aanleg schutsluis en bruggen aan oostzijde van het gebied.

Daarmee worden de hoofdlijnen van de oorspronkelijke fasering van planvariant 2a gevolgd. De werkelijke fasering is mede afhankelijk van de verwerving van gronden en de ervaringen die tussentijds worden opgedaan.

6.10 Woningbouwlocaties Hippolytushoef en Den Oever

Het voorliggende Structuurplan voorziet tevens in de mogelijkheid van de realisatie van nieuwe woongebieden bij Hippolytushoef en Den Oever. Deze woningbouw is een afgeleide van de realisatie van het Wieringerrandmeer. Op deze gebieden rust de Wet Voorkeursrecht en hebben een capaciteit van maximaal 400 resp. 200 woningen, los van de 1845 woningen die in het eigenlijke gebied van de Wieringerrandmeer worden gebouwd. In beide gebieden moet rekening worden gehouden met aardkundige en landschappelijke waarden, waardoor de werkelijke capaciteit waarschijnlijk lager zal zijn. Voor de betreffende gebieden zal in de planperiode nadere besluitvorming plaatsvinden.

■
Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Wieringen kan zich weliswaar vinden in het ISP Wieringerrandmeer maar maakt een voorbehoud ten aanzien van de woningbouwlocaties ten noorden van Hippolytushoef en ten westen van Den Oever. Terecht wordt in het ISP al geconstateerd dat gezien de aardkundige en landschappelijke waarden de bouwcapaciteit in deze gebieden gering zal zijn.

In de verdere planvoorbereiding dient nadere besluitvorming plaats te vinden over deze gebieden. Het college denkt daarbij aan het realiseren van maatschappelijke voorzieningen in nader te bepalen gedeelten van deze gebieden.

Het college ziet bij voorkeur woningbouw (voor de autonome ontwikkeling) plaatsvinden op inbreilokaties welke kunnen ontstaan door het realiseren van eerder genoemde maatschappelijke voorzieningen.

Andere gevolgen

Ook overigens heeft de realisatie van het Wieringerrandmeer de nodige gevolgen buiten het plangebied. Daarbij gaat het onder andere om de infrastructuur. Nadere studie vindt plaats naar de mogelijkheden om de verkeersoverlast als gevolg van verkeer op de N240 bij De Haukes te beperken.

Voorafgaand aan de realisatie van woningen op de genoemde locaties is het noodzakelijk onderzoek te plegen naar onder andere archeologie, ecologie, de waterhuishouding (watertoets), externe veiligheid, luchtkwaliteit en wegverkeerslawaaï.

6.11 Structuurplankaart

De structuurplankaart is zodanig opgebouwd, dat de varianten Waterland en Halfland daarin passen. De plankaart geeft een **indicatie** van de belangrijkste functies per gebied. In het navolgende wordt ingegaan op de functie per deelgebied. De nummers verwijzen naar de nummers op de kaart. De mate waarin kleuren op de kaart voorkomen zijn **niet** representatief voor de mate waarin een bepaalde functie in een bepaald gebied inhoud krijgt. Deels zijn functies overlappend: zo heeft het water in het gebied ook een functie als natuurlijk milieu en voor dagrecreatie. Waterstaatkundige werken zijn niet apart vermeld, behalve bij de “knopen” bij De Haukes en het complex van sluis en bruggen ter hoogte van het IJsselmeer.

Op de kaart zijn verder indicatief aangegeven:

- de ontsluitingspunten voor de ontsluiting van de woongebieden;
- de langzaamverkeersverbinding door het hart van het gebied.

Gebied I Omgeving De Haukes

In het gebied tussen De Haukes de zuidrand van het plangebied worden de bestaande functies uitgebouwd. Daarbij gaat het om uitbreiding van de jachthaven en een terrein met beperkte omvang voor watersportgebonden bedrijvigheid. Daarnaast komen in het gebied waterstaatkundige werken in de vorm van keersluis met een beweegbare brug. De weg door het gebied krijgt een zodanige vormgeving dat doorgaand verkeer wordt ontmoedigd. Hiernaar vindt nog nader onderzoek plaats. De Slootvaart blijft via een schutsluis bereikbaar over water. Hierover zijn nadere afspraken noodzakelijk tussen Hoogheemraadschap en provincie.

Gebied II Noordwestrand meer

Het noordwestelijke deel van het meer krijgt een inrichting als meer met natuurlijke vooroevers in de vorm van eilanden en riet, zodanig dat de Wierdijk wordt beschermd. Daarnaast zijn de vooroevers onderdeel van de natte ecologische verbinding langs de noordrand van het plangebied.

Gebied III Westelijk meer

Dit is het grootste aaneengesloten watergebied. Het meer krijgt een belangrijke dagrecreatieve functie voor de watersport.

Gebied IV Ipelsheim

In dit gebied komen bij beide varianten woningen op onderling verbonden eilanden. Het gaat daarbij overwegend om vrijstaande woningen op kavels met een omvang tussen globaal 500 en 2000 m². Een deel van de woningen zal als 2-onder-één-kapwoning, rijenwoning of gestapeld kunnen worden gebouwd. Er is ruimte voor 500-1000 woningen. In het gebied is daarnaast ruimte voor een kuuroord met daarbij eventueel mogelijkheden voor verblijfsrecreatie. De ontsluiting voor wegverkeer vindt plaats vanaf de Frieseweg langs de A7

Gebied V Polder Waard-Nieuwland

De inrichting van dit gebied staat nog niet vast. Zoals in het voorgaande aangegeven is het mogelijk dat de polder onderdeel wordt van het merengebied (variant Waterland), waarbij de woningen op eilanden worden gebouwd. De variant Halfland gaat uit van gedeeltelijke handhaving van de polder, waarbij de woningen in de polder worden gebouwd. Er is in alle gevallen ruimte voor 500-800

■
woningen. Ook hier gaat het overwegend om vrijstaande woningen op ruime kavels (circa 500 – 2000 m²).

Als de woningen in de bestaande polder worden gebouwd komen de woningen in door groen omgeven buurtschappen, die worden gescheiden door brede, open buffers, waardoorheen het eiland Wieringen zichtbaar blijft. Langs de randen van de polder komen in dat geval natuurlijke milieus met water, riet en biezen. Aan de noordrand van de polder maakt deze zone deel uit van de ecologische zone aan de noordrand van het plangebied.

Het gebied krijgt een dagrecreatieve functie in de vorm van watersport (Waterland) of stranden en speelweiden en/of routerecreatie (Halfland).

Gebied VI Zuidrand meer

Dit gebied wordt ingericht met rietoevers en stranden en krijgt een belangrijke functie voor dagrecreatie en natuurontwikkeling.

Gebied VII Ecologische zone zuidrand

Het baggerdepot aan de zuidrand van het gebied krijgt een primaire inrichting als natuurgebied, als onderdeel van de droge ecologische verbinding aan de zuidrand van het plangebied.

Gebied VIII Wonen in bos

In het nieuw aan te planten bos ten zuiden van het Robbenoordbos komen ruime vrijstaande woningen op grote kavels (overwegend tussen 1500-3000 m²). Een deel van de circa 200-300 woningen komt mogelijk in het bestaande bos ten noorden van het nieuw aan te planten bos. Hiervoor vindt elders aan de zuidrand van het Robbenoordbos compensatie plaats.

Gebied IX Oostelijke dijk

Dit gebied krijgt bij alle varianten een functie voor de ontsluiting van de aanliggende (woon)gebieden. De dijk kan daarnaast een natuurfunctie vervullen als verbinding tussen het natte milieu van het randmeer en het droge milieu van het bos achter de dijk. De bestaande Den Oeversche Vaart blijft bestaan.

Gebied X Bedrijventerrein Zuiderhaven-West

Het gebied aan de westrand van de Zuiderhaven biedt een aantrekkelijke vestigingsplaats voor kleinschalige, watersportgebonden bedrijvigheid. Rekening moet worden gehouden met de bestaande en mogelijk nieuwe wegen in het gebied en de monumentenstatus van de Wierdijk.

Gebied XI Zuiderhaven

In dit gebied zijn er mogelijkheden voor een diversiteit aan functies: verblijfsrecreatie, jachthaven, dagrecreatie, natuur en water. De

■
exacte inrichting is mede afhankelijk van de inrichting van gebied XII.
Met Staatsbosbeheer vindt hierover nader overleg plaats.

Gebied XII Verblifsrecreatie Robbenoordbos

Het noordelijk deel van het Robbenoordbos krijgt een inrichting met verblifsrecreatiewoningen. Hier zijn in voorlopige plannen 175 recreatiewoningen gepland. Het bos wordt zo veel mogelijk gehandhaafd. Het bos dat verloren gaat wordt elders in het plangebied gecompenseerd.

Gebied XIII Robbenoordbos

Het bestaande Robbenoordbos blijft grotendeels in de huidige vorm bestaan. Aan de zuidrand wordt het bestaande bos uitgebreid, waardoor de ecologische en dagrecreatieve waarde wordt verhoogd en compensatie wordt geboden voor gebieden waar het bos deels een andere functie krijgt (verblifsrecreatie, wonen). Het bos krijgt een ecologische verbinding naar het 6.8.

Gebied XIV Gebied sluis, bruggen en sluisbuurt

In dit gebied komt de verbinding van het Wieringerrandmeer naar het IJsselmeer, met een schutsluis en een brug over de A7 en de Frieseweg. Ter plekke van sluis en brug komen diverse wegen samen. Een eerste studie wijst uit dat er mogelijkheden zijn voor een goede oplossing voor deze "infrastructuurknoop". Ten westen van de sluis is ruimte voor de "sluisbuurt", een klein cluster van circa 50 woningen of recreatiewoningen.

Gebied XVI Omgeving Lutjestrand

De dagrecreatieve functie van het Lutjestrand en omgeving wordt versterkt.

Gebied XV en XVII Woningbouwlocaties Hippolytushoef en Den Oever

Het gebied aan de noordzijde van Hippolytushoef kan, als afgeleide van de ontwikkeling van het Wieringerrandmeer, voor wonen worden ontwikkeld. Daarbij gelden de in paragraaf 6.10 aangegeven randvoorwaarden.

Samenvattend omvatten de deelgebieden de volgende functies:

gebied	situering	primair	secundair
I	De Haukes-zuid	jachthaven, water, waterstaatkundige werken (sluis, brug)	watersportbedrijven, ontsluiting
II	Noordwestelijk meer	water, natuur (vooroevers),	dagrecreatie (watersport)
III	Westelijk meer	water	dagrecreatie (watersport)
IV	Eilanden van Ipeksheim/oostelijk meer	wonen, water	dagrecreatie (watersport), natte natuur
V	Polder Waard-Nieuwland	wonen, water*, natuur*	dagrecreatie
VI	Zuidrand meer	dagrecreatie (o.a. stranden)	natte natuur (rietoevers), water, ontsluiting
VII	Ecologische zone zuidrand	natuur	dagrecreatie
VIII	Wonen in bos	wonen, natuur (bos)	
IX	Oostelijke dijk	ontsluiting	water (vaart), natuur
X	Bedrijventerrein Zuiderhaven-West	watersportbedrijven	-
XI	Zuiderhaven	verblijfsrecreatie, jachthaven, watersportbedrijven, water	dagrecreatie
XII	Verblijfsrecreatie Robbenoordbos	verblijfsrecreatie (vakantiewoningen)	natuur (bos)
XIII	Robbenoordbos	natuur (bos), dagrecreatie	water (bestaand)
XIV	Omgeving sluis	water, waterstaatkundige werken (o.a. sluis, bruggen) woningen/recreatiewoningen, ontsluiting	
XV	Woningbouwlocatie Hippolytushoef	wonen	
XVI	Omgeving Lutjestrond	water, dagrecreatie (o.a. stranden)	-
XVII	Woningbouwlocatie Den Oever	wonen	-

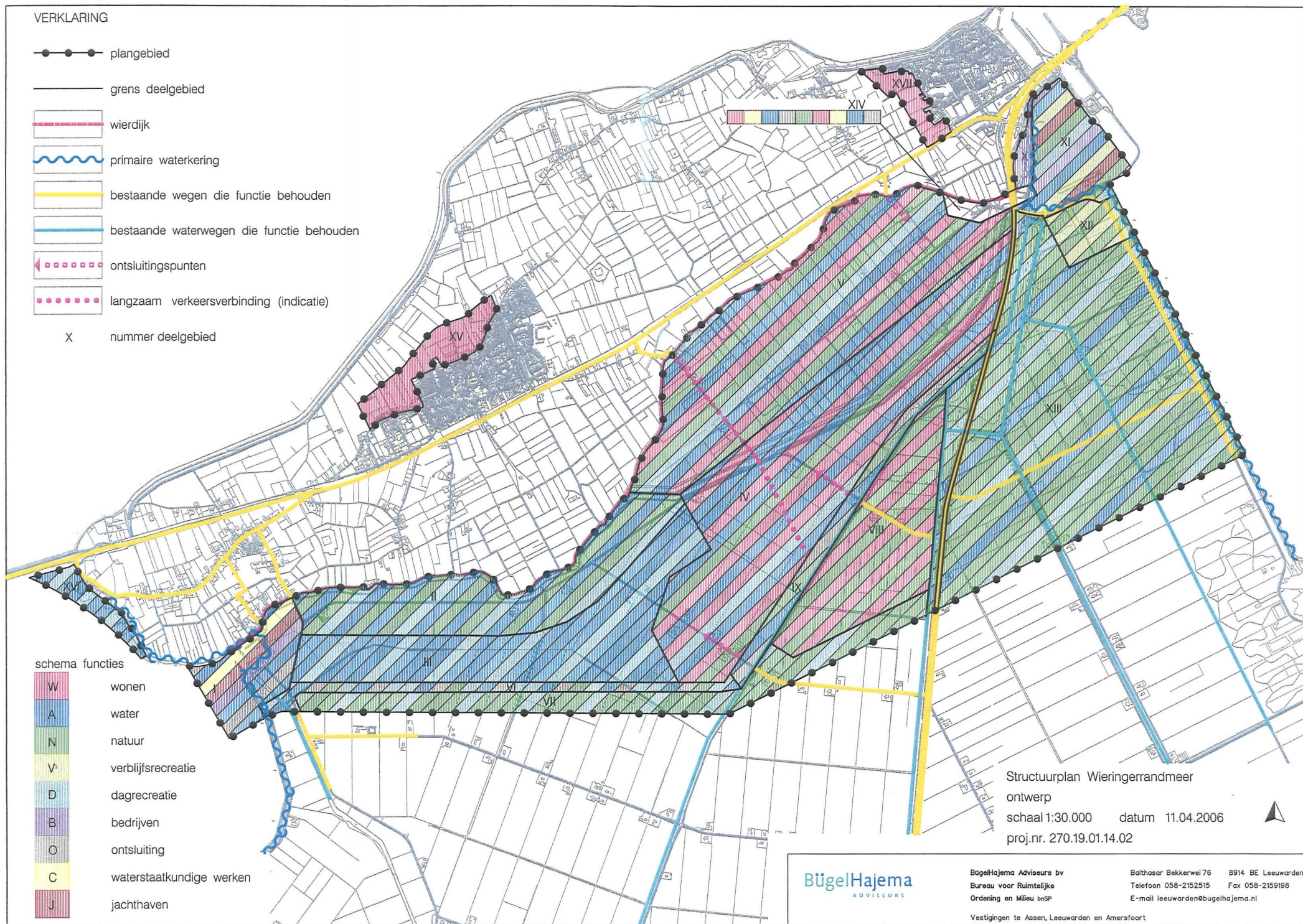
* primair en secundair sterk afhankelijk van te kiezen inrichtingsvariant

In de Startnotitie IER zijn de volgende uitgangspunten voor de exploitatie opgenomen:

1. De lusten en lasten van het randmeer worden zoveel mogelijk gelijk over de gemeenten verdeeld;
2. Er is door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland € 29 miljoen gereserveerd voor het project Wieringerrandmeer. De definitieve beschikbaarstelling is afhankelijk van een sluitende kostenbegroting alsmede een harde financiële toezegging waarbij als uitgangspunt wordt gehanteerd dat derden tenminste 70 % van de totale kosten voor hun rekening nemen. De beschikbaarstelling is ook afhankelijk van de instemming door Provinciale Staten van het definitieve inrichtingsplan voor het Wieringerrandmeer.

De eerste uitkomsten van de Maatschappelijke Kosten- en Baten Analyse, die onderdeel is van de IER blijkt dat de aanleg van de Wieringerrandmeer een duidelijk positief saldo tussen baten en kosten oplevert. In de MKBA wordt echter niet alleen gekeken naar de directe financiële kosten, maar ook naar de positieve en negatieve effecten van het project op natuur, milieu en andere omgevingskwaliteiten.

- plangebied
- grens deelgebied
- wierdijk
- primaire waterkering
- bestaande wegen die functie behouden
- bestaande waterwegen die functie behouden
- ontsluitingspunten
- langzaam verkeersverbinding (indicatie)
- X nummer deelgebied

Structuurplan Wieringerrandmeer
ontwerp
schaal 1:30.000 datum 11.04.2006
proj.nr. 270.19.01.14.02

BügelHajema
ADVISEURS

BagelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu bnSP

Balthasar Bekkerwei 76 8914 BE Leeuwarden
Telefoon 058-2152515 Fax 058-2159198
E-mail leeuwarden@bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen, Leeuwarden en Amersfoort